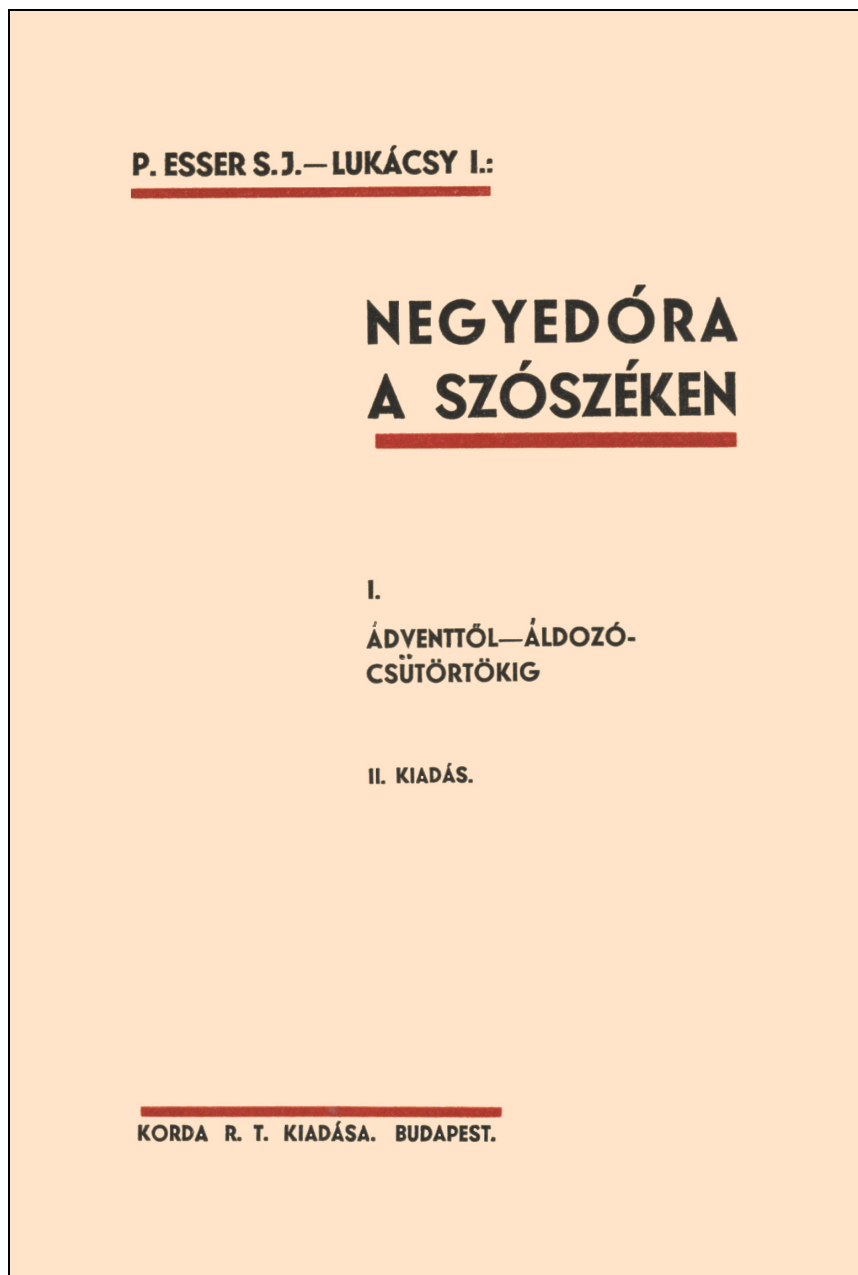

Esser X. Ferenc

Negyedóra a szószéken I.

mű a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár (PPEK)
– a magyarnyelvű keresztény irodalom tárháza – állományában.

Bővebb felvilágosításért és a könyvtárral kapcsolatos legfrissebb hírekért
látogassa meg a <http://www.ppek.hu> internetes címet.

Impresszum

P. Esser X. Ferenc S. J.

Negyedóra a szószéken

I. kötet

Szentbeszédék a vasárnapi szent evangéliumok alapján

Ádventtől Áldozócsütörtökig

Fordította

Lukácsy István

Kalocsa egyházmegyei áldozópap

Nihil obstat.

Dr. Julius Czapik

cens. dioec.

Nr. 2806/1936 Imprimatur.

Strigonii, die 2. Septembris 1936.

Dr. Julius Machovich

vic. generalis.

A könyv elektronikus változata

Ez a publikáció az azonos című könyv második kiadásának elektronikus változata. A könyv a Korda R. T. kiadásában jelent meg Budapesten, év megjelölése nélkül (1936-ban). Az elektronikus változat a Korda Kiadó engedélyével készült. A könyvet lelkipásztori célokra a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár szabályai szerint lehet használni. Minden más szerzői jog a Korda Kiadónak.

Tartalomjegyzék

Impresszum.....	2
Tartalomjegyzék.....	3
Ádvent 1. vasárnapjára (Lk 21,25–33) – Az utolsó ítélet Krisztus Utunk megdicsőítése.....	4
Ádvent 2. vasárnapjára (Mt 11,2–10) – Az önmegtagadás törvényéről.....	6
Ádvent 3. vasárnapjára (Jn 1,19–38) – Az önismeretről.....	8
Ádvent 4. vasárnapjára (Lk 3,1–6) – Előkészület a szent karácsonyra.....	10
Karácsony utáni vasárnapra (Lk 2,33–40) – Istennek szolgáljunk avagy a világnak?.....	12
Vízkereszt után 1. vasárnapra (Lk 2,42–52) – A Gyermekeknevelésről.....	15
Vízkereszt után 2. vasárnapra (Jn 2,1–11) – A keresztény házasságról.....	17
Vízkereszt után 3. vasárnapra (Mt 8,1–13) – A gazdák és szolgálók egymáshoz való viszonyáról.....	19
Vízkereszt után 4. vasárnapra (Mt 8,23–27) – Miért vannak a szenvedések?.....	21
Vízkereszt után 5. vasárnapra (Mt 13,24–30) – Küzdelem romlott emberi természetünk ellen.....	23
Vízkereszt után 6. vasárnapra (Mt 13,31–35) – Az Anyaszentegyház csodálatos elterjedéséről.....	25
Hetvened vasárnapra (Mt 20,1–6) – A jócselekedetek gyakorlásáról.....	27
Hatvanad vasárnapra (Lk 8,4–15) – Minden keresztény ember – magvető.....	29
Ötvened vasárnapra (Lk 18,31–43) – Állapotbeli kötelességeinkről.....	31
Nagyböjt 1. vasárnapjára (Mt 4,1–11) – A kísértésekről.....	33
Nagyböjt 2. vasárnapjára (Mt 17,1–9) – A mennyországról.....	35
Nagyböjt 3. vasárnapjára (Lk 11,14–28) – A gonoszlélek ellen való küzdelemről.....	37
Nagyböjt 4. vasárnapjára (Jn 6,1–15) – A hitünkért hozott áldozatokról és azok jutalmáról.....	38
Feketevasárnapra (Jn 8,46–59) – A halálos bűn – valóságos örültség.....	40
Virágvasárnapra (Mt 21, 1–9) – Miért nincs tartós hatása a húsvéti szentáldozásnak?.....	42
Fehérvasárnapra (Jn 20,19–31) – Jézus öt szent sebéről.....	44
Húsvét után 2. vasárnapra (Jn 10,11–16) – Jézus a Jó Pásztor.....	46
Húsvét után 3. vasárnapra (Jn 16,16–32) – A világi örömökről.....	48
Húsvét után 4. vasárnapra (Jn 16,5–14) – A két életútról.....	50
Húsvét után 5. vasárnapra (Jn 16,23–30) – A Jézus szent nevében való imádságról.....	52
Áldozócsütörtök utáni vasárnapra (Jn 16,26–27; 16,1–4) – Jézus Krisztus gyönyörű jelleméről.....	54

Ádvent 1. vasárnapjára (Lk 21,25–33) – Az utolsó ítélet Krisztus Utunk megdicsőítése

A mai szent evangélium az utolsó vagy világítéttel foglalkozik. Vezérgondolatát a szentírás röviden így adja elő: „Akkor látják az emberfiát eljönni nagy hatalommal és dicsőséggel.” Miért történik Jézus eljövetele oly nagy hatalommal és dicsőséggel? Azért, hogy ez a világítélet a mi isteni Üdvözítőnk fenséges megdicsőülésévé váljék. Ezt maga a szentírás ekként fejezi ki: „Az Atya nem ítél senkit, hanem minden ítéletet átadott a Fiúnak, hogy mindnyájan tiszteljék a Fiút, amint tisztelik az Atyát.” (Jn 5,22) Lássuk: 1. miért szükséges a Fiú megdicsőítése; 2. mily fényes keretek közt, mily dicsőségesen fog ez megtörténni?

I.

Ha felütjük a szentírást s az ószövetség ama helyeit olvassuk, melyek a Messiásról, az eljövendő Megváltóról zengenek, fenséges kép tárul szemünk elé. Már Mózes könyve úgy írja le (Ter 49,10), mint a seregek Urát, kinek erős kezéből a kormánypálca nem hullik ki; mint hatalmas Királyt, kinek megjelenésére minden népek várakoznak. Minő lelkesedéssel üdvözlí őt Izaiás is a messze múlt távlatából! (Iz 9,6–7) Csodálatosnak nevezi Őt, erős és dicső hősnek, a béke Fejedelmének s a jövő idők atyjának. Az ő alakját a századok csak nőni látják s az ő uralkodásának sohasem lesz vége. Legmagasabbra azonban a Zsoltáros száll, midőn így zeng róla: „Uralkodni fog az egyik tengertől a másikig. Hódolni fognak neki minden földek s királyok, s a népek mind szolgálni fognak öneki.” (Zsolt 71,8–11) Ő, mily fenséges uralkodói fény, hatalom és dicsőség!

De vajon az előre ünnepeelt, felmagasztalt Király gyakorolta-e uralkodói hatalmát, elérte-e a megjövendölt dicsőséget? Emlékezzetek csak arra a jelenetre, mikor Pilátus a nép elé állította s rámutatott, mondván: „Íme, az ember!” Egész teste vértől ázott, összetépve a kegyetlen ostorcsapások által. Fejére szúrós tövisből fontak koszorút. Vállaira elrongyolódott, piszkos katonaköpenyt dobtak. Pilátus mikor kivezette a nép elé, ekként mutatta be: „Nézzétek, ez a ti királyotok!” S minő fogadtatásban részesítette ezt a királyt a dühöngő csöcselék? Az üdvívalgás vagy a dicsőítő ének helyett ezer torokból üvöltött feléje: „Feszítsd meg őt, feszítsd meg őt!”

Hasonló megalázó jelenetek, „Ecce homo”-látványosságok adták elő magukat a kereszténység első századaiban is, mikor a pogány római birodalomban Krisztus szent vallását, a kereszténységet üldözték. Az isteni Üdvözítő áldásos uralmát ki akarta terjeszteni az egész római birodalom felett. Apostolai által felajánlotta áldásait és kegyelmeit a népeknek. Azonban ezek előtt is az ő szerény, alázatos alakjában, a Megfeszített képében jelent meg. A pogányság ezen felette megbotráncozott. Hogyan, oly Isten előtt hajtsák meg ők térdüket, ki keresztfán, gyalázat közt végezte be életét? Ismét felüvöltött a kiáltás: „Nem akarjuk, hogy ez uralkodjék rajtunk!” (Lk 19,14)

Az „Ecce homo”-jelenet igen sokszor lejátszódik napjainkban is. Az Egyház, mint Krisztus helyettese, azt követeli az emberektől, hogy hajtsák fejüket Krisztus szelíd igája alá. Viszonzásul oly kincseket ajánl fel, melyek értéküket soha el nem veszítik. Ám ezzel szemben miként hangzik a 18. század hitetlenségének, sőt a mai idők vallástalanságának a válasza? „Ecrasez l'infâme!” Öljétek meg a gyalázatosat s tépjétek ki a katolikus egyházat az emberek szívéből, töröljétek el a föld színéről!

S végül, kedves hallgatóm, a te lelkedben nem játszódik le egy-egy ilyen „Ecce homo”-jelenet? Előtted is megjelenik az isteni Üdvözítő, fején töviskoszorúval, vállán a bíborpaláttal s így szól hozzád: „Fiam, add nekem szívedet!” A te szívedben is fel akarja

ütni trónusát, hogy uralkodjék feletted, mint a béke áldásos fejedelme. De jön Barabbás egy bűn, egy szenvedély alakjában, egy bűnös viszony, vagy egy hitetlen társsal való barátkozás formájában s a te lelkedben is felsívít ezerszeres visszhanggal a régi kiáltás: „El, el Krisztussal! Barabbás legyen királyunk!” S könnyes szemmel kell Krisztusnak szívedből kivonulnia.

Minő fájdalmas, minő megalázó szerep és sors, melyet Krisztusnak, kit a próféták oly ünnepiesen bejelentettek s kinek uralkodását oly dicsőségesnek és magasztosnak hirdették, a földön annyiszor és annyiszor végig kell szenvednie! ... Kétségkívül vannak hűséges lelkek is, kik az ő zászlaját valósággal körülrajongják. De a többség letaszítja trónjáról s számúzi szívéből ... Bizonyára beismeritek, hogy ez igazságtalan és méltatlan eljárás Krisztussal szemben, ki az ilyen jelenségek mellett nem mehet el közömbös lélekkel. Miért is az Üdvözítőnek meg kell dicsőíttetnie! S ez valóban meg is történik, mégpedig az utolsó ítélet napján.

II.

Állítsuk már most szemeink elé azt a jelenetet, mely az utolsó ítéletkor le fog játszódni előttünk. Összesereglenek a föld minden népei, minden időből, a világ minden tájáról. Középen áll a Bíró trónusa. Rajta ül a bíró, Jézus Krisztus, kit a mennyei Atya ültetett e helyre. De ez már nem az a Krisztus többé, kit Pilátus gúnyruhában vezetett elő. A katonaköpeny helyett a végtelen hatalom és dicsőség bíborpalástja borul vállaira s a töviskoszorú helyett az isteni erő ragyogó diadémja övezi homlokát. Kezében az örökkévalóság kormánypalcája ragyog. Komoly valóra válik a Zsoltáros róla zengett éneke: „Neked adom a népeket örökségül s birodalmul a föld határait. Vasvesszővel fogod őket kormányozni, s mint a cserépedényt összetöröd őket.” (Zsolt 2,8–9)

Mennyire meg fognak rémülni Krisztus ellenségei, midőn őt, ki Jeruzsálemben a nehéz keresztet hordozta vállain, most mint örök Bírót látják maguk előtt! Kétségkívül jobban megrémülnek, mint az egyiptomi József testvérei, amikor ez megismertette magát előttük a fáraó palotájában, s midőn így szólt hozzájuk: „Én vagyok József, a ti testvéretek, akit ti eladtatok.” (Ter 45,4) Mint kell megremegniük Jézus ellenségeinek is, midőn így szól hozzájuk: Lépjetek közelebb! Én vagyok Jézus, kit az életben félreismertetek, elárultatok, kigúnyoltatok és megfeszítettetek! Szóról-szóra teljesedésbe mennek a Titkos jelenések könyvének szavai: „A föld királyai, a fejedelmek és vezérek, a gazdagok és erősek, minden szolga és szabad, a hegyek barlangjaiba és kősziklába rejtezenek, és mondák a hegyeknek és kőszikláknak: «Essetek ránk és rejtsetek el a királyi széken ülőnek színe elől és a Bárány haragja elől. Mert eljött az ő haragjának nagy napja; és ki állhat meg előtte?»” (Jel 6,15–17) S már maga ez a kimondhatatlan félelem, ez a majdnem megsemmisítő rettegés is, mely átjár mindenkit, aki csak rátekint a máskor félvállról kezelt Üdvözítőre, valóban fenséges, végtelen megtiszteltetés a mi Jézusunkra nézve.

De most jön a dolog csattanója, amikor Krisztus az ő üldözői felett kimondja s ellenségeire ráolvassa az örök kárhozat ítéletét. Ő itt a földön csak arra akarta ezeket kérve-kérvén rábírní, hogy tartsák meg törvényeit, Isten s az ő Egyháza parancsait. De ők ezt nem tették, hanem gögősen így szóltak: „Tépjük szét bilincseit s vessük el igáját!” (Zsolt 2,3) Így kiáltottak fel s így is cselekedtek életükben. Most ismét vad örömmel helyezkednének szembe vele, intéznének ostromot ellene s taszítanák le őt trónjáról. De most már látják, hogy hiábavaló volna minden erőlködésük. A Bíró erősebb és hatalmasabb náluknál; ellenállhatatlan hatalommal taszítja őket a pokol mélyére. Ott kell nekik örökké égni, mert az Üdvözítő kigúnyolásában, meggyalázásában és üldözésében résztvettek. A pokol mélyéből pedig felszállanak, mint millió visszhang, azok a szavak, melyeket a haldokló Julián tehetetlen dühében az ég felé üvöltött: „Győztél Názárethi!” Ez a kiáltás most valóban

diadalmi, győzelmi ének. A legyőzött ellenség hódolata s megadása ez az Üdvözítő előtt; oly csodálatos dal lesz ez, melynél hatalmasabb nem hangzott el soha s nem is fog soha többé elhangzani ...

Kedves Hallgatóim! Azt akarod tán, hogy te is ott légy Krisztus ellenségei között s te is ezt a bús győzelmi dalt akarod feléje zengeni? Pedig, hidd el, valóban bekövetkezik, ha itt a földön bűnös életmódot folytatasz s nem tisztítod meg lelkedet a bűnbánat szentségében. Ó, mint szeretnéd, mennyire kívánnád akkor, az utolsó ítélet napján, vajha életedben mindig az Úr Jézus barátja lettél volna, bárcsak mindenkor hűségesen kitarottál volna zászlaja alatt! De akkor már későn lesz. Azért „dolgozzatok, míg napotok tart. Mert jó az éj s senki sem dolgozhat többé.” (Jn 9,4)

Ádvent 2. vasárnapjára (Mt 11,2–10) – Az önmegtagadás törvényéről

A mai szent evangéliumban az isteni Üdvözítő valóságos dicsbeszédet tartott Keresztelő Szent Jánosról. Különösen azt emelte ki róla dicsérőleg, hogy az önmegtagadást tette életének legfőbb szabályává. „Mit mentetek ki a pusztába látni? Lágy ruhákba öltözött embert-e? Íme, akik lágy ruhákba öltöznek, a királyok házaiban vannak.” Az önmegtagadás törvényét nekünk is keresztyény tökéletességre való törekvésünk sarkpontjává kell tennünk. Fontoljuk meg azért: 1. az önmegtagadás törvényének Isten által való kibocsátását és annak parancsoló szükségességét; 2. minő álláspontra helyezkednek az emberek általában ezzel a törvénnyel szemben?

I.

Lássuk tehát először a törvény kibocsátását! Általában véve valamely törvény akkor lép életbe, ha ezt sürgős és nyomós okok követelik. De hát szükség volt-e az önmegtagadás törvényének életbeléptetésére? Erre a kérdésre határozott „igen”-nel kell felelnünk. A bűnbeesés következtében ugyanis teljesen és hirtelen összeomlott az a szép és összhangzatos rend test és lélek között, melyben addig összüleink éltek. Kezdetben az ember belső lelki élete egy szép májusi naphoz hasonlított, mikor nincs az égen egyetlen felhő sem, a nap meleg sugaraival árasztja el a földet s itt, a természet ölen, minden él, virágzik és illatozik. A bűnbeesés folytán azonban kitört az égiháború s azóta viharok tombolnak az ember lelki világában. Azóta folytonos lázadás, nem ritkán a legádázabb harc dúl és dühöng a test kívánságai s a lélek örök üdvét célzó törvények között; harc a felsőbbségért, az uralomért. Állandóan döntésre kell vinnünk a kérdést, hogy ki legyen az első: a test, vagy a lélek? Isten akarata szerint a hit által megvilágított értelemnek kell uralkodnia a test rendetlen vágyai és kívánságai felett. (Ter 4,7) Ezek azonban nem akarnak senkitől sem függni: lázadoznak, forronganak és minden mástól független uralomra törnek. Szent Pál festi le ezt a harcot a legnagyobb világossággal: „Más törvényt látok – úgymond – tagjaimban, ellenkezőt elmém törvényével és engem rabbá tevőt a bűn törvénye alá, mely tagjaimban vagyok.” (Róm 7,23) Mily könnyen alulmaradhat a lelkiember ebben a szakadatlan harcban! Pedig ez a legnagyobb szerencsétlenséget jelentené számára úgy ideiglenes, mint örök életére vonatkozólag. Isten tehát, hogy ettől a sorstól megóvja az embert, az ő végtelen jóságában segítségére siet a küszködő embernek s erősítésére egy életbevágó és üdvös törvényt alkotott: az önmegtagadás törvényét. S hozzá tehetjük még, hogy mivel Isten jóelőre látta az ember örök üdvét fenyegető veszedelmeket, aránylag hamar kinyilatkoztatta a testi kívánságok korlátozására vonatkozó parancsát.

Már az ószövetségben kijelentette: „Ne kövesd szíved kívánságát!” (Sir 5,2) És kissé odább: „Ne kövesd testi vágyaidat s szegülj ellen csélcsep akarodnak!” Mi mást akar ezzel Isten mondani, mint azt, hogy ha feltámad benned a kívánság s nyugtalanul arra ösztönöz, hogy kitüntetések után áhítozzál, hogy gazdagságra és kincsekre törj vagy a tiltott élvezetek mámore akar hatalmába keríteni, amennyiben az ilyen vágyódások ellenkezők a józan ésszel és Isten akaratával, ragadd meg azonnal az önmegtagadás fegyverét, és üzenj hadat a rendetlen vágyaknak.

Egészen különös, erős csengésű, szigorú hangzású formába öntötte a mi édes Üdvözítőnk az önmegtagadás törvényét az újszövetségben, mikor így szól: „Aki utánam akar jönni, tagadja meg önmagát s vegye fel keresztjét.” Önmegtagadás nélkül, szenvedélyeink, gonosz indulataink ellen vívott harc nélkül, nem lehetünk Krisztus igaz követői, s nem juthatunk el az örök üdvösségre. Micsoda komolyan hangzanak pl. e szavak az Üdvözítő ajkairól: „Ha jobbszemed megbotrántoztat téged, vágd ki azt és vedd el magadtól; mert jobb neked, hogy egy vesszen el tagjaid közül, mintsem egész tested a gehennára vettessék.” (Mt 5,29) Nagyobb nyomatékmal még nem hirdettek törvényt, mint az önmegtagadásnak ezt a törvényét. S ez a törvény mindenkit kötelez, ifjat és öreget egyaránt, egészségeseket, és betegeket, igazakat és bűnösöket. Nincs kivétel ...

II.

Lássuk már most, miképpen tartják be az emberek az önmegtagadás törvényét? Vajon utánozzuk-e Keresztelő Szent János önsanyargatását? Az ő tápláléka sáska s erdei méz voltak, de még ezekben is szigorú mértéket tartott. Az oázis vízével csillapította gyötrő szomjúságát. Kétségkívül vannak sokan, kik e nemes példa nyomdokain járnak. Ezek fontolóra veszik Szent Pál szavait: „Az Isten országa – írja – nem étel s nem ital, hanem igazság és békesség és öröm a Szentlélekben.” (Róm 14,17) S itt, e pontnál, vegyük mindjárt szemügyre korunk két nagy hibáját: a mértékletlenséget s az elszomorítóan nagymértékű alkoholfogyasztást. Nem tűnt fel még nektek az az újságokban is többször megjelent híradás, hogy Magyarországon egy év alatt több ezer elvált asszony keres állást, támogatást? A férjek mértéktelen alkoholfogyasztása kényszerítette erre őket. Uram Isten, gondoljátok magatokban, a mértékletlenséget, az önmegtagadás szükségességét, ezek előtt az iszákosok előtt kell hangoztatni! Ám legyen! Mégis, kérlek benneteket, vegyük mindnyájan fontolóra és szívleljük meg a dúsgazdag bibliai történetét! Egész élete dőzsölések közt telt el ennek az embernek s napról-napra mértéktelen evés-ivásban kereste minden örömét. Abban a balga hiedelemben ringatta magát, hogy az önmegtagadás törvényét nem az ő számára alkották. De olvassuk is róla, hogy határtalan ingyenkedéséért, iszákosságáért, a szomjúság kimondhatatlanul gyötrő büntetését szabták ki reá a másvilágon. Nem hullhatott még csak egyetlen árva üdítő vízcsepp sem szomjúságtól égő nyelvére! Miért nem? Az önmegtagadás törvényének megvetése miatt. Kérdem ismét: Hogyan viselkedünk mi az önmegtagadás törvényével szemben? Utánozzuk-e Szent Benedek, Szent Bernát példáját? Ezeket is gyötörte a vér ösztöne. De az egyik ilyenkor szúrós tövisbokr tuskéi közé dobta magát, a másik meg jéghideg vízbe merült alá. Addig azonban egyik sem nyugodott, míg a tisztátalan ösztönök tüzeit el nem oltotta magában. Valódi hősei a keresztény önmegtagadásnak! Hála Istennek, örvendetes szívvel állapíthatjuk meg, hogy napjainkban is sok nemes érzésű ifjú és hajadon fáradozik azon, hogy e szép példákat kövesse. Mert keresztre feszítik testüket bűnös szenvedélyeikkel s kívánságaikkal. De nincsenek-e másrésről igen sokan, kik a fajtalanság bűnös karjaiba vetik magukat? Évről-évre felhangzik a panasz, hogy a magyar ifjúság folyton gyengül, különösen a nagyobb városok területén, sőt e rohanó, szennyes erkölcsi áradat piszkos hullámai már a magyar falvak erkölcsiségének eleddig erős gátjait is áttöréssel fenyegetik. Az illetékes tényezők sokat elmélkednek e szörnyű kór felett s keservesen

jajdulnak fel miatta. Kiszámíthatatlanul sok baj és romlás háramlik ebből az egész országra! Szédületes arányokat öltött ugyanis a titkos betegségben szenvedők nagy száma. De hát hirdesd az önmegtagadás törvényét ezeknek, – gondoljátok magatokban – kik e szomorú bűnben sínylődnek! Nagyon jól tudom, hogy elsősorban is ezeknek kellene a fülébe dörögnöm az evangéliumi önmegtagadás törvényének szükségességét, de ha véletlenül te is rabja volnál ilyenféle szenvedélynek, úgy akkor reád is vonatkozik az teljes szigorúságával. Jusson eszünkbe Sodoma és Gomorra városok sorsa! E városok lakosai is el voltak merülve a tisztátalanság fertőjébe. S büntetésül szörnyű tüzes vihar zúdult e két városra s lakóira s fenekestül felforgatta azokat, lakosait pedig elemésztette. E városok magasba csapó lángjai tüzes betűkkel írták fel az égre az önmegtagadás törvényét az utókor számára. Fontoljuk meg ezt jól, s ne kicsinyeljük le az önmegtagadás rendszabályait. Ínyencségünk, érzékiségünk, étel-italban való mértékletlenségünk helytelen kinövésére, törvénytelen megnyilvánulásaira rakjunk béklyókat s kövessük Keresztelő Szent János és sok más kiváló szentjeink tündöklő példáját. Igaz, az önmérséklés, érzékeink megfékezése áldozatot követel tőlünk. De ne feledjük, hogy ennek az áldozathozatalnak meglesz a méltó jutalma is. A Titkos jelenések könyvében ugyanis ezt olvassuk: „A győzelmeknek enni adatik az élet fájáról, mely az Isten paradicsomában van.” (Jel 2,7)

Ádvent 3. vasárnapjára (Jn 1,19–38) – Az önismeretről

A tudomány minden ágában lázas tevékenység folyik. Csak éppen egy tudományra fordítanak az emberek – elég fájdalom – kevés gondot és figyelmet, az önismeret tudományára. Pedig Alexandriai Szent Kelemen szerint ez a „legszükségesebb s a legjelesebb is minden tudományok között.” Tegyük hát mi is kísérletet arra, hogy ebben a tudományban kissé előrehaladjunk, s feleljünk meg arra a kérdésre, melyet a zsidók Keresztelő Szent Jánoshoz intéztek: „Te ki vagy?” Kérdezzük meg mi is magunkat: 1. Ki vagyok én, mint ember; 2. ki vagyok én, mint keresztény?

I.

Ki vagy te, mint ember? Megtudod rögtön, ha egy pillantást vetsz környezetedre. Az Úr Isten ugyanis nem teremtett holmi érzéketlen kődarabnak, melyre mindenki rátaposhat. Nem teremtett növénynek sem, mely él ugyan valamelyes életet, de nincs benne semmi érzés, semmi tudás, semmi megismerés. De nem teremtett tudatlan, értelemnélküli állatnak sem, mely minden örömét csak az evésben, ivásban s egyéb érzéki ösztöneinek a kielégítésében találja. Mikor Isten téged megteremtett, emberi természetet adott beléd; lelket adott neked, mely Isten képmása, értelemmel és szabadakarattal bír és halhatatlan. Művészi érzékkel, elhalmozott mindenféle testi s mi még értékesebb, mindenféle lelki adományokkal úgy, hogy te most igen-igen magasan felette állasz a látható világ minden egyéb teremtményeinek.

Mily óriási, szinte áthidalhatatlan szakadék választ el az állatoktól, meg azoktól is, amelyek egyébként a fejlődés legmagasabb fokán állanak. Értelmed és szabadakarated lévén, messze kimagaslasz valamennyi felett. Igen értékes, drága kincs ez a két adomány; ezek téged a teremtés koronájává s Isten képmásává tesznek. Már most, azt hiszem, igen felemelő s boldogító választ adhatsz arra a kérdésre, hogy ki vagy te, mint ember? Ezeken elmélkedve kiálthatott fel a Zsoltáros, telve szent elragadtatással: „Micsoda az ember, hogy megemlékezel róla, avagy az ember fia, hogy meglátogatod őt?” (Zsolt 8,5) S ismét: „Kevéssel tetted őt kisebbé az angyaloknál, dicsőséggel és tisztelettel koronáztad meg őt és kezeid alkotmányai fölé rendelted őt.” (Zsolt 8,6–7)

De vajon megfelelsz-e magas méltóságod követelményeinek? Vizsgáld meg pontosan erre nézve lelkiismeretedet. Kétségtelen ugyanis, hogy az olyan ember, ki a legcsekélyebb dologban s egészen jelentéktelen ok miatt annyira elragadtatja magát a harag indulata által, hogy menten szitkokba és átkozódásokba tör ki s addig le sem csillapodik, míg kést és vért nem látott, inkább hasonlít vérengző vadállathoz, akár egy veszett kutyához is, mint értelmes, okos emberhez. Hol van itt az emberi méltóság? Bizonyos továbbá az is, hogy ha az állatvilág gyűlésre jöhetne össze, ezen teljes erővel tiltakoznának az ellen, hogy őket egy részegen fetrengő ember megüvegesedett tekintetével, nyálban úszó szájával, roskadozó térdeivel s tehetetlenül lelógó fejével, méltóságban felülmúlja. Csak állna elő ilyen szánalmas teremtmény azzal, hogy ő a teremtés koronája, bizony kinevetnék ezek. Végül az olyan emberben, ki a tisztátalanság bűnének rabja, mennyire eltorzult az Isten képmása! A nemesebb, a szellemi rész, az értelem, amennyire csak teheti, óvja, visszatartja a fertőtől, a szennytól; mindez nem használ semmit. Mihelyt a gonosz vágy, a testi kívánság hatalmába ejti, rohan fejvesztetten előre, miként azok a bizonyos állatok, a bűnök tisztátalan mocsarába.

Mit szól már most ezek után lelkiismereted: ugyan ki vagy te? vajon megőrizted-e mindezideig emberi méltóságodat? Vagy talán te is csak egy vagy azok közül, kikről az imént említést tettünk? Talán rád is vonatkoznak a Zsoltáros szavai: „De némely ember, – úgymond – midőn tiszteletben van, ezt figyelembe nem veszi, olyan, mint az oktalan állatok és hasonló azokhoz.” (Zsolt 48,13) Ha igen, úgy itt a legfőbb ideje, hogy ezt átlásd s a jövőben más ember légy.

II.

De tegyük már fel a második kérdést is: Ki vagyok én, mint keresztény? Erre a kérdésre még pompásabb s vigasztalóbb feleletet adhatunk, mint az elsőre. A szent keresztység által Krisztus egyházának lettem tagja. Minden kegyelem s áldás, minden érdem, melyeket Krisztus az ő egyházának kincsházában elhelyezett, rendelkezésemre áll. Az ég áldásainak, a mennyei békének, az igazi boldogságnak mily bőséges forrása nyílt meg ezáltal számomra! Gondoljunk csak a hét szentségre, a szentmisére, a szentáldozásra! De továbbá: a megszentelő kegyelem Isten fiává, a mennyország örökösévé tett. A jóságos Isten befogadott úgyszólván a saját családjába, mint mikor jószívű emberek örökbefogadnak egy szegény, talált gyermeket. Ő most már nemcsak Uram, hanem mi ennél is több, édes jó mennyei Atyám, kihez bizalommal emelhetem fel szemeimet s így imádkozhatom: „Mi Atyánk...!”

E kegyelmei által, melyeket Isten minden érdemem nélkül, úgyszólván a bölcsőmbé tett, messze-messze felemelt oly sok millió pogány fölé, kik sötétségben s a halál árnyékában ülnek. Elő-Indiának 300, Kínának 400 millió lakosa van. Legnagyobb részét a saját kezeik faragta bálványok előtt hajtának térdet, tépik kebleiket, áldozzák fel édes gyermekeiket. Mily örömtelenül s minő megnevezhetetlen bánattal vándorolnak ezek mind át az életen! Istenről, ki nekik is atyjuk, az édes Üdvözítőről, ki nekik is testvérük, nem tudnak semmit. S ha jó haláluk órája, ó, mily sötét, keserű és reménytelen egy óra ez az ő számukra! A föld valóban a könnyek hazája s a siralom völgye számukra, míg reánk nézve tejjel-mézszel folyó Kánaán.

Tekintsünk itt ismét csak bensőnkre s kérdezze kiki önmagától: vajon megfelel-e az én életem a valóságban annak a magas méltóságnak, melyet mint keresztény, mint a katolikus egyház tagja, mint Isten gyermeke elfoglalok? Ó, mily sokaknak kell erre a kérdésre „nem”-mel felelniük. Mert tekintsük csak a szentmisehallgatást, a szentségekhez való járulást s az imaéletet. Mily felháborító közömbösség kapott lábra e pontokban! Ezek és ezek csak kívülről ismerik a templomot; az imádságot, melyet még jó édesanyjuk ajkairól tanultak, félig-meddig el is felejtették már!

Mit használ Jézus neve azoknak, kik Őt már nem is ismerik vagy nem élnek keresztény életet? Nem válik-e ez inkább kárhozatukra? Mert az üdvözítő Jézus maga mondja:

„Mindattól, kinek sok adatott, sok követeltetik.” (Lk 12,48) Jeruzsálem lakosainak pedig, akik nem fogadták el szent tanítását, e szavakkal tett komoly szemrehányást: „Tírusnak és Szídonnak tűrhetőbb leszen sorsa ítéletkor, mint nektek.” (Lk 10,14) S az ítélet napján sok szegény pogány majd mint vádló fog fellépni azok ellen a keresztények ellen, akik elhanyagolták szent vallásuk kötelmeit s nem gondoltak komolyan keresztény voltukkal.

Talán te is ilyen keresztény vagy, aki meg vagy ugyan keresztelve, de különben csak amúgy pogány módra élsz? Talán csak névleg vagy keresztény s az Egyház kegyelem-eszközeivel, szentségeivel, Isten s az ő Egyházának parancsaival vajmi keveset vagy éppen semmit sem törődöl? Ó, akkor rád is vonatkoznak az Üdvözítő komoly szavai s a pogányoknak valóban sokkal jobb dolguk lesz az ítélet napján, mint neked.

Ki vagy te, mint ember? Ki vagy te, mint keresztény? Két fontos s életbevágó kérdés, melyekről az ádventi szent időben lelkiismeretesen, szent komolysággal és bensőséges elmélyedéssel kell elmélnünk.

Végezzétek ezt alapos lelkiismeretességgel; az ádventi szent idő igen alkalmas az ilyen elmélkedésekre. S ha eddig akár emberi méltóságunkat, akár keresztény mivoltunk kitüntető előkelőségét nem vettük volna kellőképpen figyelembe, vagy éppen meggyaláztuk volna, ismerjük legalább mostanától fogva elhalaszthatatlan s életbevágóan fontos kötelességünknek, hogy megteremjük a bűnbánó keresztény élet méltó gyümölcseit, mégpedig elsősorban is töredelmes szentgyónás végzése s állandó, állhatatos jóban való kitartás által. Ez lesz egyszersmind a legméltóbb s legszebb előkészület a közeledő karácsonyi szent ünnepekre.

Ádvent 4. vasárnapjára (Lk 3,1–6) – Előkészület a szent karácsonyra

A mai szent evangélium szerint Keresztelő Szent János hatalmas s mélyen megindító beszédet tartott Izaiás próféta e szavai felett: „Készítsétek el az Úr útját!” Ugyanis elő akarta készíteni a zsidókat a Megváltó küszöbön álló megjelenésére. Az Egyház is ettől a szándéktól vezetteti magát az ádventi szent időben, s én sem tehetek mást, minthogy előkészítsem a lelkeket a Megváltó karácsonyi eljövételére. Az én beszédem tárgya sem lehet tehát más, mint „készítsétek elő az Úr útját.” Lássuk csak 1. miért s 2. miként kell előkészítenünk az Úr útját?

I.

Miért kell előkészítenünk az Úr útját? Ezt követeli tőlünk már maga a pusztá illendőség is. Ha előkelő vendég látogatására számítunk, a ház előtt s a bejárónál minden szemetet gondosan eltakarítunk. Sőt sokan még tovább is mennek s nem kímélnék sem költséget, sem fáradságot, csakhogy a bejáratot s a fogadószobát szépen feldíszítsék, virágokkal felékesítsék. De vajon, amit emberekkel szemben annyira megfelelőnek tartunk, figyelmen kívül hagyhatnók az Üdvözítővel szemben? Ha ez méltányos és illő egy magasállású vagy egyébként derék ember látogatásánál, mennyivel inkább megilleti akkor az ilyen szorgos figyelem az édes Üdvözítőt, aki Istennek egyszülött Fia. Vagy tán a jó Istennel szemben nem volnánk kötelezve előzékenységre s udvariasságra? Bizony sokan úgy viselkednek, mintha azt tartanák, hogy nem. Ezek adják az Úristen ajkaira azokat a panaszos szavakat, melyeket Malakiás prófétánál hangoztat a zsidók felett: „A fiú – úgymond – tiszteli atyját s a szolga az ő urát: ha azért én Atya vagyok, hol az én tiszteletem s ha én Úr vagyok, hol az én félelmem?” (1,6) Kedves Híveim! Tegyük mi ebben dicséretes kivételt! Hisz – fájdalom –

úgyis igen nagy azoknak a száma, kik Istennel szemben megtagadják a köteles tiszteletet az ő karácsonyi eljövetele alkalmából.

Miért kell továbbá előkészítenünk az Úr útját? Ezt követeli tőlünk emberséges érzésünk is. Egy szegény, árva, szüleitől eltaszított gyermek ott kint az útszélen, nemde felkelti legmélyebb szánakozásunkat? Hol találjuk azonban a legszegényebb s legárvább gyermeket? Betlehemben, egy istálló jászolában! Ott fekszik, reszket a hidegtől, sír a fájdalomtól. Kinek keblében ne keltené fel e gyermek látása az őszinte szánakozás emberséges érzését? Azt hiszem, mindenki élete legszebb napjául jegyezné fel, ha fáradozása s szorgoskodása által sikerülne e szegény gyermek ajkaira mosolyt csalnia. Nos jó, készüljetekek elő keresztény módon a szent karácsonyra s a kiseded Jézus hálás érzéssel emeli rátok égbék szemeit onnan a jászolból s kis kezecskéivel átölel majd titeket.

Harmadszor is kérdeem, miért kell előkészíteni az Úr útját? Követeli ezt tőlünk a hála érzete. Minden szolgálatot elismerés illet meg, minden szívességet köszönet. Ha valaki csak egy pohár vizet ad, útba igazít vagy székkal kínál meg, már hálásaknak kell lennünk érte. Az isteni gyermek jótéteményei azonban, melyeket irántunk tanúsít, végtelenül nagyok. Akár zsidó, akár mohamedán, akár katolikus, akár protestáns legyen is valaki, de mindenki örvend a művelődésnek, melyben nincs többé rabszolgaság, barbárság, bálványimádás. De ki volt ennek az új korszaknak a megnyitója? E korszak kezdetén, derekán, végén a betlehemi Kised áll. Hát mi keresztények, mit köszönünk neki? A legfenségesebb javakat s áldásokat, melyek az annyit magasztalt művelődést ennek minden kincseivel messze felülműlják: a megváltást, szentségeket, az Egyházat, a mennyországot. Vajon hidegen hagyhatja-e mindez szívünket s a hála nem váltja-e ki lelkünkben az elismerés méltó szavát s tetteit? Valóban, csak kőszívű ember tudna ezekkel szemben érzéketlen maradni vagy az, kinek szíve úgy csüng keblében, mint fagyos jégcsap a ház ereszen. Nem! Jön az isteni kiseded, a mi legnagyobb jóakarónk, legkedvesebb barátunk, jön egy kedves gyermek elbájoló alakjában. Van-e annál kedvesebb jelenség, mint mikor karácsonykor felénk lebegni látjuk lélekben a kiseded Jézuskát, ajkain szelíd mosolyával, picinyke karjait felénk kitarva?! Készítsünk tehát méltó fogadtatást számára!

II.

De miként kell a kis Jézus útját előkészítenünk? Természetesen nem úgy, mint mikor dicsőséges bevonulását tartotta Jeruzsálemben, mikor is az emberek palmaágakkal szórták tele s szőnyegekkel borították az utakat. Mert az út, melyen az Üdvözítő karácsonykor hozzánk jön, nem olyan, mint amely künn, az utcákon is végigvonul. Az ő útja szívünkbe vezet, s a szentáldozásban tartja meg bevonulását. Már most miként kell ennek útját előkészítenünk? A felelet különböző, de mindig attól fog függni, hogy kiki milyen életmódot folytatott eleddig.

Sokan közületek már készen is vannak az előkészülettel. Ezeknek a szívük, lelkük olyan állapotban van, hogy mindig kész s méltó is az Úr befogadására. Nekik csak a kisebb-nagyobb bocsánatos bűnök porát kell elsöpörni lelkük ajtója elől. S még valamit kell tenniük. A karácsony ugyanis nem olyan ünnep, mint a többi más vasárnap. Ez az Úr egyik legszebb s legörvendetesebb ünnepe. Ez az ő születésnapja. Ilyen alkalommal pedig virágokkal szoktunk kedveskedni szeretteinknek. Azért ami érényvirág csak fakad lelkünkben buzgó imádság vagy lelkiismeretes kötelességteljesítés révén, azt mind kössük egy szép csokorba, s ajánljuk fel a betlehemi isteni Gyermeknek. Karácsonykor a szívnek nem szabad csak úgy hevenyében rendbe hozott lakáshoz hasonlítani, hanem egy olyan szentségházhoz, mely arannyal és ezüsttel gazdagon ékes. E nemes törekvésünknek legszebb jutalma az a felemelő tudat, hogy a kis Jézuskának igazi örömet szerzünk.

Vannak azután ismét mások közöttetek, kik minden időben nincsenek előkészülve az Úr Jézus befogadására, a szíveikbe való beköltözésre. Egy rossz szokás, egy csúf szenvedély,

egy nagy erkölcsi elerőtlenedés folytán minden gyónás után visszatér szívükbe a bűn fertője. Ezeknek tehát először is ezt a bűnös állapotot kell megszüntetniük egy benső szívbéli bánattal s szentgyónással. De a Megváltó eljövételére való készülétkben, ezen elkerülhetetlenül szükséges jó gyónás s az általa történő megtisztulás mellett, okvetlenül egy lépést előre is kell tennünk, hogy végkép kiszabaduljunk a hínárból. Ettől a perctől fogva fel kell vennünk a legkomolyabb harcot az ellen a rossz szokás vagy bűnös szenvedély ellen; különösen ügyeljünk arra, hogy abba a szokásos bűnbe a karácsonyi ünnepek alatt vissza ne süllyedjünk. A legnagyobb készséggel s a legodaadóbb önfeláldozással kell e harcra vállalkoznunk. Csakis így szerezhetünk örömet az isteni Kisdednek, ki azért jött a földre s született istállóban, hogy népét a bűntől megszabadítsa.

Tán vannak olyanok is közöttetek, kik a bűn szennyét már évek óta halmozzák fel szívüklekükben s már több karácsony úgy a saját lelki üdvük, mint az isteni Kisded iránt tanúsított rideg nemtörődömségben múlt el felettük. Bizony megérdemlik, hogy lesújtó ítélettel illessük őket a köteles udvariasság, a jó ízlés és hála elmulasztása miatt, melyre az isteni Gyermekek valóban nem szolgált rá.

Ám ha most mégis ráadják magukat arra, hogy az évek óta összegyülemlt szemetet szívükből jó gyónás által eltávolítsák, kíméletet, sőt elismerést érdemelnek, és pedig azért, mert vállalkozásuk sok fáradsággal s igen nagy önlegyőzéssel jár, s az is bizonyos, hogy a kis Jézusnak nagy vigaszára fog szolgálni. Mert itt érvényesül az a szentírási kitétel: „Szintúgy öröm lesz mennyben egy megtérő bűnösön, mint kilencvenkilenc igazon, kiknek nincs szükségük bűnbánatra.” (Lk 15,7) S ugyan miért? Mert az egész pokoli hatalom ellene fog szegülni ennek a megjavulási szándéknak. Aztán lesznek bizonyára igen sokan, akik az ilyen komoly szándékú embereknek fülébe súgják: Ha mindent meggyónsz, mit fog felőled gondolni a lelkiatya? Vagy: Annyira elmerültél már bűneidben, hogy ez a gyónás ugyan ki nem ránt többé a kárhozatból; s ismét: azt hiszed, Isten megbocsát ennyi bűnt ...? A legjobb felelet erre a sok gonoszul támasztott nehézségre a régi közmondás: „A bátor kezdet már félsiker” s „aki mer, az nyer.” Mert emberfeletti, lehetetlen dolgot senkitől sem kíván az Úristen.

Kedves Keresztények! A postán most ezer meg ezer levélke fekszik ezzel a felírással: Boldog karácsonyt! Akik összejönnek az ünnepnapon, e szavakkal köszöntik egymást: Boldog karácsonyi ünnepeket! Ha bepillantathatnánk az emberi szívekbe, ó, mily kevésben találnánk valódi karácsonyi örömeket! Mert ők karácsonykor is az Üdvözítő nélkül ünnepelnek s nélküle keresik a karácsonyi örömeket. Megsiratni való tévedés! Mert csak az édes Üdvözítő, a kisded Jézus adhat valódi boldogságot. Ezt tanítja az angyali ének is Betlehem felett; ezt tanítja a kétezeréves történelem, ezt saját tapasztalatunk ... Szerezzetek érezzetek mindnyájan ez évben oly boldog karácsonyi ünnepeket, örömeket és boldogságot, minőt élveztetek akkor, mikor még ártatlan gyermekek voltatok!

Karácsony utáni vasárnapra (Lk 2,33–40) – Istennek szolgáljunk avagy a világnak?

Szent Lukács ez evangéliumban leírja az Úr egyik 84 éves szolgájának életét. „El nem távozik vala – úgymond – a templomból, böjtölésekkel s könyörgésekkel szolgálván éjjelnappal.” Ugyancsak Szent Pál is leírja, de egy olyannak életét, ki a világnak szolgál. „Sokan járnak, – írja – kik Krisztus keresztjének ellenségei, kiknek végük a veszedelem: kiknek istenük a has és dicsőségük az ő gyalázatjukban vagyon, kik a földieket kedvelik.” (Fil 3,19) Állítsuk szembe a két leírást, s vessük fel a kérdést: Melyik leírást tűzzük ki mi is életünk céljául? Komoly feladat s az év utolsó estéjén, mikor mintegy végigvonul előttünk a lezajlott esztendőnek minden eseménye, igen alkalmas tárgy a lélekbemarkoló elmélkedésre. Vonjunk

tehát párhuzamot a két életfelfogás s a két életcél között, hogy saját okulásunkon megtudjuk, 1. mit kell tartanunk a világ szolgálatáról s 2. mit az Isten szolgálatáról?

I.

Bizonyára ismeritek Szent Kristóf legendáját. Ez a szörnyű erejű óriás ember csak a leghatalmasabbnak szolgálatába akart állani. Először tehát beszegődött a királyhoz. De midőn észrevette, hogy ez mennyire fél az ördögtől, most már ehhez szegődött el. S midőn ez is szörnyű félelemmel s irtózáttal tért ki az útszélen álló kereszt elé, az Üdvözítő szolgálatába lépett. Ez az elbeszélés megtanít minket arra, hogy minden emberben él a vágy, hogy életét valamely magasabb feladat szolgálatába állítsa. Ha ifjúságunkban nagy emberek tetteiről hallottunk elbeszélni, szemünk kigyulladt s szívünk hangosan kezdett dobogni. Igen! – csendült fel egy hang bensőnkben, én is nagy ember akarok lenni, én is valami érdemes, méltó dolgot akarok véghezvinni!

De vajon minő szolgálatba áll rendszerint a mai ember? Tán valami magasabb, nemesebb feladatra adja magát, melyre őt veleszületett becsvágya, ifjúsága, tüzes lelkesedése üzi? Ó, fájdalom, éppen nem. Inkább annak a bizonyos római császárnak a nyomdokaiba lép, ki a helyett, hogy nagy tettek hírével töltötte volna be a világot, légyfogással pazarolta el idejét. Mert mi más az a világi, mulandó kincs, birtok, hírnév, gazdagság, mint haszontalan legyek, egynapi életet élő hitvány földi férgek? S ezek után lohol a mai kor embere; fut, küzd, fáradozik értük. Mondhatja neki az ember ezt százszor és százszor, süket füleknek prédikál ... De egyszer csak el fog jönni az idő, mikor az elhallgattatott lelkiismeret szóhoz jut, mikor kénytelen lesz neki hitelt adni s őt meghallgatni. E lelkiismeret társaságában tégy majd, ó világias férfiú, te világi hiúságoknak hódoló ember, az utolsó ítélet napján az összedült, romjaiban heverő világ felett egy kirándulást! Keresd fel a várost, hol házad állott, hol éjjel-nappal dolgoztál, míg végre a magadénak mondhattad. Soha a vasárnapot meg nem szentelted. A szentmise-hallgatást, a szentségekhez való járulást felesleges időpazarlásnak tartottad. S most ez a ház romokban s a pusztulás utálatossága ...

Egy kissé odább látható a korcsma, az étkező, a mulatóhelyek, mozik, a bűnök sokféle tanyája, búvó- és rejtekhelye, hol éjjel-nappal tivornyázott a bűn s a bűnökben haldoklásnak indult a lélek. Mily nagy lóvás-futás, esztelen vigasság uralkodott e helyeken! Nem akart soha végeszakadni a muzsikának, a táncos heje-hujának, a víg danázásnak. És most? A pohárcsörgés elnémult, a zene elhallgatott, a végeszakadatlan nevetés s kacaj megfagyott: mindenütt a halál csendje, némasága, szörnyű borzalma! Összekulcsolva fejünk felett kezeinket, fel kell kiáltanunk Jeremiás próféta siralmaival: „Ez hát az a hajdan szép város?” Vagy a Bölcsesség könyvének panaszos szavai fakadnak fel ajkainkon: „Mit használt nekünk a kevélység vagy a gazdagságokkal való kérkedés, mit hozott nekünk? Elmúltak mindazok, mint az árnyék és mint a sietve futó követ és mint a hajó, mely a habzó vizeken gyorsan általmegyén.” (5,8–10) Csak egy marék hamuért éltünk s küzdöttünk. Mert a világ az ő ragyogó kincseivel s habzó élvezeteivel hasonlít a karácsonyfához, melyen rajta csüngnek az arany cifraságok, s papirosból készült édességek. Ha vége az ünnepnek, beledobják a tűzbe.

Kedves Keresztények! Ennek a nagy semminek, ennek a nagy hiábavalóságnak bocsássuk szolgálatára legjobb erőinket, legszebb tehetségeinket, fiatalságunk éveit? Mily nagy botorság volna ez! De mily sokan esküsznek nem valami magasztosabb dologra, hanem pusztán a földi élvezetekre. A vége pedig mindennek a nagy bukás, tönkretetés és siralmas kiábrándulás. Eltűnnek szemünk előtt mind a földi szépségek, javak és kincsek s marad nyomukban egy marék hamu. A világnak való szolgálatot tehát nem a földi kincsek csalóka fénye mellett kell szemlélni, hanem az utolsó ítéletkor bekövetkező világégés szörnyű lángtengere, mindent elemészto tűzvészének fénye mellett. S akkor kézzelfoghatóvá válik, amit egykor bölcs Salamon mondott: „Hiúságok hiúsága és minden csak hiúság.” (Préd 1,2)

II.

Ezzel szemben lássuk most egy igazi keresztény életét, ki mint a 84 éves Anna, jóllehet a világban él, de nem kizárólagosan a világ kedvéért él s fáradozik. Minő más, egészen különbözőképp tárul fel előtte minden az utolsó ítélet napján, ha visszatekint lefolyt életére. Előtte is felcsillant a világ fénye, pompája, csalogatta öröme. Neki is megjelent az ördög, ez a gonosz lélek s miként az Üdvözítőnek, úgy neki is odaígérte a fényt, hatalmat, gazdagságot, élvezeteket, mindenféle örömöket s azt súgta a fülébe: Mindezeket neked adom, ha leborulsz előttem s nekem szolgálysz. De ő rendíthetetlen szilárdsággal állt ellen a csábításnak s az édes Üdvözítő szavaival felelt vissza a gonosznak: „Egyedül a te Uradat, Istenedet imádjad és csak neki szolgálj.” S amit még meg kell magunknak jegyeznünk: egész életén át nyíltan vallotta magát katolikus kereszténynek s szent hite szerint rendezte életét: megtartotta Isten parancsait, buzgón és sokat imádkozott és szorgalmasan járult a szentségekhez. Felhasználta ő a világ javait is, de mindig megemlékezett a szentírás eme szavairól: „Keressétek először az Isten országát s az ő igazságát.” (Mt 6,33) Voltak neki is örömei, kedvtelése, szórakozásai, de ezek mindig mérsékeltek, szelídek, tiszteletreméltók és ártatlanok voltak s azokkal sohasem ütközött bele Isten törvényeibe.

Micsoda érzelmek fognak keblén keresztülhullámszni, ha a füstölgő romokra tekint majd a világ végén? Nem fognak bánatában eleredni könnyei! Mert a mindent pusztulással fenyegető lángtenger, a szénvé váló épületek, paloták, az összeolvadó arany, kincsek, drágakövek s a szétrongyolódó papírhitványságok, ím bizonyosságot tesznek arról, hogy igenis jól választott, midőn magasabbra emelte tekintetét, midőn ifjú lelkesedését, erejét, ügybuzgalmát fenségesebb célok szolgálatába rendelte, midőn úgy tett, mint Szent Kristóf, aki a leghatalmasabbnak, a legfenségesebbnek: az ég és föld Urának szolgálatába szegődött. Íme, most ezt mind tisztán és világosan látja!

Ugyanis ki az, akinek parancsára a nap a világ végén befejezi pályafutását, megáll s elhomályosodik az égboltozaton? Kinek intézkedése folytán gyulladnak ki a szörnyű tűzvészben a föld sarkai? Kinek szavára jönnek elő a halottak mind, sötét sírjaik évezredes üregéből? Kinek hódolnak majd a világ urai s ki előtt reszketnek meg – akarva, nem akarva – a világ hatalmasságai? Kinek zeng végül az égboltozat fenséges, mindeneket betöltő himnuszokat az egész örökkévalóságon át? Az Úrnak és Istennek, kinek ő egész életében szolgált, ki egyedül nagy, egyedül erős, egyedül hatalmas, s aki él és uralkodik örökkön örökké. Hála Isten! – szakad fel kebléből a sóhajtás, – mégsem volt üres képzelődés vagy puszta álomlátás, akinek szolgálatába állítottam erőimet; nem volt tűnő árnyék, nem volt olvadó hóember az, akinek parancsait hűségesen megtartottam; valóban és igazán a seregek Ura, a királyok Királya volt ő. És ez az Úr, ez a hatalmas Király, kinek én is szolgáltam, szavát adta, hogy meg fog jutalmazni hűségemért, odaadásomért, szolgálatomért. Hol van hát ez a jutalom? Miből fog állni az ő fizetése? „Én leszek a te igen nagy jutalmad”, hangzik feléje. Én, a Végtelen; Én, kit az egek erői be nem fogadhatnak. „Én leszek a te igen nagy jutalmad.” (Ter 15,1)

Valóban az, ki Istennek szolgál, a legnagyobb nyereséghöz jut földi élete végén. A világ szolgálója pedig üres kézzel, vérző szívvel fog távozni a jutalmak nagy napján. S hogy mégegyszer röviden összefoglaljuk a mondottakat, szegezzük le, hogy a világ szolgálatának eredménye: nyomorult szolgaság, örök boldogtalanság, rongyokban fetregő koldusélet. Az Isten szolgálatának végső eredménye ezzel szemben: végtelen nagy tisztesség, el nem múló kincsek s az örök boldogság dicsősége.

Ím, Kedves Híveim! most már látjátok, mit jelent a világnak s az Istennek való szolgálat s mit várhattok e két különböző szolgálat fejében. Elmondhatom én is Mózesrel: „Eléjük adtam az életet és halált, az áldást és átkot.” (MTörv 30,19) S most, a megindulás e szent

pillanatában, hozzátok fordulok s kérlek benneteket: válasszátok az életet s válasszátok ezzel az áldást! Igen, határozzátok el magatokban szent és erős feltevással, hogy a következő esztendőben, de egész még hátralévő életetekben is a jó Isten szolgálatába álltok, így lesz választástok szerencsés, boldog, s szerzi meg számotokra az örök üdvösséget.

Vízkereszt után 1. vasárnapra (Lk 2,42–52) – A Gyermeknevelésről

Aranyszájú Szent János mondja egyhelyütt, hogy a jó nevelés a legnagyobb művészet, de egyszersmind a legnehezebb, leg súlyosabb feladat. Mindazonáltal minden szülőnek kivétel nélkül szent, elháríthatatlan, halálos bűn terhe alatt kötelező kötelessége ezen művészetet, ezen nehéz mesterséget, a gyermeknevelést gyakorolni. A mai szent evangéliummal kapcsolatban e nehéz művészet két főszabályát óhajtanám előttem kifejtetni, s pedig 1. adj gyermekeidnek jó példát; 2. vigyázz és örködj felettük.

I.

Adj gyermekeidnek elsősorban is jó példát. Három napig tartott a hosszú, nehéz zarándokút a jeruzsálemi templomba, melyben a boldogságos Szűz Mária és Szent József oldalán a 12 éves gyermek Jézus is résztvett. Mint más alkalommal is, úgy itt, ebben a vallásos, jámbor zarándokútban is a gyermek Jézus szüleitől csak jót tapasztalt, rajtuk csak felemelő s nemes dolgot látott. Mindazt, ami csak egy hű, vallásához ragaszkodó jámbor izraelitához illett, teljesítették s véghezvitték e szent zarándoklatban s hűen betartották a szertartási törvényeket.

Mily vigasztaló volna, ha ugyanezt elmondhatnók ma is minden szülőről! Mert épp a jó példa, mit a szülők nyújtanak, a legnagyobb jelentőséggel bír a gyermekekre nézve. Miért? Két oka van ennek különösen. Először is a gyermekben rendkívül ki van fejlődve az utánpótlásra való hajlam. Azt teszi, amit a nagyoktól lát. Amit a nagyok vagy idősebbek énekelnek, azt csicsergi, dúdolgatja a gyermek. Nem figyeltétek még meg a gyermeket játék közben? Iskolát játszanak, főznek, lovacskáznak, papírból katonákat vágnak ki vagy katonasüveget készítenek, boltokat nyitnak s vesznek-eladnak. Nemde mindez a nagyok, a felnőttek foglalkozása, de visszatükröződve a gyermekszemekben. Hozzájárul ehhez az a különös és érdekes jelenség, hogy a gyermek előtt a szülő a legelső, a legnagyobb tekintély. Az ő szemükben a szülő a világon minden jónak, szépnek, tökéletesnek hordozója és megtestesítője, úgyszólván a legtökéletesebb eszménykép. Amit az apa vagy az anya tesz, az mindig jó, ahhoz kétség vagy bírálat nem férhet. Ez az oka, hogy a megfellebbezhetetlen ítéletet, melybe azután bele is nyugszanak, a szülőktől várják. „Anyá mondta”, vagy „apa is így csinálja” – így védekeznek, így szoktak bizonyítani.

Ha már most fontolóra vesszük a gyermeki lélek e két tulajdonságát, rögtön belátjuk, mily végtelen nagy fontossága van a szülők példájának. Ezért mondhatja teljes joggal Sirák próféta: „A fiairól ismertetik meg a férfiú” (Sir 11,30); vagy Ezekiel próféta: „Amilyen az anya, olyanok a leányai.” (Ez 16,44) Igenis helyénvaló tehát mindenegyész atyának és anyának megkérdezni lelkiismeretét a legnagyobb komolysággal: Minő példát nyújtok gyermekeimnek? Imádkozom-e velük naponkint, otthon, a ház csendjében, együttesen és vajon résztveszek-e velük együtt a szentmishallgatásban? Avagy tán gyermekeimnek is észre kell rajtam venniük, mily kevés gondot fordítok vallási kötelmeim teljesítésére, mint gúnyolódok többször szent vallásom s annak szertartásai felett? Avagy talán fájdalom, elég korán, még az ő harmatos, gyenge korukban a pénzsóvárságra, a mértéktelen evés-ivásra, cifrázkodásra, a tisztátalan élvezetek hajszolására adtam példát? Vajon megkíméltem-e

gyermekemet eddig attól az undorító látványtól, hogy kénytelenek becsípett, részeg atyjukat az ő szánalmas, nyomorult helyzetében maguk előtt látni? Élvezték-e gyermekeim hajlékomban a csendes házi boldogságnak és békének áldásait, vagy pedig kénytelenek mindenféle kifakadásokat s szitkokat hallani anyjuk vagy az Úristen ellen, átkokat a felsőbbségek, aljas rágalmakat embertársaik ellen? Vigyázok-e vajon gyermekeim tiszta, vallásos, erkölcsös viselkedésére, vagy pedig magam is bűnrészes vagyok s cinkostársaikká szegődöm az ő csínytevéseikben, bűnös viselkedéseikben? ...

Kedves szülők! Ha ezen pontokat illetőleg felzúg bensőtökben a lelkiismeret vádoló szava, úgy a szülői ház gyermekeitekre nézve többé-kevésbé a bűnök iskolája s a pokol előcsarnoka. Jaj pedig az ilyen szülőknek! Egy ilyen, gyermekeit elhanyagoló, nekik rossz példát nyújtó szülőre vonatkoznak különösen az isteni Üdvözítő szavai: „Jobb volna, ha malomkő köttetnék nyakára s a tenger mélyére süllyesztetnék.” Minő rettenetes ítélet vár azokra a szülőkre, kik rossz példájukkal gyermekeiket bűnre vitték s így saját gyermekük lelkének kárát okozták! Ó, kedves keresztények! ne vegyük ezt csak úgy félvállról, hanem mostantól fogva tartsuk be hűségesen Szent Pál apostol intelmét: „Mindenekben adjad magadat például a jócselekedetekben.” (1Tit 2,7)

II.

A jó gyermeknevelés másik főszabálya így szól: Vigyázz gyermekeidre s őrkdj felettük. Ebben is gyönyörű példát nyújtottak a boldogságos Szűz Mária és Szent József. Mert alig hogy észrevették a gyermek Jézus eltűnését, rögtön keresésére indultak s nem nyugodtak addig, míg harmadnap a jeruzsálemi templomban meg nem lelték. Utánozzák-e vajon a keresztény szülők ezt a felemelő példát? Elmondhatja-e magáról minden anya a szentírás dicséretét: „Megszemlélte a háza ösvényeit.” (Péld 31,27)

Aranyszájú Szent János a korabeli szülőknek keserű szemrehányást tett e szavakkal: „Ha azt kérdezik tőletek, hogy van a marhátok, hogy van a lovatok, mindjárt tudtok választ adni. De ha azt kérdezik tőletek, hol vannak gyermekeitek, mit csinálnak, kikkel társalognak, akkor csak a vállatokat vonogatjátok.” Így volt ez régen. S talán másként és jobban állunk e tekintetben? Menjetek csak egyszer ki a városba s nézzetek szét! Egész este van már s a gyermekek künn csatangolnak az utcákon; sem atyjuk, sem anyjuk nem gondol velük. Tudjátok, mit tanulnak ők a sötétség leple alatt? Bizonyára nem az Isten félelmét, hanem az ördög praktikáját. Kevéssel odább felnőtt fiúk és lányok állnak, minden felügyelet nélkül, ami pedig oly igen elkelne számukra. S ha a szülők úgy vasárnap délután, vagy a késő esti órákban utánuk néznének, azt hiszitek, hogy mint egykor a gyermek Jézust, őket is a templomban találják meg szüleik imádság és ájtatosság közt?!

Micsoda súlyos, óriási felelősséget vesznek tehát magukra a gondatlan szülők! Van egy régi magyar törvény, mely azt rendeli, hogy a gyermekgyilkos anyának először feje vétessék, azután tépessék ki a szíve s tüzzék ki a sírja fölé. Ezerszer szigorúbb büntetést érdemel az olyan apa vagy anya, ki könnyelmű gondatlansága által gyermeke lelkének okozza halálát. Ezek elmélkedhetnének Ezekiel próféta szavai felett: „Ha az őrálló látja a fegyverest jönni és nem trombitál és előjön a fegyveres s ő közülük fegyvert viszen el: az ő vérét az őrálló kezéből keresem ki.” (Ez 33,6)

Már pedig az Úristen rendelése szerint a szülők nem egyebek, mint a gyermekek őrállói, az ő őrzőangyalaik. Ha a szükséges vigyázatot és felügyeletet, éber őrkdést a gyermekek felett nem gyakorolják, okvetlenül bekövetkezik, hogy gyermekeikhez férkőzik a haláltosztó fegyveres, a bűnre való csábítás. Ha szorgos felügyelet dacára ezer és ezer ifjú és hajadon lép a bűn útjára s ha éber őrkdés ellenére ezer és ezer ifjú és hajadon lesz az ördög martaléka, ó, mondjátok meg, mennyi pusztul el a kárhozat ösvényén azok közül, kik minden felügyelet nélkül vannak, kikre nem vigyáz senki. – S mit jelentenek ezek a szavak: Az ő vérét az őrálló

kezeből keresem ki? Majd tapasztalni fogja az utolsó ítélet napján minden könnyelmű szülő! Mint Origenes mondja: „A szülőknek nemcsak saját bűneikről kell beszámolniuk, hanem elhanyagolt gyermekeik vétkeiről is.”

Ah! már a saját bűneik is mily iszonyatos teherrel, mázsányi súllyal nehezdednek rájuk! Hát még, ha hozzávesszük gyermekeik bűneit is, mily szörnyű, kimondhatatlan súlyú felelősség szakad rájuk! Azért, szülők, jól jegyezzétek meg a Titkos jelenések könyvének szavait: „Vigyázz s a többieket is erősítsed, amelyek halandó félben vannak.” (Jel 3,2)

Most már ismeritek, kedves szülők, a rátok nehezülő gyermeknevelési feladatnak két főszabályát. Kis jóakarattal meg tudjátok azokat tartani. Sokan közületek arra törekszenek, hogy gyermekeiknek gazdag örökséget hagyjanak hátra. De ez nem sikerülhet mindenkinek. Ellenben jó nevelést mindenki adhat gyermekének, nemcsak a gazdag, de a szegény is. Vigasztalólag csendül fel erre vonatkozólag Aranyszájú Szent János intelme: „Gazdag gyermekeket akarsz magad után hagyni: adj nekik jó nevelést s a legnagyobb gazdagságot hagyod nekik örökül.”

Vízkereszt után 2. vasárnapra (Jn 2,1–11) – A keresztény házasságról

A mai szent evangélium szerint az édes Üdvözítőt menyegzőn látjuk. Kettős célja volt: először is megjelenésével növelni akarta a jegyesek örömét s boldogságát; másodsor csodájával kínos zavarukból akarta őket kimenteni. Jézus Krisztus e kettős tevékenysége két irányba tereli a mi elmékedésünket is. Kérdezzük azért: 1. mit eszközöl manapság is Jézus jelenléte a jegyesek frigykötésénél s 2. mit munkál Jézus jelenléte a házások további házaselete folyamán?

I.

Mikor számíthatnak a jegyesek arra, hogy az Üdvözítő jelen van az ő frigykötésüknél? Ha házasságkötésük bűn nélkül történik. A házasságra ma is érvényben vannak azok a szavak, melyeket az angyal intézett Tóbiáshoz: „Akik úgy házasodnak, hogy az Istent magukból és elméjükben kirekesztik, azokon hatalma vagy az ördögnek.” (Tób 6,17)

Az első követelmény tehát az, hogy a feleket ne bűnös indokok s célok vezessék a házasságkötésnél. Krisztus jelenlétét a szent frigykötésben annál inkább biztosítjuk, ha a házasságra vezető indokok nem annyira földiek és érzékiek, mint inkább lelkiek és keresztény indokok; nem pusztán a pénz, a vagyon, az előmenetel, állás és testi gyönyörűség keresése, hanem inkább a vallásosság, az istenfélelem, a jámborság és a családalapítás és fenntartás nemes szándéka. Az ilyen szándékkal történő házasságkötésre teljes joggal vonatkoztathatjuk az isteni Üdvözítő szavait: „Ahol ketten vagy hárman összejönnek az én nevemben, ott vagyok közepettük.” (Mt 18,20)

Az indítóokok mellett a házasság megkötési formájának, vagyis a házasságkötés külső alakjának is kereszténynek kell lennie. Elsősorban semmi körülmények közt sem elégedhetnek meg a házasságra a házasságkötésnek pusztán polgári formájával. A polgári kötés nem egyéb, mint az emberek közt előforduló szerződéseknek egyik válfaja, mely a jegyeseknek a házasságkötésből folyó polgári viszonyait, jogkövetkezményeit szabályozza. A valódi házasság Krisztus által rendelt szentség; ezt a katolikus anyaszentegyház szabályai és törvényei szerint kell felvenni az illető katolikus lelkész és két tanú jelenlétében.

A házasság továbbá az élők szentségeinek egyike. Ennek következtében felvétele alkalmával a jegyeseknek a kegyelem állapotában kell lenniük. A keresztény jegyeseknek töredelmes gyónással, lehetőleg jól előkészített életgyónással s buzgó szentáldozással kell

magukat a házasságra közvetlenül előkészíteniük. Ha ezeket a főbb pontokat megtartjátok, úgy számíthattok arra, hogy Krisztus jelen lesz a ti házasságkötésteknél. Az ilyen házasságkötésnél megvannak az alapfeltételek arra, hogy belőle valódi boldogság s igazi béke fakadjon. Az ilyen jegyesekről bátran elmondhatók a Zsoltáros szavai: „Boldog vagy és jól leszel! Mivelhogy a kezeid munkáját eszed. A feleséged, mint a bőven termő szőlőtő, házad falai között; a fiaid, mint az olajfa fiataljai az asztalod körül. Íme, így áldatik meg, ki az Urat féli.” (Zsolt 127,3)

II.

Keressük a második részben a feletetet arra a kérdésre, miáltal biztosíthatják a keresztény házastársak azt, hogy Jézus az ő szent áldásával kísérje őket házasesetük folyamán? Ha a házaseset három követelményeinek pontosan, lelkiismeretesen megfelelnek, ti. hűek egymáshoz, egymás iránt való kötelességeiket teljesítik s egymást szeretik. – Az isteni Üdvözítő a házastársi hűségnek igen komoly s igen szigorú őre. Ő jelentette ki: „Minden, aki látja az asszonyt annak megkívánására, már paráználkodott vele szívében.” (Mt 5,28) Jézus, aki oly szigorúan kötelezi a híveket a házastársi hűségre, megsegíthet-e vajon olyan házaseset, ki hűtlen esküjéhez és házastársához? Pedig sokan vannak az ilyen hűtlen házastársak s ennek következtében napról-napra nő a házassági elválások száma. Honnan e sokszoros hűtlenség, elválás? Onnan, mert a házasesetek házasságkötésük előtt nem tanulták meg az önmegtartóztató életmódot s ezt a rendetlen, zabolátlan ösztönt magukkal vitték a házasesetbe. A szenvedélyt pedig nem lehet hirtelen, egyetlen rándítással magunkból kitépni.

Mások meg éppen bekötött szemmel ugornak neki a házasságnak. Nem néznek benne mást, mint üzletet s érzéki vágyaik kielégítését; nem tekintenek sem a jellemre, sem a szívbeli vonzalomra, sem a vallásosságra. Aztán jön a rettenetes kijózanodás. Látják, hogy nem illenek egymáshoz. Azért igaza van a költőnek, mikor azt mondja, hogy „aki örök frigyét akar kötni, annak szívét s lelkét kell a másikéval összemérni.”

Mi biztosítja Krisztus Jézus áldásos jelenlétét a házasesetben? A házastársi kötelességek lelkiismeretes teljesítése. Korunk egyik szomorú tünete a születések számának visszaesése. Van az Üdvözítőnek egy gyönyörű, vigaszteljes evangéliuma az elhagyott szegény madárfiókákról, melyek a háztetőkön fázósan gubbaszkodnak. S nem azt mondja-e az Üdvözítő ebben, hogy a jó Isten gondját viseli ezeknek a szegény verébfiókáknak?! Ó, mennyivel inkább gondot visel akkor egy gyermekre, kiknek halhatatlan lelke van! Sokan igen aggódnak, s azt kérdezik, hogy mit csináljanak azzal a sok gyermekkel, hogy tartsák el, miként neveljék fel őket? Ezért azután bűnös módon segítenek magukon. Vajon megáldhat-e Isten ilyen házasesetet és segítheti-e szent kegyelmével azokat, kik a házaseset egyik szent célját önhatalmúlag, bűnös módon meghiúsítják? – Mások azt mondják: Tekintettel kell lennem feleségem egészségére. Mindenesetre igen helyes és szép dolog, ha a házastársak egymásra tekintettel vannak, egymást megbecsülik. Szent Péter figyelmeztet erre levelében: „A férfiak – úgymond – együtt lakván, okosság szerint mint asszonyi gyarlóbb edénynek tisztességet adván.” (1Pét 3,7) De ha ez a tekintet és kímélet bűnné fajzik, kiűzi az Urat a családi szentélyből. Távol legyen ez tőletek, keresztény házasesetek! Ha házasesetben éltek, a házaseset törvényeit szigorúan a jó Isten akarata szerint tartjátok meg s bízzatok őbenne ... Ha a jövő aggaszt s a sok gyermek miatt alapos aggodalom támad szívetekben, csak egy van megengedve: mindkét fél részéről, tehát a kölcsönös beleegyezéssel vállalt hosszabb vagy rövidebb időre szóló megtartóztatás. Ugyanez áll akkor is, ha a feleségnek az élete komoly veszedelembé jöhet. A házastársak ez esetben is csak önmegtartóztatással segíthetnek magukon.

Végül mit kell tartanunk a házastársak egymás iránt való szeretetéről? Különösen órájuk vonatkozik Szent Pál apostol intelme: „Egymás terhét viseljétek s úgy teljesítsétek be

Krisztus törvényét.” (Gal 6,2) Ahol ezt az intelmet megszívlelik, ott boldog is a házaseset. Ilyen családi tűzhelynél azután otthon van a béke s az egyetértés. Ahol pedig otthon a béke, ott érezhetővé válik a jó Isten jelenléte. – De éppen az a nagy baj, hogy ez a béke csak ritka vendég sok családban. Mindenekfelett megsiratni való jelenség, hogy éppen a legbensőségesebb életközösségekben, a családi életben, ezt a békét oly sok helyen feldúlva, összetörve, romokban látjuk. Azért kell a hitvestársaknak egymás iránt nagy türelemmel viseltetniük. Minden emberben van valami hiba, jellembeli fogyatékoság. Ezért életszabályul kell felállítanunk, hogy behunyjuk szemünket s nem látunk meg mindent! Ehhez a szabályhoz szigorúan ragaszkodjanak a házastársak, különben folytonos civódás, kín és gyötrelme lesz életük.

Kedves Keresztények! Fogadjátok a mai szent evangélium tanítását jó szívvel. Keresztény módon készüljétek elő a házasságkötésre, a házasesetben pedig keresztény módon, Isten törvényei szerint éljétek. S akkor Isten jelenlétének boldogító áldása nem fog hiányozni.

Vízkereszt után 3. vasárnapra (Mt 8,1–13) – A gazdák és szolgálók egymáshoz való viszonyáról

A mai szent evangélium alkalmat ad arra, hogy a gazdák és szolgálók egymáshoz való kölcsönös viszonyáról elmélkedjünk. Hogy ez mennyire szükséges, mutatja az a hideg, sokszor ellenséges viszony, melyben ez a két osztály egymással szemben áll. Miként kell magukat a feljebbvalóknak viselniük, megtanít rá a százados; az alattvalók pedig az ő szolgájától vehetnek példát. Ismerkedjünk meg tehát 1. a százados szép példájának tanításával, 2. a jó szolgáléval.

I.

Micsoda okulással szolgál a százados a feljebbvalók számára? Azzal, hogy szem előtt tartotta a szeretet törvényét és pedig a tevékeny, az áldozatkész szeretetét. Ilyen szeretet azonban igen ritka kincs a mai önző és rideg világban. Különösen azokban a körökben tűnik el és hiányzik, hol szolgálkat, alkalmazottakat, cselédeket tartanak. Minő más világ volt ezelőtt! Abban a régi patriarkális életben az úr pátriárkája, atyja volt az ő alattvalóinak s majdnem úgy tekintette szolgálkat, mint a saját édes gyermekeit. Nem akarom most itt hosszasan tárgyalni e boldog idők elmúlásának okát. Inkább ragyogjon fel előttünk a mai szent evangélium századosának vonzó példája s kövessük őt szívből.

Az evangélium ezen követésreméltó ura egy százados. A római hadseregben tekintélyes állást töltött be. Szolgálói mélyen alatta állottak. S a százados az ő meleg, részvételtjes, emberbaráti szeretetével ezt a társadalmi szakadékot egészen áthidalta, a társadalmi különbséget eltüntette. A szolgálkat komoly betegség látogatta meg. Azt gondoljátok, hogy a százados a szegény, nehéz betegségben sýnylódó ember mellett szánalom nélkül haladt el, mert az csupán béres vagy szolgálta volt? Vagy nem gondoskodott a szükséges ápolásról, gondolván: hadd várjon, kínlódjon az a szegény nyomorult?! Vagy éppen elbocsátással fenyegetődött, s folyton dörmögött, duzzogott, mert a szegény szolgálta betegsége miatt megakadt a munka? Éppenséggel nem! Mert jóllehet pogány volt, de igen nemesen érzett, s ilyen alacsony gondolkodásmódot vagy viselkedést kirekesztett gondolat- és érzésvilágából. Hát ha még keresztény és hozzá katolikus keresztény lett volna, minő magasra szárnyalt volna irgalmas szívének meleg részvéte és felebaráti szeretete! Mert akkor a katolikus keresztény hit fénye által felvilágosítva tudta volna, hogy a szolgálók is Isten gyermekei, Krisztusban testvéreink s hogy nekik is joguk, jussuk van a mennyországra. Mert akkor

ismerte volna Szent Pál apostol gyönyörű igéinek értelmét: „Ti is, urak, tudván azt, hogy mind az ő (ti. a szolgáké) Uruk, mind a tietek mennyekben vagyon, és személyválogatás nincs önála.” (Ef 6,9)

Mindezt a százados, pogány lévén, nem tudta. S mégis mennyit tett s fáradozott szolgája ügyében! Először is elfeledte a különbséget s ellentétet, mely egy zsidó, meg egy büszke, e hódító római közt fennállott. Azután sietett Kafarnaumba az Üdvözítőhöz. Sőt még többet tett! Ő, az előkelő állású római katonatiszt odaállt a többi szegények közé, kik telve betegséggel, fájdalommal vagy valami földi nyomorúsággal, ott szorongtak az Üdvözítő nyomdokában, s ő is alázatos szívvel adta elő kérelmét: „Uram, szolgám betegség által gyötörtetik, súlyos betegen fekszik házában.” Igen, kedves keresztények! ha a mostani idők urainak, cseléd- s szolgatartó urainak a szívében csak egy szikrája élne annak az irgalmas felebaráti szeretetnek, mely a pogány százados szívét eltöltötte, de megváltozna a világ arculata!

Mert a szeretet az az aranyhíd, mely a felső osztályúakat a társadalom alsóbb rétegeivel összeköti; a szeretet az a bűvös tündéri pálca, melynek érintésére minden szív megnyílik. Az Úr Jézus is megjutalmazta eme jószívű uraság irgalmasságát, mert rögtön hajlott kérésére: „Megyek – mondotta neki – s meggyógyítom őt.” Mert amit a legkisebbnek teszten a ti polgártársaitok, embertársaitok közül, azt magának az Üdvözítőnek cselekszitek. Azért, urak s ti mindnyájan, kiknek szolgálók, inasok, cselédjeik vannak, szeressétek őket keresztény szeretettel s a jó Isten is szeretni fog titeket s meg fog áldani.

II.

Hát a szolga minő okulással szolgál többi szolgatársainak? A rendkívül pontos engedelmeség, az odaadó, fáradhatatlan, szorgalmas munka példaképe gyanánt ragyog előttünk, ez az evangéliumi szolga. Ezt a gyönyörű bizonyítványt maga a gazda, a százados állította ki róla, midőn így jellemezte: „Azt mondom neki: tedd ezt s megteszi.” Minő magasan kiemelkedik ez a pogánykorbéli szolga vagy inas a mai keresztény idők szolgálói felett! Minél magasabb bér s minél kevesebb munka, most ez a jelszó járja. S a mellett olyan viselkedést tanúsítanak, olyan jogokat követelnek maguk számára, mintha tulajdonképp ők volnának az urak. Elég fájdalom, hogy manapság ilyesmifélekkel tömik tele az úgynevezett népboldogítók hallgatóiknak fülét.

Keresztény érzésű szolgák és cselédek! Feleljetek kérdésemre: ezek az istentelen népámítók, a mai idők állítólagos népboldogítói, azzal a tekintéllyel, azzal az isteni küldetéssel bírnának előttetek, mint Szent Péter és Szent Pál? Mert ezek az ő prédikációikban, intelmeikben egész más hangot használnak s egész más dolgokat mondanak. Halljátok Szent Pétert: „Szolgák! – úgymond – engedelmesek legyetek a ti uraitoknak minden félelemmel, nemcsak a jóknak és csendeseknek, hanem az ellenkezőknek is.” (1Pét 2,18) Hát Szent Pál mit tanít? „Szolgák! – írja – mindenben engedelmeskedjétek testi uraitoknak, nem szemre szolgálván, mint embereknek kedveskedvén, hanem szívetek egyszerűségében, félvén az Istent.” És hozzáteszi azt a hatásos vigasztalást: „Tudjátok meg, hogy az Úrtól veszitek az örökség jutalmát.” (Kol 3,22–24) Természetes, hogy ily vigasztalásokat, ilyen ígéretekkel a népboldogítók nem tárnak elébetek. Szerintük nincs mennyország, nincs feltámadás s nincs viszontlátás, ők csak a földben hisznek s a földi élettől remélnek mindent. Ezért kell nekik mindig a magasabb munkabér s a kevesebb munka.

Minő egészen más a mi Üdvözítőnk példája e tekintetben! Vagy talán azt hiszitek, keresztény munkások, hogy a ti állapototokra vonatkozólag nem adott példát az Úr Jézus Krisztus? Ő, az Isten Fia, teljes 18 évet töltött el a ti állapototokban; 18 éven keresztül szolgája, segítőtársa volt egy szegény zsidó ácsmesternek. S talán csak úgy, hogy a munkát a mesterre bízta, ő maga pedig csak olyan csendes szemlélője volt mestere munkálkodásának?

Vagy pedig semmi mást nem tett, mint folyton-folyvást ura s mestere ellen zúgolódott, panaszkodott? Az Isten által sugalmazott szentírásban gyönyörű bizonyítványát találjuk annak a viselkedésnek, amelyet az Üdvözítő 18 éven keresztül tanúsított feljebbvalója iránt. Ebben a bizonyítványban ezt olvassuk: „Engedelmes volt ...” Ó, kedves keresztény szolgák s mindenrendű és rangú alattvalók, bárha követnétek a ti Uratok, Istenetek és Üdvözítőök e fenséges szép példáját! Mennyi irigység, elégtelenség, keserűség tűnne el a világból; mennyi béke, mennyi öröm s áldás áradna szét helyettük a földön! De nem! a helyett, hogy erre hallgatnátok, hisztek a ti ámítóitok, a népbolondítók csalfa, hiú ígéreteinek s elragadtatjátok magatokat vak szenvedélyeitek által.

Kedves Híveim! Egyformán teljesítsétek köteleességeiteket, akár urak, akár alattvalók vagytok s emlékezzetek mindig arra az elévülhetetlen és szent igazságra, hogy ha vége lészen e világnak s elmúlik e földi élet, elmúlik velük minden különbség az úr és szolga, a gazda és cseléd, az uralkodó és alattvaló közt.

Ott fenn az égben azután már csak ugyanazon egy és édes mennyei Atyának gyermekei lesznek mindnyájan.

Vízkereszt után 4. vasárnapra (Mt 8,23–27) – Miért vannak a szenvedések?

Viharos napok nemcsak a tengeren vannak, hanem az ember életében is, s ezek a szenvedések, a viszontagságok napjai. Általában mindenki fél tőlük, mint hajós a tengeri vihartól. Pedig mit mond Rodriguez Szent Alfonz? „Boldog, szerfelett szerencsés ember az, ki sokat szenved, nyomor és ínség által sanyargattatik.” Mindennek okát adja a mai szent evangélium. Mert a szenvedések megtanítanak arra, hogy 1. Istent keressük s 2. vele szívből, bensőséges imádságban egyesülhessünk.

I.

A szenvedések megtanítanak arra, hogy látogatásuk alkalmával Istent keressük. Nem ugyanezt látjuk-e az Üdvözítő tanítványainál is? Mikor a tengerre szálltak, az ég derült s nyugodt volt. A hajócska vígan szelte a hullámokat. Az édes Üdvözítő is nyugodtan hajtotta fejét pihenőre. A tanítványok kérdezősködéseikkel, kérelmeikkel nem háborgatták. De egyszerre csak vihar keletkezett. Nagy hullámok emelkedtek fel a vizek mélyéből s magasra kapták fel a hajót. A hajócskát elmerülés fenyegette. Nagy erőfeszítéssel igyekeztek a hajósok, hogy urai lehessenek a helyzetnek és megküzdjenek a viharral. A vitorlákat rendbetették, a kormányrudat erős kéz tartotta. Mindhiába! A halál ott suhogott körülöttük s rájuk emelte fagyos kezét. Az élet-halál küzdelem szorongatott pillanatában ráeszméltek az Úrra. Oda járultak Hozzá, felkeltették s könyörögve kérték, hogy segítsen rajtuk. Igen! A veszedelem megtanít arra, hogy a felkeressük a jó Istent, kiről tán meg is feledkezünk; a szükség rátanít arra, hogy buzgón imádkozzunk.

A mi kis falunk, ez a kis egyházközség bizonyos tekintetben olyan, mint a tengeren úszó hajócska. Mikor csendes az idő, mikor nem háborgat semmi veszedelem, vajmi ritkán háborgatjuk az Úr Jézust; hagyjuk őt úgyszólván pihenni a szentségházban. Vagy tán oly sokan jönnek el hétköznapiakon a reggeli szentmisére, holott napi dolgaik s kötelességeik folytán könnyen megtehetnék? Vagy hányan keresik fel az édes Üdvözítőt napközben, itt a templomban rövid, nem hosszú látogatást téve nála, hogy Őt buzgó szívvel üdvözljék? Pedig az édes Üdvözítő itt időzik közöttünk, türelmesen, állhatatosan várakozik reánk a kenyér színe alatt. De ha nincs valakinek valami gondja, ha aggodalom nem gyötri, bizony nem igen talál ide a templomba s nem igen kutat-keres az Üdvözítő után. De milyen mások

lesznek egyszerre az emberek, ha történetesen valami baj éri őket, ha betegség támadja meg az embert, ha valami vagyoni katasztrófa fenyeget, ha sok nagy szárazság vagy kedvezőtlen időjárás veszélyezteti az aratást! Az emberek egyszerre meglelik a templomba s az Üdvözítőhöz vezető utat. Mily hosszú ideig tudnak ilyenkor az oltárok előtt imádkozni! Mily buzgón, mily szívből fakadó módon tudják kéréseiket előterjeszteni! Igen, a szenvedések megmutatják az utat az Úristenhez! Vagy talán az állandó, zavartalan nyugalom, béke s földi boldogság napjaiban egészen eltévelyedtünk volna erről az útról s már egészen megfélekedtünk volna az Úristenről?! Ó, ez lenne csak a mi végzetes, halálos, örök szerencsétlenségünk! Azért igen boldogok, szerencsések azok, kik sokat szenvednek s nyomor, inség által földi életükben sokat sanyargattatnak.

II.

A szenvedések megtanítanak arra is, miként érintkezzünk, egyesüljünk szívünk mélyéből a jó Istennel. Ez pedig nagy lelki hasznot jelent. Lám, mindennek az életben időről-időre fel kell frissülnie. Még a tejeskannát is kisúrolják, megtisztogatják időnkint. A legszebb színek lassankint elhalványodnak. Így van ez a mi imádságunkkal is. Kezdetben buzgón, forrón, szívünk mélyéből imádkoztunk. Idővel langyosabbá váltunk, buzgóságunk alábbhagyott s csak úgy immel-ámmal imádkoztunk. De hát nem így van? Nézzétek csak mindennapi imáitokat és ájtatossági gyakorlataitokat! Jelen vagytok a szentmisén, de az elmétek egész másfelé csatangol s csak a pusztá szokásnak hódoltok, mikor eljöttök a szentmisére. Az esti ima félig álomban folyik le, nem dobog már benne a szív s a lélek melege. Minő felületességgel végzitek a szentolvasót is, mennyit elhagytok belőle s a többi napi imákat is minő szórakozottan morzsoljátok végig. Szükséges tehát a lelki megújulás, hogy ismét bensőséges, meleg áhítat szárnyain emelkedhessünk Istenhez. Erre pedig rávezetnek minket a szenvedések.

Akartok erre hathatós példát látni? Íme, a tanítványok a tengeren! Halállal szemközt látják magukat. Menekülésre nem is gondolhatnak. Odarohannak tehát az édes Üdvözítőhöz s felhangzik ajkaikon a kétségbeesett segélykiáltás: „Segítség! Segítség! Mindnyájan elveszünk!” Azt hiszitek tán, hogy a tanítványok ezt csak úgy immel-ámmal ejtették ki? Talán egész másfelé járt elméjük, mikor ott könyörögtek az Úr előtt? Hisz egyedül csak az Úr Jézus tudott rajtuk segíteni! Vagy ha egy nagyobb, népesebb családban a halál a családfenntartó édesatyát kerülgeti; vagy mikor ott setteleg az egyetlen gyermek halálos ágya mellett, hogy elrabolja a szülők minden örömét és boldogságát; vagy mikor valami igen nagy fontosságú, életbevágó ügy közeledik megoldás felé: azt hiszitek, hogy az imádság a régi közömbösséggel vagy hidegséggel, nem pedig forró s lelkes szárnyakon emelkedik a szívekből az ég felé? Úgy tör előre, oly lelkesen s bátran, mint a harcos, ha ostromra száll. Ha eddig imáink közömbösek s hidegek voltak, most midőn megérint bennünket a fájdalom tüze, s a szenvedések sújtó keze nehezedik reánk, a mozdulatlan hulla újra éledni kezd s megtelik élettel, erővel, frissességgel. S csak az ilyen imák képesek áttörni a fellegeken, feljutni az Istenhez s megindítani az ő könyörületes szívét. Nincs-e tehát nagy hasznuk a szenvedéseknek? Újra elmondhatjuk: Boldog az az ember, ki sokat szenved, kit földi életében a fájdalom sokszor súlyos teherrel keres fel.

Az evangélium szerint az édes Üdvözítő meghallgatván tanítványai könyörgését, lecsendesítette a vihart, mire nagy nyugalom állott be a tengeren. Így lesz vége egykor a mi szenvedéseinknek is és pedig akkor, ha meghalunk. Nagy nyugalom fog akkor körülvenni s nagy béke leng körül, az örök üdvösség békéje. Jaj volna nekünk, ha történetesen a vihar tovább tombolna körülöttünk s ádáz zivatar, a lángok és kínok veszedelme rontana ránk az örök kárhozat örvényében! Használjuk fel tehát a szenvedéseket itt a földi életben okosan, Isten akarata szerint! Az örök üdvösséget biztosítják azok számunkra.

Vízkereszt után 5. vasárnapra (Mt 13,24–30) – Küzdelem romlott emberi természetünk ellen

Az ember lelke, szíve-világa olyan, mint a szántóföld. Mikor az Isten megteremtette, csak jó magot vetett ebbe a földbe, hajlandóságot mindenféle nemes, Isten előtt kedves erények gyakorlására. A bűnbeesés alkalmával azonban jött a gonoszlélek s konkolyt hintett a búza közé. Azóta az ember természete megromlott s a bűnre hajlandóvá lett. Életünk legnagyobb része abban emésztődik fel, hogy ezt a konkolyt szívünkéből eltávolítsuk, más szóval, hogy természetünk romlottsága ellen folyton-folyvást küzdjünk. Minden emberre, akár kicsinyre, akár nagyra, érvényel kell bírnia az Úr szavainak, melyeket Kainhoz intézett: „Alattad légyen a bűn kívánsága s neked uralkodnod kell rajta!” (Ter 4,7) Lássuk tehát a romlott, bűnrehajló emberi természetünk ellen való küzdelmet 1. a gyermekkorban; 2. a felnőtteknél.

I.

Már abban a kicsiny, fejletlen gyermekben is akadékoskodik a romlott emberi természet. Meggyőző erről magának a szentírásnak tekintélye, ahol ezt olvassuk: „Az emberi szívnek szenvedelmei s gondolatai a gonoszra hajlandók ifjúságától fogva.” (Ter 8,21) Egyet azonban jól meg kell jegyeznünk. Nem minden gyermekben ugyanegy fajta a bűnre való hajlandóság, a romlott emberi természet. Az egyik gyermek a haragra és a türelmetlenségre hajlik; a másik restségre és érzékiségre; a harmadik önféjű és makacs; a negyedik büszke és hiú. – És nem minden gyermekben egyforma mértékű ez a hajlandóság s nem egyforma mélyen gyökeredzik bele a szívbe. Azért némelyiknél könnyűszerrel gyökerestül ki lehet tépni a szívből. Idővel a gyökerek folyton erősödnek s eltávolításuk, a gonosz hajlamok megzabolázása mindig nehezebbé válik. Ha a vétkes hajlandóságok kiirtásával valaki addig vár, míg gyermeke megnő, ezáltal csak azt éri el, hogy munkája megnehezedik, sőt a sikeres munka csaknem lehetetlenné válik.

Kire nehezedik elsősorban is az a kötelesség, hogy a gyermek szívéből ezt a rosszra való hajlandóságot kigyomlálja, s hogy küzdjön a gyermek romlott természete megjavításáért? A gyermekre bizonyára nem! Ennek egyrészt még fejletlen az értelme s hiányzik másrészt a szükséges tapasztalata is ehhez. Marad a szülők kötelessége s a tanítóké, valamint általában a gyermek nevelőie. De Istenem, mily könnyelműség s mily egykedvűség uralkodik e tekintetben sok nevelőnél! Itt vannak pl. a szülők kedvencei, az elkényeztetett gyermekek. Mindent, de mindent rájuk hagynak: tegyenek úgy, mondják, ahogy kedvük tartja. Elfogultságukban vagy jobban mondva elvakultságukban úgy kimagyarázzák gyermekeik rossz szokásait, mintha azok szemenszedett kedves, erényes dolgok volnának. Mások nagyon fáradtságos dolognak tartják a nevelést. Azért az apa ráhagyja az anyára, az anya pedig az iskolára. S az eredmény? Nevelés nélkül, fékezetlen szenvedélyekkel, felburjánzott rossz hajlamokkal lép ki a gyermek az iskolából az életbe, az életnek ezernyi veszedelmébe. – Vannak azután olyan nevelők is, akik a gyermek romlott emberi természetének hajlamait a helyett, hogy javítanák, még inkább fokozzák, a gonoszságban csak még jobban megerősítik. Vannak szülők, kik maguk tanítják rá csemetéiket a lopásra s a hazudozásra; mások kiaknázzák a gyermek meggondolatlanságát s visszaélnék annak érzékiségével. Keresztény szülők! Töletek visszaköveteli egykor Isten a gyermek lelkét. A ti első s legszentebb kötelességték őket jól nevelni. Háromszorosan is jaj azoknak a szülőknek, kik ezt a kötelességüket elhanyagolják.

II.

A zsenge gyermekkorban a szülők és nevelők kötelessége, hogy felvegyék a küzdelmet a bűnrehajló emberi természettel. A felnőtteknél magára az egyes emberre hárul e feladat, mert most már mindenki a maga nevelője. Mert felnőtt korunkban is hajlanak ám érzéseink, gondolataink, cselekedeteink a rossz felé. Mindenki ismeri közületek Szent Pálnak, a népek apostolának szent életét s lám, ő maga is beismeri: „Más törvényt látok pedig az én tagjaimban, ellenkezőt elmém törvényével és engem rabbá tevőt a bűnnek törvényében, mely az én tagjaimban vagyok.” (Róm 7,23) Szüntelenül, csaknem minden pillanatban felemeli fejét bennünk a szemek kívánságának, az érzékiségnek s az élet kevélységének kígyója. Jaj annak, ki hajlik a csábító szóra, aki kötélnek áll. E hármás szörnyeteg kítátott, folyton rád éhező torkába dobhatsz pénzt, kincseket, becsületet, vért és életet, lelki békét, sőt örök üdvösséget is: nem bírod kielégíteni, ezzel csak növeled étvágját.

Figyeljete csak meg egy iszákos embert s nézzétek az ő sorsát, élete folyását. Először is feláldozza szenvedélyeinek lelkét, lelki üdvösségét. Azután egészségét, majd vagyont, családi boldogságát, jó hírnevét, becsületét is eldobja magától. S gondoljátok, hogy szenvedélye jóllakott? Ó nem! Nem ritkán csalásra, lopásra ösztönzi, sőt gyilkosság elkövetésére veszi rá. Íme egy példa a szentírásból: Júdás kapzsiságától vezetettve először csak filléreket tett félre s feláldozta emberi értékét, méltóságát. De azután jöttek a pengők, s a jó lelkiismeret tiltakozó szavát már teljesen elnémította magában. Mint mondani szokták, hogy evés közben jön meg az étvág, őt is elcsábította a 30 ezüstpénz csillogása s az apostolból előbb hazug lett, azután áruló, Krisztust vérpénzzel eladó s végül öngyilkos, az ördög zsákmánya, a pokol tölteléke s martaléka.

Most ott fetreng a pokolban, mint szerencsétlen áldozata meg nem fékezett szenvedélyeinek. Szörnyű módon felnő ugyanis a gaz meg a konkoly, ha az ember alszik s szenvedélyeire nem rak béklyókat. Az Üdvözítő komoly, ünnepies hangon rettentő intelmeket intéz hozzánk, mikor így szól: „Ha jobbkezed megbotránkoztat téged, vágd le azt, s vedd el magadtól! Mert jobb neked, hogy egy vesszen el tagjaid közül, mintsem hogy egész tested a gehennára jusson.” (Mt 5,30) Ha Júdás az első kasszalopás alkalmával levágta volna kezét, azaz, ha erőt vett volna szenvedélyén s azt megfékezte volna, most ott ülne az égben apostoltársai közt, dicsőségben, boldogságban s az utolsó ítélet napján ítélkezne a világ felett. És most...?! „Ha szemed megbotránkoztat téged, vedd el azt”, mondja az édes Üdvözítő ugyanazon a helyen. Ha Dávid szem előtt tartotta volna az Úr törvényét, még mielőtt szemeit házasságtörőleg Betsabére vetette, a házasságtörés és gyilkosság szörnyű vétkeinek elkövetése miatt nem esett volna csorba jó hírnevén.

Kedves Keresztények! Más kárán tanul az okos! Még ma vizsgáljátok meg szorgosan magatokat, hogy megtudjátok, melyik a ti főszendélyetek? A harag vagy az iszákosság, a tisztátalanság, irigység vagy a rendetlen pénzvág? Gyónásaitokban, lelkiatyátok felvilágosításai nyomán ez tisztán ki fog tűnni s világos lesz előttetek. De azután ne sajnáljátok a munkát s fáradságot! Ki kell tépni a gatz, még ha már fává is erősödött volna. Vágjátok ki a gonosz szenvedélyek fáját s vessétek a tűzre. Ez mindenesetre üdvösebb, mintsem hogy te magad égjél az örök kárhozatban. Ne mondd: Én gyenge vagyok; az iszákosság szenvedélye, a tisztátalan vágyak már egészen elhatalmasodtak felettem. Jegyezd meg magadnak jól, hogy minden életkorban találkoztak olyan bűnösök, kik szenvedélyeiken győzedelmeskedve szentekké lettek. Mert igaz az, amit Szent Pál mond erről: „Mindeneket megcselekedhetem Az által, ki engem megerősít.” (Fil 4,13) Isten mindenható ereje mindenkor rendelkezésedre áll. Csak láss hozzá erősen s komolyan a munkához! De e mellett imádkozzál és ismét csak imádkozzál, sokat imádkozzál, mert a siker kulcsa az imádságban van.

Vízkereszt után 6. vasárnapra (Mt 13,31–35) – Az Anyaszentegyház csodálatos elterjedéséről

A mennyek országa alatt a mai szent evangéliumban az anyaszentegyházat kell értenünk. Az Üdvözítő nagyon találóan hasonlítja össze a mustármaggal. Minő apró kis jószág ez a mustármag! De a földbe vetve a napsugár melege alatt a keleti országokban több méter magasra is megnő s valósággal fához hasonlít. Éppígy áll a dolog az anyaszentegyházzal is. Mit látunk ugyanis a kezdetén, az Egyház életének hajnalhasadásán? Tizenkét egyszerű szegény ember, tizenkét halász képezte alapját. De már a keresztény ókor végén milliókat számlált hívei között. S éppen az anyaszentegyháznak ez a csodálatos elterjedése Szent Ágoston szavai szerint fényes bizonyítéka az Egyház isteni eredetének. Mindenki előtt világossá lesz ez állítás igazsága, ha tekintetbe vesszük 1. a tengersok vihart és üldöztetést, melyeket az Egyháznak a századok folyamán el kellett szenvednie és 2. azt a hálátlan és terméketlen talajt, melybe az Egyház elültetett.

I.

Örökké emlékezetes marad az emberiség történetében az a pillanat, mikor az Üdvözítő az ő apostolait, ezeket az egyszerű s gyenge embereket az ő országának elterjesztésére kiküldötte. Útravalóul, örökség gyanánt ezen különös ígéretet intézte hozzájuk: „Íme, én elküldlek titeket, mint bárányokat a farkasok közé.” (Lk 10,3) Kezdetben a tanítványok még nem fogták fel e szavak valódi értelmét. Az első pünkösd napján még úgy vélték, hogy túlzottak ezek a szavak. Az Egyház ezen az egy napon körülbelül 3000 új hívővel gyarapodott. Nemsokára rá, a sántán született koldus meggyógyítása után, pusztán a férfiak száma 5000-re emelkedett. Az apostolok neve felcsendült minden ajakon. De azután! Rövidesen felhangzott a ragadozó farkasok üvöltése. Mint egykor az édes Üdvözítő esetében történt, velük szemben is e gyönyörű eredmény felkeltette a farizeusok irigységét. Mind gyakrabban felhangzott az apostolokat illetőleg is a „feszítsd meg” kiáltás. Nem rajtuk múltott, hogy egyelőre meg kellett elégedniük az apostolok bebörtönözésével s megvesszőztetésével. Szent István vértanú azonban már vérével öntözi az Egyház fáját; Szent Pál hosszabb időre rabbilincsek közé kerül, Szent Jakab pedig a hóhér bárdjának csapása alatt fejezi be apostoli életét.

Az apostolok elhagyják Zsidóországot s elszélednek az egész világon. Megvetik lábukat a pogány római birodalomban, sőt magában a birodalom hatalmas fővárosában, Rómában is. S a kis mustármag egyszerre csodás fává szökkent. De a pogány római császárok közt akadt egy, a kegyetlen Néro császár, ki a fejszét legszívesebben az ifjú egyház fájának gyökerére tette volna. Krisztus után 64-ben egy szörnyű tűzvész a milliós város jelentékeny részét porrá égette. Jóllehet Néro maga gyújtotta fel Rómát, mégis a város felgyújtását a keresztényekre fogta. Szörnyű kegyetlenséggel indult meg az üldözés a keresztények ellen. Ezrenként fészítették fel a keresztényeket, vagy pedig kátrányos anyagba burkolva, magas póznák tetején elevenen gyújtották meg őket s úgy világítottak Néro kertjében, mint nagy, eleven fáklyák.

Most azután megértették az apostolok s a keresztények is Krisztus szavait, és semmi kétséget nem találtak többé értelmük felett. Beigazolódta rajtuk a szavak: „Íme, én elküldlek titeket, mint bárányokat a farkasok közé.” Még a napvilágot is irigyelték a keresztényektől. Több századon át a katakombák sötétjében kellett magukat megvonniuk. A mellett a legirtózatossabb kegyetlenségek közt tovább tombolt a keresztények üldözése. Senki sem csodálkozhatott volna azon, ha egy szép reggelen ledöntve, gyökerestül a földből kitépve látja maga előtt a kereszténység fiatal fáját. A pogányság biztosra is vette ezt a sorsot, s csak várta,

mikor fog az bekövetkezni. Ebben a reményben kérdezte az előkelő római pogány tudós, Libanius rhetor, az előtte álló keresztény hitvallót: „No, mit csinál most az ács fia?” (ti. a názáreti Jézus.) „Mit? Készíti számotokra a koporsót” – hangzott a csattanós válasz. Valóban, e koporsó el is készült az utolsó üldöző császár, Julián idejében. A csatatéren, ellenséges nyíl által halálra sebezve, kicsorgó piros vérébe markolt s elkeseredve szórta azt az ég felé, miközben e szavakkal kiáltott fel: „Győztél Galileai!” A pogány római birodalom császárságával együtt elbukott, tönkre ment, de az egyház most is áll s virágzik; túlélte hatalmas üldözőit s új lombokat hajtott. Éppen ez a szakadatlan fennmaradás, ez a további virágzás hatott a legnagyobb csoda erejével Szent Ágostonra.

II.

A rendkívül sok ádáz üldözés mellett gátlólag hatott az egyház elterjedésére a hálátlan, rossz talaj is, melybe azt el kellett ültetni. Találónan megvilágítja ezt az a hasonlat, melyet az angol Mórus Tamás kancellár a XVI. század vallásújítói ellen használt. Ezek a vallásújítók vallásuk gyors elterjedéséből az ő hitvallásuk isteni eredetét akarták levezetni. A nagy tudós és szentéletű férfi így érvelt velük szemben: Ha egy hatalmas sziklatömböt a hegy tetejéről a völgybe akarunk juttatni, elég annak egy gyenge taszítás; de ha ezt a hatalmas sziklatömeget fel akarjuk vinni a hegytetőre, ehhez roppant erő szükséges; az egyház ez utóbbihoz hasonló feladatának megoldását csak a benne lakozó isteni erőnek köszönhetette. Minő találó, minő jellemző hasonlat! – A XVI. század vallásújítói, az úgynevezett reformált egyházak megalapítói több szentséget egyszerűen elvetettek, az Isten parancsainak ránk nehezedő terhét megkönnyítették, az emberi szenvedélyeknek igen sok szabadságot adva ezeknek hízelegtek. Oly természetes, oly könnyen érthető, hogy a rosszra hajló emberi természet kapva-kapott ezen a könnyítésen. De nem úgy az anyaszentegyház! Ő előtte az emberiség alig tudott valamit a lélek tisztaságáról, az ellenség iránt való felebaráti szeretetről, saját testünk, vágyaink megfékezéséről, áldozatkészségről, engedelmségről, szabadakaratumk aláztatos feláldozásáról. Mihelyt az egyház kilépett az életbe s megkezdte működését, senki Krisztus szellemének megfelelőleg nem simulhatott annak kebelére, hacsak ez erények gyakorlására készséget nem mutatott. Kétségtelen, hogy a puhasághoz inkább húzódo emberi természet tiltakozott eme erős, mert áldozatot, súlyos önmegtagadást, lemondást követelő megzabolázás ellen. Ennek ellenére seregestül tódult a nemesebb lelkű emberiség az anyaszentegyház fenséges épületének mennyei magasságokat érintő boltívei alá. S mily jutalmat kaptak az egyház új és újabb tagjai azért az áldozatkészségért, mellyel szent törvényeinek megfelelően élni iparkodtak? Mindenütt, amerre csak körültekintünk, üldöztetést és halált. Vajon ezek a keresztények azt a hősi erőt, az áldozatkészség e hatalmas mozgatóját, saját szívükben, saját énjükben találták-e fel, abban a gyenge emberi szívben, mely oly könnyen megremeg a baj s üldöztetések nyomása alatt s oly könnyűszerrel hátrál meg a nehézségek előtt? Más forrásból kellett nekik meríteniük ezt a hősi lelkületet, a megingathatatlan jellemzilárdságot s a nemes bátorságot. Ez a forrás számukra az isteni kegyelem volt. Ettől fellelkesítve kiáltottak fel: „Mindeneket megcselekedhetem Az által, ki engem megerősít.” (Fil 4,13) S bár körös-körül üvöltött a farkasok csapata, Krisztus nyája rendületlen szilárdsággal állta meg helyét. De hát a jó Isten az ő segítő kegyelmével támogathat-e olyan intézményt, mely nem az ő műve, melynek nem akarja fennállását, elterjedését, fennmaradását?! Akkor Isten maga is közreműködne a bűnben és elősegítené az emberiség romlását és kárhozátát. Tehát az egyháznak isteni intézménynek, Isten által alapított műnek kell lennie.

Íme, ez a tartalma s folyománya a mai szent evangéliumban előadott szép hasonlatnak a kicsinyke mustármagról. És te, Kedves Hallgatóm, egy levélke vagy ezen az isteni fán. Minő kitüntetés, minő nagy kegyelem! Vajon díszére válsz-e e nemes törzsnek? Vagy pedig

hervadt, fonnyadt levél, felesleges cafrang vagy csak rajta, mert nem teljesítéd keresztény katolikus kötelességeidet? Legyen azért a mi életünk az egyház nemes fájából táplálkozó élet! Mert eljön majd az idő, amidőn meg fognak vizsgálni, méltó vagy-e e nemes fához? Ha nem volnál méltó, jön egy heves szél, elragad messze tőle, oda dob a föld porába s belegázolnak a föld sarába.

Hetvened vasárnapra (Mt 20,1–6) – A jócselekedetek gyakorlásáról

Úgy négy óra tájban, tehát nem sokkal naplemente előtt, kiment a házigazda, a családos ember a piacra s ott még talált munka nélkül ácsorgó embereket. Szemrehányólag fordult hozzájuk: „Mit álltok itt egész nap hivalkodva, munka nélkül?” Hasonló kérdéssel fordulhat Krisztus is igen sok keresztény lélekhez. Mert a helyett, hogy a jócselekedetek buzgó gyakorlása által érdemeket iparkodnának maguknak gyűjteni az örök életre, üres semmittevésben töltik el csaknem egész életüket. Hogy megóvhassuk magunkat eme megbocsáthatatlan könnyelműség ellen, elmélkedjünk Isten segítségével 1. a jócselekedetek szükségességéről; 2. a jócselekedetek gyakorlásában betartandó rendről.

I.

Először is kérdezzük: kell-e jót tennünk? Már a mindennapi életben is teljes érvényűnek ismerik el az emberek azt az igazságot, hogy munka nélkül nincs jutalom. A nép ajkán pedig ezekben a közmondásos szavakban él ugyanez az igazság: „Aki nem vet, az nem is arat.” Ha egy kereskedő vagy munkásember zöldágra akar vergődni, ha egy hivatalnok előre akar jutni, bíz' annak reggeltől estig dolgozni, fáradni, izzadni kell. Évről-évre tartó szakadatlan munkálkodásuknak mi azután a jutalma? Esetleg egy virágzó üzlet, talán egy kis házikó vagy egy előkelőbb állás. De ha már ezen földi, oly rövid ideig tartó, oly könnyen elpusztuló javak megszerzése oly sok keserves munkába, verejtékes küzdelembe kerül, miként volna lehetséges, hogy éppen csak a mennyország megszerzése járna minden gond, munka, fáradság nélkül? Nem! Ki a mennyországba akar jutni, annak is küzdenie kell s érdemeket kell szereznie!

Lapozzátok akár elejétől végig a szentírást! Sehol sem találjátok azt, hogy a mennyország mint érett gyümölcs hullik öletekbe. Ellenkezőleg! Egyik helyen jutalma az a becsületesen végzett nehéz munkának: „Örüljete – olvassuk – és vigadjatok, mert a ti jutalmatok bőséges a mennyekben.” (Mt 5,12) Majd úgy tűnik fel, mint harcban nyert korona: „Jó harcot harcoltam, végezetre eltétetett nekem az igazság koronája.” (2Tim 4,7–8) Ismét más helyen úgy van feltüntetve, mint aratás: „Mert amiket az ember vetend, azokat aratja is.” (Gal 6,9) A jutalmat azonban becsületes munkával ki kell érdemelni, a koronát küzdelem árán kell kivívni, az aratás bő gyümölcsét pedig sűrű verejtékhullás közt kell előzetesen biztosítani! Miben áll ez a becsületes munka, ez a hősi küzdelem, ez a verejtékhullatás? A jócselekedetek gyakorlásában. Legvilágosabb bizonyíték erre vonatkozólag az a leírás, melyet az Úr Jézus az utolsó ítélet napján történő jutalomosztásról nyújt. Akkor lesz ugyanis az örök üdvösség jutalmának a kiosztása. S vajon kik nyerik ezt a jutalmat? Tán, hogy úgy fejezzem ki magamat, a naplopók, henyék, templomkerülő korhelyek, kiknek nehezükre esett a térdhajtás, egy keresztvetés, egy Miatyánk elmondása? Oh, nem! De igenis azok a hű s jóságos keresztény lelkek, kik verejtékben, fáradozásban, sok türés és önmegtagadásban teljesítették szent vallásuk kötelmeit; azok a gyakorlati, tevékeny keresztények, kik nemcsak névszerint voltak keresztények, hanem a valóságban is, mert keresztény katolikus módra éltek; kiknek nemcsak abban állott keresztény voltuk, hogy a szent keresztiség vize érintette homlokukat,

hanem abban, hogy szent vallásuk parancsait, kötelmeit híven megtartották, szóval azok a keresztény katolikusok, kik buzgó, tevékeny, Krisztus szellemének megfelelő gyakorlati keresztény életet folytattak. Világosan mondja ezt az édes Üdvözítő: „Ehes voltam s ennem adtatok.” S azután következik az irgalmasság cselekedeteinek felsorolása.

Mindebből pedig végezetül az következik, hogy csakis a jó, a tevékeny keresztény élet s a vallásos, jámbor és erényes cselekedetek szerzik meg számunkra azt az igazolványt, mellyel átléphetjük a mennyország küszöbét. Minél jámborabbul élsz, minél gazdagabb életed a keresztény vallás szellemében végzett jócselekedetekben, annál magasabbra emelkedhetel Isten szent országában, a mennyekben.

II.

A jócselekedetek azonban igen sokfélék. Valamennyit gyakorolni nem vagyunk képesek. Minő rendet, minő egymásutánt kövessünk tehát azok gyakorlásában? Elsősorban is katolikusok vagyunk: az Úr Isten és az anyaszentegyház alattvalói. Elsőrendű jócselekedetek gyanánt tehát az Isten tíz és az anyaszentegyház öt parancsolatát kell betartanunk. Ezeket minden körülmények között meg kell tartanunk, akár munka közben, akár pihenőben, sőt még a halálos ágyon is. Így mondta ezt az édes Üdvözítő: „Ha pedig az életre be akarsz menni, tartsd meg a parancsolatokat.” (Mt 19,17) Ez a válasz arra a sok mindenféle zavaros beszédre, melyeket bizonyos megcsorbíthatatlan emberi jogokról hangoztatnak s arról a velünk született emberi szabadságról, melyet állítólag nem szabad semmiféle bilincsbe verni. Már most kérдем: hogy állsz te, Kedves Hallgatóm, ebben a tekintetben? Te is egyike vagy azoknak, kik egész napjukat hivalkodás közt töltik, henyélve, lustálkodva? Ne mentegesd magad másokkal! Neked az nem szolgálhat vigasztalásodra, ha egy más valaki tönkre megy s ezer meg ezer sok másokat is magával ránt a romlásba.

De mi nemcsak Isten s az anyaszentegyház alattvalói, hanem az emberi társadalomnak is tagjai vagyunk s ebben a társadalomban egy bizonyos állást foglalunk el és szerepet töltünk be. Miként az emberi testben megvan a helye és célja a szemnek, a fülnek, a szívnek, éppúgy az emberi társadalom mindenegyres tagjának is megvan a maga különleges helyzete és rendeltetése. A második helyen állnak tehát azok a jócselekedetek, melyek állapotbeli kötelességeinkből folynak. Minő komolyan kell vennünk ezek teljesítését, megtanít rá Keresztelő Szent János. Egyenesen az állapotbeli kötelességek teljesítése képezte fellépése alkalmával első beszéd tárgyát. „Teremjétek a bűnbánat méltó gyümölcseit”, kiáltotta a bűnösök felé. Teljesítsétek pontosan állapotbeli kötelességeiteket, hangzott válasza a kérdezősködők felé. A vámosoknak azt mondotta: Semmi többet ne követeljetek annál, mint ami rendelve van! A vitézek kérdésére pedig így felelt: Senkit ne bántsatok s ne erőszakoskodjatok! A kétszínű s kötelességeikről megfélemedező farizeusokhoz pedig e komoly szavakat intézte: „Viperák fajzati! Ki tanított titeket futni a jövőendő harag elől?” (Lk 3,11–12; Mt 3,7)

Kedves Hallgatóim! Mi következik mindebből, de különösen a dorgálás kemény szavaiból reánk nézve? Te édesanya, tán nem tartod be pontosan háziasszonyi kötelmeidet? Te édesapa, tán elégedetlen, dologkerülő, megbízhatatlan munkás vagy?! Gyermeked, tán megfélemedeztek a szülők iránt való köteles tiszteletről s engedelmességről?! Ó, hogy fogtok szembenézni az eljövendő haraggal az ítélet napján?

Ezen kötelességszerű jócselekedeteken kívül vannak olyanok is, melyeket önként vállalhatunk, szabadon gyakorolhatunk. A szentírás főképpen ezeket ajánlja: az imádságot, böjtölést s az önmegtágadás egyéb cselekedeteit, végül az alamizsnálkodást s általában az irgalmasság testi és lelki cselekedeteit. Meg kell azonban jegyeznünk, hogy ezek nem olyan jócselekedetek, melyeket okvetlenül gyakorolnunk kell, hanem olyanok, melyek többé-kevésbé tetszésünktől függenek. Már most, aki az imádság miatt, hogy ti. tovább

imádkozhasson, elhanyagolja háziteendőit, a gyermekek gondozását, mindennapi mesterségét vagy más, megélhetést biztosító munkáját, az ilyen bizony fonákul cselekszik. Az sem jár el helyesen, aki annyira sanyargatja önmagát, hogy azután életbevágó kötelességeit nem képes teljesíteni. Ámbár meg kell jegyeznünk, hogy sokkal inkább azzal hibázunk e tekintetben, hogy igen keveset végzünk, mintsem hogy igen sokat. Ugyan, a pár pillanatig tartó reggeli, déli, esti imádság kit akadályozhat meg kötelességei teljesítésében? Ha megtagadjuk magunkat pl. böjtben egy pohár bortól, egy-egy pipadohánytól, ez valóban nem árthat senki egészségének. Vagy ha vasárnap délután felkeressük betegen fekvő felebarátunkat, ismerőseinket, vagy ha köznap is szakítunk néha időt arra, hogy szentmisét hallgassunk, esti ájtatosságokon megjelenjünk, ez senkit sem fog tönkre tenni. S hogyha néhányszor egy-egy pár garast jó célra, vallásos ügyekre kiadunk, pl. a katolikus sajtó támogatására, jó olvasmányra, templomok, kórházak vagy árvaházak építésére, ez nem ejt az örökségen, a vagyoni állapoton oly érzékeny csorbát, mint a nagymértékű, folytonos alkoholfogyasztás vagy a túlságig vitt piperéskedés s hiú öltözködés.

Íme, ez röviden a katolikus keresztény anyaszentegyház tanítása a jócselekedetek gyakorlásáról. Fontoljuk meg ezt jól, s határozzuk el magunkban erősen, hogy pontosan fogjuk azt teljesíteni. Ne töltsük el egész életünket üres hiábavalóságokban, semmittevésben! Mert „minden jó fa, jó gyümölcsöt terem; s minden fa, mely nem hoz jó gyümölcsöt, kivágatik és tűzre vették.” (Mt 7,17)

Hatvanad vasárnapra (Lk 8,4–15) – Minden keresztény ember – magvető

Miután az édes Üdvözítő az Őt hallgató népsereg előtt elmondotta szép példázatát a magvetőről, tanítványaihoz fordulva kifejtette előttük annak mélyebb értelmét és jelentését. Miként Szent Márk megjegyzi, így szólt: „Aki vet, igét vet.” (Mk 4,14) Igét vetni nem egyéb, mint Jézus Krisztus szent tanítását terjeszteni s ez minden embernek szent kötelessége. Ez a feladat nemcsak a lelkészekre, hanem a világiakra is ránehezedik. Vajon nem erre kötelezi-e az Úr hegyibeszédjében minden hallgatóját? „Úgy világoskodjék – mondja ebben – a ti világosságtok az emberek előtt, hogy lássák jócselekedeteiteket s dicsőítsék Atyátokat, ki mennyekben vagyon!” (Mt 5,16) Ez az isteni utasítás mindegyikünket kivétel nélkül az isteni ige hirdetőjévé, magvetőjévé rendelt. Hogy ezen isteni feladatunknak megfelelhessünk, általában három eszköz áll rendelkezésünkre: 1. a szó; 2. a példa; és 3. az imádság.

I.

Első eszköz a szó. Mily bőséges mértékben alkalmazta ezt az eszközt már az isteni magvető, Jézus Krisztus! Már tizenkét éves korában, a jeruzsálemi templomban is ehhez az eszközhöz folyamodott felvetett kérdéseivel s feleleteivel. Nyilvános működésének tartama alatt pedig nem mulasztott el egyetlen napot, hogy Isten igéjét ne hintette volna szét a szavak erejével. Ezzel nem azt akarom mondani, hogy ti is a templomi szószékről hirdessétek az Isten igéjét. A ti feladatotok e tekintetben inkább abban áll, hogy alkalomadtán szóltok néhány komoly szót, de azt azután röviden és velősen. Én csak néhány példát hozok fel a mindennapi életből, mikor Isten országát az ige erejével terjeszthetjük. Így, ha a tanító vagy nevelő feltárja a gyermek előtt ennek hibáit s óva inti azoktól; ha az édesanya felnőtt leányát az őszinte jóakarat szép szavaival rábírja arra, hogy a semmi komoly kilátással nem kecsegtető ismeretségét ezzel vagy azzal a fiatalemberrel szakítsa meg; ha a szülők gyermekeiket visszatartják a rossz társaságtól, botrányt okozó és oly sok bűnös alkalmat magukban rejtő éjjeli kimaradástól, barangolástól; ha a hitvestárs férjével megutáltatja a

következményeiben annyira káros, magában véve is oly igen utálatos iszákosságot; vagy ha a feleség a húsvéti szent időben s esetleg más ünnepek alkalmával is rábírja férjét, hogy ez vele együtt elvégezze a szentgyónást s az Úr szent asztalához járuljon; vagy ha valaki, midőn mások szent vallásunkat támadják, annak felszentelt szolgálait és szertartásait kigúnyolják, mint bátor, lelkes hitvalló ezek védelmére kel, a társaságban közbelép, ha illetlen szavak közt folyik a társalgás vagy erélyes fellépésével mások megszólását, megrágalmazását megakadályozza; mindezek igen dicséretes és elismerésre méltó módon teljesítik keresztény kötelességüket, és terjesztik itt a földön az Isten országát az ige, a jó és szép szavak eszközének hathatós segítségével.

Azonban, mint már említettem, szavunk, ez az alkalmi prédikáció, ez a világi igehirdetés legyen rövid. Mert ugyan mi lesz annak eredménye, ha a szülők gyermeküknek, a feleség urának egész nap a nyakán ül s állandóan ugyanazt a nótát húzza a fülébe? Megunják a sok türelmetlen és alkalmatlan beszédet, s amit az egyik fülükön beeresztenek, a másikon kiengedik. – Az ige jöjjön továbbá a kellő időben! Ki fog vetni akkor, mikor a vihar tombol vagy orkán száguld végig a földeken? Éppígy, igazán felesleges s haszontalan dolog az ittas férj vagy szenvedélyektől szinte elvakított felnőtt ifjú előtt jótanácsokkal előhozakodni. Ha a férj már kialudta magát s a fiú lecsillapodott, akkor mondd meg nekik komolyan és röviden azt, amit akarsz. Ily módon szavaidnak százszoros haszna s foganatja lesz, de ha sokat beszélsz, mindent kockáztatsz.

II.

Második eszköz a jó példa. Önmagáról mondja az édes Üdvözítő: „Példát adtam nektek, hogy amit én cselekedtem veletek, ti is úgy cselekedjete.” (Jn 13,15) Ha valami, úgy bizonyára a jó példa az, ami a bőséges és eredményes magvetést biztosítja az Isten igéje számára; mégpedig sokkal inkább, mint a pusztá szó. Mert a szó elröppen, de a tett megmarad; a szó inkább oktat, felvilágosít, míg a tett magával ragad. A jó példa úgy hat az egész környezetre, oly kitartós, áldásos módon, mint a meleg kályha zord téli időben a hideg szobában. Kezdetben alig érezzük melegét, lassan-lassan azonban a jégvirágok mégis csak olvadozni kezdenek s idővel a szoba fala egészen átmelegszik. Sokszor megtörtént már az életben, hogy egy jámbor hajadon szent életének példája, buzgó, vallásos, tiszta élete az Istentől elfordult egész családot visszatértette a jó útra. Egy vallásos anya vagy tanítónő, egy hitbuzgó atya vagy tanító a rájuk bízott gyermeki lelkeket éppen jó példájuk vonzóerejével emelik fel a bűn ösvényéről s vezetik az üdvösség útjára mindnyájunk nagy öröme. S ha a községben van egy pár derék, becsületes, hitbuzgó, lelkiismeretes férfi vagy fiatalember, néhány jámbor, derék asszony vagy hajadon, kiknek hite, jámborsága, buzgó isteni szolgálata, szentségekhez való járulása nem hiú külső fitogtatás és parádé, hanem szívből fakadó, őszinte lelkiismeretesség, úgy hatnak ezek az egész községre, annak minden lakójára, mint a kovász a lisztre. Jó példájukkal az egész községben képesek az igaz vallásosságot meghonosítani. Adjunk azért mi is jó példát! Egyike ez ama leghatásosabb eszközöknek, mellyel Krisztusnak, az örök üdvösségnek a lelkeket megnyerhetjük vagy a jóban megerősíthetjük.

III.

A harmadik eszköz az Isten igéjének terjesztésében: az *imádság*. Gondoljunk elsősorban az Üdvözítő főpapi imájára. Ha mi a kísértések, az élet megpróbáltatásai közt derekasan, becsülettel kitartunk, vajon nem annak kell-e ezt nagyrészt tulajdonítanunk, hogy az Úr Jézus reánk is gondolva, mint az ő jövődő követőire, a buzgó, szent főpapi imájában bennünket is a mennyei Atya gondviselésébe ajánlott, midőn úgy könyörgött: „Szent Atyám! tartsd meg

őket a te nevedben, kiket nekem adtál, hogy eggyé legyenek, mint mi vagyunk.” (Jn 17,11)
Sőt sok esetben az imádság az egyetlen eszköz, mellyel Isten országát a szívekben terjeszthetjük és fenntarthatjuk.

Kedves atyák és anyák! Tudom, nehezetekre esik majd hallani, de mégis meg kell mondanom az igazságot. Leányotok szolgál benn a városban vagy éppen a fővárosban. Magyarországon a legtöbb elbukott leány a szolgáltór sorban levők közül kerül ki. A fiatalok katonák. Bizonyára hallottátok, hogy a katonák között pusztít a legnagyobb mértékben az az utálatos, megnevezhetetlen titkos betegség. Idegenbe ment fiatalok állás, kereset után nézni vagy tanulmányai folytatása céljából. De vajon tudjátok-e, mily kevesen térnek vissza közülök ép testben s lélekben? Mert ha vissza-visszatér is hozzátok a teste, de ártatlan lelke, mely a szent keresztség vizében lett hófehérre mosva, vallásossága s hite, amit ti ültettetek lelkébe, elveszett, kihalt.

Mi már most itt a teendő? Mindenesetre igen üdvös és hasznos ezeknek a távolban élő gyermekeknek egy-egy levelet küldeni, melybe beleöntitek üdvükért aggódó szülői szívetek melegét, melyben gyermekeitek emlékébe idézitek a jó Isten s egyetlen halhatatlan lelkük iránt tartozó kötelelességeiket. De mindennél hatásosabb eszköz marad az érettük való buzgó imádság. Ne szünjete meg tehát érettük sokat, forrón s buzgón imádkozni! Igen-igen sok veszély környékezi gyermekeitek lelki ártatlanságát, jó erkölcsüket az ördög, a világ, a gonosz emberek részéről. Sok imára van szükségük, hogy megmenekedjenek a kárhozát örvényéből.

Kedves Híveim! A jó szó, a jó példa s a buzgó imádság az a három leghatásosabb eszköz, melyek révén Krisztus szent országát mindnyájan eredményesen terjeszthetjük. Fordítsunk rá gondos figyelmet, szorgalmatoskodjunk e szép s Istennek tetsző munkában. Mert nincs fenségesebb szolgálat, mint közreműködni a halhatatlan lelkek örök üdvösségre való kalauzálásában. Ne csüggyesszen el az a tapasztalat, ha működésünket, buzgólkodásunkat nem követi rögtön gazdag, százszoros siker. Mi megtettük kötelelességünket s az már magában is vigasztaló, felemelő, magasztos érzés, hogy ezzel a tevékenységünkkel Jézus Krisztus legszentebb kívánságának iparkodtunk megfelelni.

Ötvened vasárnapra (Lk 18,31–43) – Állapotbeli kötelelességeinkről

A mai szent evangélium elején az Úr Jézus arról a feladatról beszél kedves tanítványainak, melyet még életében el kell végeznie, mert ez az ő megváltói működésével szorosan, múlhatatlanul összefügg. Hasonlóképp vannak nekünk is feladataink, kötelelességeink, melyek pontos betöltésére kötelezve vagyunk. Ezeket nevezzük mi állapotbeli kötelelességeinknek. Lássuk már most, az édes Üdvözítő példájának világossága mellett 1. állapotbeli kötelelességeink tárgyát; 2. ezek teljesítésének módját.

I.

Az Úr Jézus egész világosan leírja az ő állapotbeli kötelelességeinek tartalmát, vagyis azokat a feladatokat, melyek reája, mint az emberiség Megváltójára és Üdvözítőjére várakoztak. Azt mondja ugyanis: „Íme, felmegyünk Jeruzsálembe s beteljesednek mind, amik megírtak a próféták által az ember fiáról. Mert a pogányok kezébe adatik, megcsúfoltatik, megostoroztatik, megpökdöstetik s miután megostorozzák, megölik őt.” Mi volt tehát az édes Üdvözítő állapotbeli kötelelessége, szentséges személyéhez fűződő feladata? A keserves kínszenvedés és halál. Hogy az emberiséget megváltsa a bűntől s megszabadítsa az örök kárhozattól, ezért küldte őt Isten a világra. Vagy nem ezt hirdette-e már Gábriel arkangyal is, mikor a Szent Szület Názáretben üdvözölte? „Nevét Jézusnak hívod. Ő megszabadítja népét

minden bűneitől.” S miként kellett a megváltás szent művének Isten megmásíthatatlan végzése szerint végbemennie? Keserves, kínos szenvedések közt, fájdalmas halál által. Íme, az édes Üdvözítő állapotbeli kötelessége! Bizonyára rettenetes, igen súlyos, igen nehéz feladat. Ugyan mik a mi kötelességeink az övéihez képest! Valósággal apró-cseprő dolgok, igazi gyermekjáték. De hát lássuk azokat!

Neked, aki még csak gyermekkorban vagy, az a te állapotbeli kötelességed, hogy szorgalmasan tanulj, kedves szüleidnek, előljáróidnak készségesen, jó szívvel engedelmeskedjél. Házasember vagy? Úgy az a feladatod, hogy gondoskodjál családod fenntartásáról, ellátásáról s hogy házastársi kötelességeidnek hűségben és szeretetben tégy eleget. Tanító, tanítónő vagy? Úgy a feladatod, hogy a gondjaidra bízott gyermekeket oktasd, neveld, hogy becsületes, jellemes embereket faragj belőlük. Egyszerű munkásember vagy? Az a kötelességed, hogy az elvállalt munkát jól, pontosan és lelkiismeretesen elvégezzed. Hivatalnok vagy? Állomáshelyeden, hivatalodban tarts fegyelmet és dolgozzál szorgalmasan. Amint látjátok, minden állásnak megvan a maga súlya, terhe; mindegyik vesződséggel, fáradsággal jár. A kézi munkás testi erejével, a hivatalnok vagy más szellemi munkás lelki tehetségeivel végzi a rája rótt munkát, mely sokszor kimerítőbb, mint a testi munka. De ha összehasonlítjuk magunkat az édes Üdvözítővel, ugyan melyikünk vállaira nehezedik súlyosabb teher, nagyobb kereszt, több vesződség és fáradság? Vajon összeroskadtál-e te már állapotbeli kötelességeid teljesítése közben háromszor, mint Krisztus az ő keresztjének terhe alatt? Vajon ellepte-e homlokodat a véres veríték? Alig hiszem, Kedves Hallgatóim! Hagyjatok fel tehát az örökös zúgolódásokkal, a szakadatlan panaszokkal! Az édes Üdvözítőnek ezerszer több oka lett volna erre. S mégis, hogyan viselkedett? „Mint a bárány, melyet leölésre visznek, ... megnémult és nem nyitotta meg a száját.” (Iz 53,7)

II.

Lássuk már most, mi módon kell teljesítenünk állapotbeli kötelességeinket. Ha az édes Üdvözítőt tekintjük, különösen két dolog tűnik szemünkbe hivatása teljesítésénél. Az első: a derűs kedv és erős, kitartó lelkesedés, mellyel kötelességeit teljesítette. Mikor Isten felszólította Jónás prófétát, hogy menjen Ninive városába és hirdesse ott a bűnbánatot, vajon ezzel a lelkesedő örömmel vállalta-e ő megbízatását? Bizony, ő a feltornyosuló nehézségek láttára gyáván meghátrált. De nem így cselekszik-e igen sok katolikus keresztény is? Hány szülő, tanító és nevelő jár végére csak úgy egész könnyedén, felületesen nagy felelősséggel járó hivatása fontos kötelességeinek? Vajon az egyszerű munkásnép körében miért vet oly magas hullámokat az elégtelenség? Nemde azért jórészt, mert mindenki irtózik állásának, foglalkozásának, pályájának ránehezülő terhétől. Nem így az édes Üdvözítő. Valóban nem! Mindig ott találjuk őt, hová a jó Isten szent akarata állította: az ostorozási oszlopnál, a tövisszorosítás közt, a keresztúton, végül magán a kereszten. Engedelmes volt mindvégig, egészen az utolsó sóhajtásig, vagy tán azt gondoljátok, hogy ő mindezt nem érezte, fájdalom nélkül viselte? De akkor miért gyöngyözött homlokán a véres veríték az Olajfák hegyén? Vagy miért epedett egy csepp vízért a kereszten? Végül is, miért tört ki abban a fájdalmas felkiáltásban: „Istenem, Istenem, miért hagytál el engem?” Szőjük át tehát mi is állásunkkal járó kötelességeink teljesítését derűs kedvvel, lelkesedő buzgósággal és kitartással. Ne rejtjük már az első szenvedés láttára hüvelyébe kardunkat! Ezt csak a gyáva ember teszi.

De még egy más dolgot is meg kell jegyeznünk, azt, hogy kötelességeink pontos teljesítésére a magunk erejéből nem vagyunk képesek. Erre is megtanít minket az édes Üdvözítő. Mit is tett ő, hogyan is tett földi életében? Istenbe helyezte erős bizalmát és segítségért hozzá folyamodott. Nagycsütörtökön este, mikor rálépett a megváltói munka verítékkel, vérrel és kimondhatatlan sok szenvedéssel teljes útjára, ennek kezdetén ott látjuk Őt a Getszemáni-kertben. Térdre borulva, buzgón, forrón és hosszasan imádkozott. S meg is

lett a vigasztaló következménye ennek a bensőséges könyörgésnek. Isten angyala szállott le hozzája és erősítette meg őt. Így kell nekünk is hozzáfognunk kötelességeink teljesítéséhez és biztosítanunk ahhoz Isten segítségét. Módjai és eszközei pedig: a szentmise, ima és a szentségekhez való járulás. Aki ezeket az eszközöket használja, ahhoz a jó Isten ma is elküldi angyalát vigasztaló, erősítő kegyelmével. S akkor Isten segítségével a kötelességteljesítés nemcsak könnyű, hanem gazdagon gyümölcsöző is lesz számunkra.

Fogadjuk tehát új étellel, lelkes buzgósággal kötelességeink teljesítését! Hisz' egykor úgy is vége lesz mindennek, minden munkának, fáradságnak, gyötrődésnek. Ránk is felvirrad, miként az Üdvözítőre, a feltámadás napja és ezzel együtt az örök boldogság jutalma.

Nagyböjt 1. vasárnapjára (Mt 4,1–11) – A kísértésekről

A kísértések nem egyebek, mint az ember lelki életén időnkint átvonuló viharok, zivatarok. Majd nyugat, majd kelet felől támadnak fel s ha egyszer nem, úgy bizonyára másszor pusztító jégesőtől kísérve vonulnak el felettünk. Különösen fontos tudni, hogy miről lehet őket felismerni lelkünk világában; továbbá, hogy mily mértékben esnek erkölcsi beszámítás alá. Vannak ugyanis 1. nyílt és titkos, azaz burkolt kísértések, mely utóbbiak felidézésében nem vagyunk hibásak. Mit tanít mindezekre vonatkozólag a mai szent evangélium?

I.

Lássuk először is a felismerhetőségük szerint nyílt és titkosnak nevezni szokott kísértéseket. Akartok egy példát látni a nyílt kísértésre? Ilyen a harmadik kísértő jelenet a mai szent evangéliumban, midőn a gonoszlélek a világ összes kincseit beígéri az édes Üdvözítőnek arra az esetre, ha ez őt leborulva imádja. Ennek az ajánlatnak bűnössége első pillanatra nyilvánvaló. Csak az első isteni parancsolatra kell gondolnunk, melyben ezt olvassuk: „A te Uradat, Istenedet imádjad és csak neki szolgálj.” Éppígy a legtöbb elénk toppanó kísértés rögtön felismerhető, mert már az első pillanatban elárulja bűnös voltát. Példának veszem azt az esetet, amikor felnőtt ifjak és hajadonok a szülők indokolt tilalma ellenére kétes ismeretséget tartanak fenn, vagy a házastársak a házaseletnek Istentől rendelt célját meg akarják hiúsítani. Elég egyetlen tekintetet vetnünk az Isten 4. és 6. parancsára s menten kiviláglik az ilyen kísértések bűnös volta. Ezért is nevezzük az efféle kísértéseket nyílt kísértéseknek. Ezek legyőzéséhez csak jóakarát és határozottság kell.

Vannak azonban az úgynevezett titkos vagy burkolt kísértések is. Akartok erre is egy példát látni? Vegyétek csak a második esetet a mai szent evangéliumból! Az édes Üdvözítőt arra ösztönözte ebben a sátán, hogy bocsátkozzék le a templom tetejéről. S minő tetszetős, hízegő, egészen ártatlannak látszó színben tudta feltüntetni ajánlatát! Így szólt az édes Üdvözítőhöz: „Tedd csak meg, percig se habozz, hisz' írva van rólad, hogy nem fogod lábaidat a kőben megsérteni, mert az angyaloknak parancsuk van arra, hogy téged kezeikben hordozzanak.” Ha az édes Üdvözítő csak egy egyszerű, jámbor és hiszékeny ember lett volna a szükséges okosság, sőt minden tudás híján, könnyen lépre is mehetett volna. Az ördög ugyanis sokszor úgy tesz, mint az alattomban dolgozó orgyilkos. A mérget, mellyel áldozatát el akarja pusztítani, nem rakja halálfejekkel és csontvázakkal megrajzolt edényekbe, mert jól tudja, hogy ezektől mindenki visszariadna, hanem pompás serlegben, habzó, kellemes hűsítő ital közé vegyíti. Az ilyen szervírozásban felkínált italtól senki sem ijed meg, hanem minden további nélkül, gyanútlanul kiüríti azt. – Látjátok tehát, Kedves Hallgatóim, hogy a titkos, elleplezett kísértések, melyek jámbor szándék, esetleg valamely ájtatos és jó cselekedet

köntösében jelennek meg előttünk, sokkal veszedelmesebbek a nyílt kísértéseknél. Mit kell ilyenkor tennünk? Minden ilyen rendkívüli és gyanús esetben a lelkiatyával kell tanácskozni. Mert a lelkiatya Istentől rendelt szövetségeseink, segítők és tanácsadók abban a harcban, melyet az ördög alattomos cselszövései és gonosz csalfasága ellen kell megvívni.

II.

A kísértést szenvedő ember szempontjából lehetnek azok szándékosan felidézett, tehát bűnös és akaratától függetlenül jelentkező, azaz e részben bünnélküli kísértések. Az édes Üdvözítő mind a háromszori megkísértése ebből a szempontból tekintve teljesen bűnmentes volt. Ő ugyanis nem kereste e bűnös alkalmakat. A Szentlélek sugallatára vonult a pusztába, hogy ott az imának és böjtölésnek éljen. Ám sem a pusztai magány, sem az ima és böjtölés magában véve nem jelent még bűnalkalmat és kísértést. De éppígy, egészen ártatlanul kerülhetünk mi is kísértések pergőtüzébe. Így ha sétánk alkalmával tekintetünk véletlenül valamely tisztátalan dologra esik; vagy ha akaratunk ellenére támadnak bennünk érzékies vágyak, keletkeznek tisztátalan képzetek. Ilyenkor nem kell aggodalmaskodni; még ha órák vagy napokig is üldöznek ezek bennünket. Isten az ő szent kegyelmével mindig velünk és nálunk marad. Erején felül senkit sem enged megkísérteni. Isten segítsége pedig a győzelem biztos zálogát jelenti nekünk.

Egészen másként áll már a dolog, ha a kísértések felidezésében mi magunk is hibásak vagyunk, ha bűnös kísértések között forgunk. Így ha valaki erkölcsileg veszélyes házban készakarva tartózkodik, ha erkölcsileg kétesértékű szolgálatok teljesítésére vállalkozik; ha könnyű erkölcsű, ledér életmódhoz szokott társakkal tölti idejét, ilyenekkel barátkozik; ha időelőtti, kilátástalan ismeretséget tart fenn másnemű személyekkel; ha hitetlen, vallásellenes újságokat, vicclapokat járhat vagy ilyeneket olvas, hit- és jó erkölcs ellenes írásokban kíváncsian böngész. Tapasztalatból tudja már az illető, hogy az effajta dolgok mily nagy veszélyt jelentenek és hordoznak magukban hitére és lelki ártatlanságára egyaránt. De egyrészt könnyelműségéből, másrészt szenvedélyeinek ösztönzésére mégiscsak beleveti magát a halálos bűnök legközelebbi alkalmai és kísértései közé. Önmagán kívül senki más nem oka az ilyen kísértéseknek, ő kereste azokat, őt terheli a felelősség is azokért.

De gondold csak jól meg, ájtatos keresztény hallgatóm, mily könnyelműen gonosz játékot űz az ilyen ember a jóságos Istennel és mindenható szent kegyelmével! Mert ha valaki térdre esik előtted s térdeidet átkarolva könyörög hozzád, hogy mentsd meg őt a kísértésektől s azután csak kevéssel később ugyanez a valaki a maga jószántából, könnyelműen beleveti magát a kísértésekbe: nemde ez az ember téged egyszerűen felültetett és goromba tréfát csinált veled? S ha egy másikat te sok fáradsággal és nagy kockázattal kimentettél a hullámokból s ezt ismételten is megtetted vele, ha ez újólá megint a vízbe veti magát, nem unsz-e rá erre a rossz tréfára és nem azt gondolod-e most már magadban: Vesszen hát, aki a jó szóra nem akar hallgatni?! Igaz ugyan, hogy a jóságos Isten azoktól sem vonja meg segítő kegyelmét, akik önnakaruk folytán vannak ezernyi bűnveszély, kísértések közt. De vajon az ilyen könnyelmű emberek felhasználják-e mindig a nekik és feléjük nyújtott kegyelmet a bűntől való őrizkedés céljára? S vajon az Úristen hányszor mentse még ki az ilyeneket az önmaguk kereste veszedelmekből? Meddig mutasson jóságos, irgalmas arcot a leggonoszabb tréfákhoz?! Őrizkedjete tehát attól, hogy szándékosan rohanjatok a kísértések veszedelmébe, mert a régi mondás szerint is: „aki szereti a veszedelmet, elvesz abban.”

Az édes Üdvözítő győzedelmeskedett a gonoszlélek kísértései fölött. Vajha mi is dicsekedhetnénk ilyen győzelmekkel! Akkor halálunk óráján hozzánk is leszállanak majd az Isten angyalai, hogy diadallal kísérjenek fel az égbe az üdvözítő Jézus elé, ki bizonyára e szavakkal fogadott bennünket: „Örülj te jó és hű szolgám!”

Nagyböjt 2. vasárnapjára (Mt 17,1–9) – A mennyországról

Szent Péter apostolnak későbbi élete folyamán megszámlálhatatlan szenvedésen kellett keresztül mennie. De bármily sok szenvedés és megpróbáltatás érte is, e nehéz órákban sem felejtette el a Tábor-hegyén eltöltött boldog órákat. Ezt ő maga is bizonyítja leveleiben. Ránk is váraкоznak ott fenn az égben végnélküli táborhegyi örömök, dicsőség és boldogság. Miként őt, bennünket is erősítsen a viszontagságok napjaiban az ezekre irányított gondolat. Elmélkedjünk azért a mai szent evangéliummal kapcsolatban 1. a mennyország „Tábor-hegyének” örömeiről, 2. arról, miként kell e „Tábor-hegyre” feljutni.

I.

Lássuk először „Tábor” magaslatait, a mennyország örömeit és dicsőségét. Legelső örömét a szentírás ezen szavai jelzik: „Arca fénylett, mint a nap s ruhái fehérek lőnek, mint a hó.” Csodálatos, gyönyörű látvány! Kevéssel előbb, mikor a hegyre értek, az Úr Jézus kissé eltávozott tanítványaitól s imádságba merült. Imádság közben hirtelen előntötte egész lényét a benne lakozó istenségének mennyei fényessége. Szíve mennyei örömök tengerében fürdött. Ragyogó fénykoszorú övezte körül az Üdvözítő szentséges fejét s egész lényé úgy tündökölt a fényben, mint a fenséges Nap az égen. Hasonló megdicsőülésnek leszünk mi is egykor részesei, Kedves Híveim, akkor, amidőn Istent már nem tükörben, nem elfátyolozott rejtettségében, hanem színről-színre szemlélhetjük. Alig lépjük még csak át a mennyország küszöbét s máris leplezetlenül áll előttünk Isten, a legtitokteljesebb lény, aki minden tökéletességnek teljességét végtelen mértékben öleli fel magába. S ebben a pillanatban megértjük majd, miért reszketnek előtte tiszteletteljes félelemben a kerubok és szeráfok. Micsoda örömben fog a szív megdobanni, a lélek olvadozni túláradó gyönyörűségben ez isteni jelenetnél! De ez csak egyik része a mennyei örömöknek.

Azt mondja tovább a szent evangélium: „És íme, megjelentek neki Mózes és Illés és beszéltek vele.” Ez a jelenet emlékeztet minket mennyei társainkra. Róluk szól a Titkos jelenések könyvének jelentése: „Ezek után láték egy nagy sereget, melyet senki meg nem számlálhat vala, minden nemzedékből és népből.” (Jel 7,9) Már itt a földön felvillanyoz, felvidít, felbátorít a hűséges jó barátok, a becsületes, derék polgártársak társasága, a velük való bizalmas érintkezés. Az ember elfelejti közöttük búját-baját, a keserves napi gondokat. Hát ott fenn az égben, a szentek közt, mily magasztos és derűs lesz a társas érintkezés! A szent hajdankor tiszteletreméltó pátriárkái elbeszélik régi korok eseményeit, a Megváltó után való epekedéseit; Szűz Mária, Szent József, az apostolok s az Üdvözítő egyéb kortársai lefestik az Istenember földi életének minden, még legkisebb mozzanatát is; a szent vértanúk feltárják előttünk a keresztényüldözések hajmeresztő borzalmait, szenvedéseit; a szent remeték, hitvallók, hithirdetők és szent szüzek elbeszélik életsorsuk nehéz küzdelmeit: oh, mily örömteljes percek, mily mennyei élvezet és gyönyörűség lesz mindezt hallani! A napok ebben a szent örömben csak elröppenő pillanatoknak fognak feltűnni. S ha majd a szentek milliányi seregében, mely a Titkos jelenések könyve szerint hatalmas, beláthatatlan énekkar gyanánt vonul el a legfelségesebb teljes Szentháromság isteni trónusa előtt, mi is részt vehetünk s az angyalok dicsőséges karával együtt zenghetjük: Szent, szent, szent a seregek Ura, Istene! ... akkor tudjuk csak megérteni egy Néri Szent Fülöp elragadtatását, aki midőn cellájában a mennyország örömeiről elmélkedett és szíve csordultig megtelt az égi gyönyörök élvezetével, nem tudott megmaradni szobáckája szűk falai között. S mint egy olyan, aki nem ura már önmagának, kiment Róma utcáira s azokat evvel a kiáltásaival töltötte be: „Oh, mennyország, oh, minő szép vagy!”

II.

A mennyország táborhegyi öröme valóban fenséges, szép és dicsőséges. Magával ragadja az ember szívét-lelkét. Azonban, fájdalom, sokan nem jutnak tovább a lelkesedés puszta lángjainál. Tevékenységre, szép, gyümölcsöző cselekedetekre nem ragadja el az embereket. Megijednek a magaslatok megmászásával járó nehézségektől, fáradalmaktól. Szűk út vezet ugyanis ezekhez a magasságokhoz: a keresztnek és az isteni parancsoknak útja. S a mi gyenge emberi természetünk a „kereszt” nevének már a puszta hallatára is megborzad. Ezért van az, hogy oly kevesen merik rászánni magukat erre az útra.

Pedig ugyancsak meg kellene fontolniuk a dolgot, mert egészen bizonyos, hogy a mennyei „Táborra” nem vezet más út, mint ez a keskeny és meredek hegyoldali ösvény. Kutathatsz, kereshetsz szemed fáradtáig, nem fogsz találni egy másik könnyebbet. Még maga az Isten Fia sem kerülhette ki ezt az utat. Magamagáról mondja Szent Lukácsnál: „Nemde, ezeket kellett elszenvednie Krisztusnak s úgy menni be az ő dicsőségébe?” (Lk 24,26) De ha már neki is a kereszt útját kellett járnia, mennyivel inkább kell akkor nekem! Hogyan is lehetnék éppen én a kivétel?! Tehát csak bátran előre! Hegynek felfelé csak ez az egy út vezet, míg minden más út hegynek lefelé visz. Ha nem jutok fel a Tábor magaslataira, minden bizonnyal a kárhozát mélységébe torkollik utam.

A kereszt útja, bármily ijesztően is hangzik ez a szó, könnyűvé válik számunkra, ha egy kis összehasonlítást végzünk annak fenséges céljával. Nemde, a mindennapi élet küszködésének fáradalmait megkönnyíti, megédesíti az egy pár garasra való kilátás. De miért ne eredményezhetné ugyanezt egy, az égre irányozott gondolat? Hisz’ a mennyország minden jónak, szépnek és kellemesnek összefoglalhatja. Szent Pál apostolnak megadatott egy alkalommal, hogy mint egy keskeny nyíláson, betekintessen az égbe. Az, amit ott látott, annyira lenyűgözte és elkápráztatta, hogy ezekben a szavakban kiáltott fel: „Azt tartom, hogy a mostani szenvedések nem méltók a jövő dicsőségre, mely bennünk ki fog jelenteni.” (Róm 8,18) Nézete szerint, a jóságos Isten az ég vételárát még nagyon is alacsony árban állapította meg; nagyon is potomáron adja nekünk ezt a drága kincset. S hogy ez nála nemcsak amolyan, a lelkesedés tüzeiben odavetett túlzás, arról meggyőződhetünk, ha önéletrajzát olvassuk. Abban ezt olvashatjuk: „A zsidóktól ötször egy híján negyven csapást szenvedtem; háromszor megvesszőztettem, egyszer megköveztettem, háromszor hajótörést szenvedtem, egy napot és egy éjet a tenger hullámai fölött töltöttem; és (később ezt is hozzátette) két évig sínylődtem a börtön elhagyatottságában.” Végül is lefejezték. (2Kor 11,24.) S ugyan miért szenvedte a népek nagy apostola mindezt a tengernyi sok kínt és gyötrelmet? Ő maga megmondja: a mennyországért. Mert felérnek az ég örömei az apostol szemében ennyi kereszttel.

Kedves Híveim! Ha szent Pál, aki már 1800 esztendő óta ott fenn, az üdvösség fényhonában élvezi ennek minden gyönyörűségét, ma a földre lejönne és Isten százszoros keresztet rakna vállaira, meg vagyok győződve, hogy ha lehetséges volna, ezerszeres örömmel és lelkesedéssel venné azokat Isten kezéből és viselné újból – a mennyországért. Mert most már még világosabban látja, hogy a mennyország mindezeket, sőt jóval többet is megérdemel. De ugyanezt elmondhatjuk a reánk várakozó mennyei boldogságról is. Vegyük tehát nyugodt lélekkel vállainkra Isten szent parancsainak, a szenvedélyeink ellen való küzdelemnek, a hivatásunkkal járó munkáinknak édes keresztjét! S ha egyszer-másszor túlságos mértékben érezzük súlyát, úgy gondoljuk meg, hogy mindezt az ég birtokbavételéért szenvedjük.

Bármilyen fáradtságomba is kerüljön, az égbe kell jutnom és az égbe is fogok jutni. Mert rövid földi szenvedés után következik az örök mennyei boldogság.

Nagyböjt 3. vasárnapjára (Lk 11,14–28) – A gonoszlélek ellen való küzdelemről

Az emberek rendszerint feszült érdeklődéssel kísérik a harci és háborús jelentéseket. Nincs kizárva, hogy az édes Üdvözítő is ezzel az emberi tulajdonsággal vetett számot, amikor a mai szent evangélium végén egy csataképet vetít elénk. Láthatjuk ezen a képen, amint az ördög kiűzetik az emberi szívnek eladdig megszállva tartott várából. Bosszút lihegve távozik abból, hogy szövetkezzék a sötétség hét másik szellemével. Borzalmas ostrom következik s nem tudni, mi lesz a vár sorsa. Lehet, hogy be is veszik. De miért érdekeljen bennünket annyira ez a csatakép? Azért, Kedves Híveim, mert ugyanez a félelmetes jelenet megismétlődik annak minden mozzanatával az egyes ember életében is – a kísértések idején. Vegyük tehát fontolóra 1. lelkünk nagy ellenségének veszedelmes voltát; 2. lássuk, hogyan kell vele küzdenünk a siker reményével.

I.

Ismeretes, hogy egy ellenség két dologból kifolyólag jelent súlyos veszedelmet: hatalma és ravaszsága miatt. Már most, hogy' is állunk az ördög hatalmával? Ráillenek erre Jób könyvének szavai: „Nincs a földön hatalom, mely hozzá hasonló volna.” (Jób 41,24) Azért hasonlítja Szent Péter is az ordító oroszlánhoz, mely körüljár és rablásra indul. (1Pét 5,8) Ehhez járul még mérhetetlen nagy ravaszsága is, ami miatt a szentírás cselszövőnek, álnoknak bélyegzi. S talán nincs igaza? Hányszor közeledik, mint Júdás, a jó barát képével felénk és nyomja homlokunkra az áruló csókját! Vagy nem csábított-e már oly sokat el egy vélt jó barát személyében? Igen-igen sokszor felkínálja édes bor-ital poharát, amelybe előzetesen belevegyítette a halálhozó méregcsöppeket. Hány ártatlan ifjú és harmatos lelkű hajadon lelkének okozta már vesztét kezdetben semmi rosszat nem ígérő élvezetek, kedvtelések által! Mert a felkínált kellemes virágcsokorban benne lappangott a mérges kígyó ... Veszedelmes ez az ördögi ravaszság annál is inkább, mert többezeréves gyakorlat tapasztalata áll már mögötte. Nagyon jól tudja, hogy kivel szemben és melyik receptjét alkalmazza. Az összülőkben felhasználta ezek nagyravágását és mosolygó arccal nyújtotta nekik a tiltott gyümölcsöt. Júdást megejtette ennek pénzsóvárgásával. Elkápráztatta a harminc ezüstpénz csillogásával. Szent Péter apostol bukásánál egy szolgálóleányt használt fel eszközül. Ennek csak néhány odavetett megjegyzésébe került s az egyház jövődő oszlopa hatalmas reccsenéssel dőlt ki alapjaiból. Mária Magdolnának az érzékies szenvedélyek mámorát tartotta szemei elé s belerántotta a piszkos szenvedélyek fertőjébe. S mit mond közületek kinek-kinek a saját tapasztalata? Téged még sohasem bolondított, csábított el; még sohasem font be s győzedelmeskedett feletted ravasz hatalma? Pedig, ha igen, úgy megszüntünk Isten gyermekei lenni; az ördög győzelme az ég elvesztését vonja maga után. Ezért iparkodjunk kerülni a vele való találkozást!

II.

De ha már találkozunk kell vele életünk folyamán, hogyan viselkedjünk, miképp szálljunk harcba vele? Az Istenember erre is megtanít. Ő mondja: „Vigyázzatok és imádkozzatok!”

Mindenekelőtt tehát „Vigyázzatok”, azaz mindenkor résen legyetek! Szem és fül mindig nyitva legyen, ébren legyünk! Hogy mennyire helyénvaló ez az éberség, következik Szent Péter apostolnak az imént említett szavaiból: „A ti ellenségetek, az ördög, körüljár mint ordító oroszlán, keresvén, hogy kit nyeljen el.” Már pedig csak kényszerűségből és gondos

elővigyázattal megyünk az olyan erdőbe, amelyben efféle vadállatok tanyáznak. Miért is éppenséggel nem éber, hanem ugyancsak könnyelmű és megrovásra méltó az az ember, ki minden ok nélkül, csupa hetykeségből beleköt a pokolbeli ellenségbe, maga keresi fel a kísértéseket s a bűnre vezető közeli alkalmakat. Talán azt hiszi – elég botorul – az ilyen ember, hogy az Úristen az ő kedvéért majd csodát művel, csakhogy őt megmentse mindenféle veszedelemtől?

A győzelem első feltétele tehát az éberség, a vigyázat. Ehhez járul második feltétel gyanánt az imádság.

Mit is szoktak tenni az országok vezetői, ha ellenséges támadástól kell tartaniuk? Ugyebár, szövetségesek után néznek. Az imádság is nem egyéb, mint véd- és dacszövetség a jó Istennel. Hatalmasabb szövetségest nem találhatnánk a jó Istennél és az ő szent kegyelménél. Ha Isten ott harcol a mi oldalunkon, csatasorba állhat ellenünk a pokol minden hatalma. Akkor mi felkiálthatunk a Zsoltárossal: „Nem fél az én szívem, ha az Úr mellettem áll.” (Zsolt 26,3) Ha Isten a mi oldalunkon küzd, az történik majd velünk, amit Makkabeus Júdás kis seregéről olvashatunk. Már-már úgy látszott, hogy a hatalmas Nikánor győzedelmeskedik. Ám az ütközet után nem kevesebb, mint 35,000 ellenséges harcos holtteste borította a csatateret. Mi magyarázza meg a küzdelem ilyen váratlan kimenetelét? Ennek okát elárulja a szentírás, melyben ezt olvashatjuk: „Júdás s akik vele valának, az Istent segítségül híván, imádságuk által ütközének meg.” (2Makk 15,27) Imádkozunk tehát mi is, Kedves Híveim, kérjük buzgó könyörgésben a jó Isten segítségét s a győzelem a miénk. Jól tudja ezt a gonoszlélek is, s azért iparkodik mindenáron azon, hogy az imádság hatalmas fegyverét kiüsse a kezeinkből. Megmutattam nektek, Kedves Hallgatóim, a két harci eszközt. A szentek ezekkel küzdöttek, s ki is vívták maguknak az eget. A kárhozat gyermekei megvetették azokat, és most a pokol örök kínjaiban szenvednek. Mi lesz a mi sorsunk? Győzelem vagy vereség? Tőlünk függ, egyedül rajtunk áll. Azért megismétlem még végezetül az Úr szavait: „Vigyázzatok és imádkozzatok!”

Nagyböjt 4. vasárnapjára (Jn 6,1–15) – A hitünkért hozott áldozatokról és azok jutalmáról

A mai szent evangélium két főszereplője az édes Üdvözítő és a népsereg. A tanítványoknak ez alkalommal mellékszerepük van. Ha már most a mai evangéliumban lefektetett tények alapján ezen főszemélyeket jellemezni akarjuk, úgy azt mondhatjuk, hogy 1. a galileai nép tudott meggyőződéséért jelentőségteljes áldozatot hozni, viszont 2. az édes Üdvözítő ezt az áldozatkészségét nagylelkűen tudta megjutalmazni.

I.

Miféle áldozatot hozott a galileai nép az ő hitéért? Először is feláldozta kényelmét. Már túl a tengeren ott látjuk Jézus mellett, hogy hallgassa szent tanításait. Mikor Jézus az innenső oldalra jött át, a néptömeg ide is utána jött. Az emberek nem tudtak elszakadni tőle. Fáradtságuk, kimerültségük ellenére sietve tették meg az utat a tengerpart mentén. Arról meg is feledkeztek, hogy élelmiszereket szerezzenek be maguknak. Mikor Jézust megtalálták, letelepedtek lábai körül s nagy áhítattal lesték szentséges ajkainak üdvözítő ígét a késő esti órákig. Valóban, nem csekély áldozat volt ez a kényelmet kedvelő ember részéről! Mégis mindent a maga idejében! Mert, mikor is volt mindez? Olyan időben, amikor a keleti országokban az aratás kezdődik. Ilyenkor pedig mindenegyes áldott nap aranyat ér. A sok felhalmozódott munka sarkukban van az embereknek. És mégis. Dacára az égető dologidőnek, nem kevesebb, mint ötezer erőteljes férfi tette le a munkát s ment az édes

Üdvözítő után. Így hát anyagi tekintetben is jelentékeny áldozatot hoztak. Hozzájárult mindehhez a jó hírük-nevük, becsületük részéről hozott áldozat is. Mert hisz' azon a vidéken sem csatlakozott ám mindenki az édes Üdvözítőhöz! Némelyek bizonyára megcsóválták a fejüket, amikor emezek nagy buzgóságát látták, nem fukarkodtak gúnyos megjegyzésekkel, sőt ki is nevették őket. De ezek tántoríthatatlanul kitartottak meggyőződésük mellett, és tűrtek.

Kedves Híveim! Jobb meggyőződésünk, a mi szent vallásunk tőlünk is áldozatokat követel; feláldozását igen sokszor kényelmünknek, időnknek, pénzecskénknek, néha még az embereknél élvezett jó hírnevünknek is. Mert aki az Isten tíz parancsolatát meg akarja tartani, annak bizony sokszor le kell tenni kényelméről, ellen kell állani testi kívánságainak, érzékies vágyainak. Így, ha valaki az Isten 7. parancsát, mely a lopást tiltja, manapság tisztességgel, becsülettel akarja megtartani, ez tőle jelentékeny áldozatot fog követelni időben is, meg pénzben is. S aki szép szokásához s a parancsokhoz is híven akar járulni a szentgyónás- és szentáldozáshoz, áhítattal vesz részt körmeneteken, búcsújárásokban, látogatja a katolikus gyűléseket, tagja katolikus egyesületeknek, aki, midőn hitetlen, szabadgondolkodó, könnyű erkölcsű emberek társaságban a vallási dolgokról becsmérően nyilatkoznak, katolikus meggyőződéséből titkot nem csinál, hanem azt bátran hangoztatja, az ilyen bizony sok gúnynak, fölényes lekicsinylésnek teszi ki magát. De minden ilyen áldozatnál gondoljunk arra a régi magyaros közmondásra: „nincsen rózsza tövis nélkül”, s hogy bizonyára igen értékes, drága és szent dolog az, amiért ennyit kell küzdeni. Vagy tán azt hiszitek, hogy az Isten egyszülött Fia, Jézus Krisztus, a végtelen bölcsesség és fenség valami jelentéktelen, haszontalan dolog miatt szállt le az égből; valami inci-finci ügyecskéért hagyta el dicső mennyországát, angyalainak fényes társaságát, fagyoskodott Betlehem istállójában, éhezett Egyiptomban, állt Názáretben a gyalupad mellé, s végül valami hitványságért vette vállaira a súlyos keresztfát?! Ugyebár, ezt okosan senki sem tételezheti fel. Gondoljátok meg továbbá, hogy minden hozott áldozatunk bőven meg fog térülni. Mert lássátok csak, miként jutalmazza meg az Úr Jézus a galileai nép áldozatkészségét – hitéért.

II.

A tanítványokkal folytatott rövidke beszélgetés után a sokezernyi néptömeget apróbb csoportokba osztva letelepíttette velük. Ekkor odahozták neki az öt árpakenyeret és a két halat. Minden szem Rajta csüngött. Mindenki várta, leste, mi fog itt történni. Az édes Üdvözítő rövid pillantást vetett az égre, megáldotta a csekélyke táplálékot, s azután megparancsolta apostolainak, hogy osszák szét a nép között s adjanak mindenkinek kívánsága szerint. Kétkedve, habozva fogtak ezek munkájukba. Mert mint Szent András már előbb megjegyezte: „Mi ez annyi népnek?” De lám! Mennél többet s többször vettek ki a kosárákból, annál több maradt azokban. Mintha csak nőtt volna kezeik közt a kenyér. Végül is az egész nagy népsereg ki lett elégítve. Az étkezés végeztével még tizenkét kosár telt meg felesleges maradékokkal. A csoda nyilvánvaló volt. Szájról-szájra terjedt a hír s álmélkodva adta tovább egyik a másiknak. Pillanatról-pillanatra nőtt a tömegek csodálata, hálája és lelkesedése, akárcsak a tenger hullámai s végül is ebben a felkiáltásban tört ki az általános elragadtatás: „Valóban ez a Messiás s a nagy próféta. Fel! Tegyük őt királyunkká!” S akik az imént tanácstalanul és értelmetlenül csak álmélkodni tudtak, egy csapásra lelkes, harcias táborra alakulnak át. Minden áldozat, nélkülözés és szenvedés el van feledve. Mert míg a farizeusok hiába kértek jelet az égből, míg Heródes király haszontalan várt a csodára, ezek meglátták azt, és pedig az egyik legnagyobbjából, mely örökké emlékezetes marad számukra. Saját szemekkel látták és elbeszélhették azt gyermekeiknek, unokáiknak. Így mondotta el felettük az édes Üdvözítő egy nagy áldás szavait s jutalmazta meg az áldozatot, melyet kényelem, idővesztés és becsületük kockáztatása által hoztak meggyőződésükért.

Kedves Hallgatóim! Hasonló jutalomban részesülünk mi is, valahányszor áldozatot hozunk. Sokszor már itt, e földi életünkben. Ha valaki szívesen hozza áldozatát egy jó, töredelmes szentgyónás elvégzésével, az olyan békét és örömet érez szívében, minőt a világnak semmiféle élvezete, fénye, gazdagsága sem képes elővarázsolni lelkében. Az emberi szív nem a világ, hanem az isteni Üdvözítő alkotása; éppen azért ő tudja legjobban, hogy mi az, ami ezt igazi boldogsággal tölti be. Innen van az, hogy a szerzetesházak szűk és komor falai közt élő lakók arcán, kiknek pedig életük a szigorú szabályok betartása folytán az áldozatok szakadatlan láncolata, mégis oly ragyogó derűtséget láthattok, amelyhez hasonlót künn, a világ zajában hiába keresnétek. Ez a nyugalmas lelki béke és derű a jutalmuk – már itt a földön.

De mit tartogat számunkra az Isten szép ege?! „Én leszek a te nagy jutalmad”, hangzik az Úr szava. (Ter 15,1) S ne gondoljátok, hogy az Úristen túláradó lelkesedésében olyasvalamit ígér, amit nem lesz képes betartani, megadni! Hisz’ a mindenható Isten az, aki így szól hozzánk. A mai szent evangéliumban csak egy rövid áldásra nyújtotta ki kezét s máris 5000 ember és bizonyára még több asszony és gyermek csillapította le éhségét. Mi lesz akkor, amidőn majd egész mindenhatósága, isteni teljhatalma bontakozik ki, hogy megadja jutalmunkat az örökkévalóságban? Pedig megadja, kiárasztja reánk, ha szent vallásunk kötelmeinek hűségesen megfelelünk.

Hozzunk tehát szíves-lelkesen áldozatot szent hitünkért, vallásos meggyőződésünkért; ha szükséges, áldozzuk fel időnket, kényelmünket, pénzecskénket, sőt még az emberek megbecsülését se keressük lelki javaink kockáztatása, elvesztése árán. Isten visszatéríti a tőkét, amit szolgálatára átadtunk! Visszaadja – hogy úgy fejezzem ki magamat – uzsorakamataival együtt. Nincs az a vállalat itt a földön, amely ily nagy osztalékot tudna adni részvényeseinek. Ezt a mi osztalékunkat pedig úgy hívjuk: Isten örökös bírása s az ég boldogsága.

Feketevasárnapra (Jn 8,46–59) – A halálos bűn – valóságos örűltség

Mily szép is volna, ha az édes Üdvözítővel kérdezhetnénk mi mindnyájan: „Ki vádolhat meg engem bűnről?” Mert mint Aranyszájú Szent János mondja: „Csak egy a szörnyűség, egy a borzasztó: a bűn.” És összehasonlítja ezt a legnagyobb bajjal, a legsúlyosabb betegséggel, ami egy embert földi életében sújthat: az örűltséggel. Hogy a halálos bűntől való félelmünkben megerősödjünk, vegyük szemügyre kissé behatóbban ezt az összehasonlítást. Látni fogjuk, hogy a halálos bűn kettős nagy baj, mert örűltség 1. az értelem és 2. a szabadakarat részéről.

I.

Az elmezavarodottságnak egyik megrendítő példáját nyújtja Nabukodonozor, az egykori babilóniai világbirodalom hatalmas királya. Féktelen büszkesége miatt küldte rá Isten a szörnyű bajt. Ennek következtében egészen elállatiasodott olyannyira, hogy barmok módjára fűvet evett, legelt, közójük vegyült, velük lakott. Szívettpő, borzalmas látvány! Azelőtt bíborba, bársonyba öltözködött; fejét aranydiadém ékesítette; ragyogó trónuson ült, a birodalom első embere, félelmetes hatalomban uralkodó feje volt. Most ... fűvel van tele a szája és – kérődzik. Hasonlít ehhez annak az embernek az állapota, aki halálos bűnre adja fejét. Mert nézzétek csak a paráznát, kinek egész testét emészti, örli, marcangolja az érzékiség lángoló, égető tüze! Nézzétek az iszákost! Minő baromi a tekintete! Mily utálat és megvetés tárgya, ha ott fetreng az utca porában. Vagy nézzétek a csalót! Mint rejtegeti júdási

lelkülettel „árulása” 30 ezüstpénzét! Mindezek talán másképpen viselkednek, mint az elállatiasodott, lealjasodott pogány király? Annak ugyan elébe rakhatták a legízletesebb, legdrágább falatokat, aminőket csak a távoli, dúsgazdag Kelet nyújthat, mert az fejét elfordítva utasította el ezeket magától és inkább fűvel, szénával kívánt jóllakni. Mindenegy bűnös ember is két dolog közt választ: a végtelenül szent, tökéletes és fenséges Isten és a pillanatokig tartó érzéki gyönyör, a múló mámor, az üveg pálinka, az igazságtalan fillérek között. S mit tesz a szerencsétlen, értelmetlen bűnös? Megvetőleg taszítja el magától Istent, a boldog mennyországot s a szenvedély tüzétől égő szemekkel veti magát hiábavalóságokra, semmiségekre. Megismétlődik tehát Nabukodonozor örülete, de új átdolgozásban, más ruhákban és alakítással. Most már értjük a végtelenül jóságos Isten keserű kifakadását ezeknek a dolgaik miatt: „Rémüljete meg – úgymond – ezen, ti egek s ti egek kapui csak sírjátok! Engem, az élő vizek kútfejét elhagytak és maguknak beomlott kutakat kerestek.” (Jer 2,13) De ebbe a rémületbe esnek a nagy bűnösök is akkor, amikor megjelennek Isten ítélőszéke előtt. Legelső szavuk a halál után ez lesz: „O, nos insensati! – oh, mi oktanok! mily szörnyű döreséget követtünk el!” Nemde, ez egészen másképp hangzik, mint az a sok hetyke, dölyfös beszéd, melyeket itt a földön hangoztattak! Bűn?! Csekélység! Mi van abban? Eh, mit! minek annyira aggódni miatta! hajtogatták állandóan. Oh, mily örömet szabadulnának most azoktól, akár életük árán is ... De nem! Az ő örületük gyógyíthatatlan s ők maguk menthetetlenek ... Az örök Bíró igazságos hatalma a másvilág „Lipótmezejére” kényszeríti őket – a pokolba. Valóban, a bűn az értelem gyászos eltévelyedése, örülete!

II.

A bűn továbbá egy bizonyos örület a szabadakarat szempontjából is. A bűn által az értelem tiszta megismerése helyébe az elvakultság lép. De éppígy a bűn által az Isten előtt való alázatos hódolat helyét elfoglalja egy visszás és gonosz lázadás az akaratban is. Ha tudni akarjuk, hogy mit jelent ez a beállott változás, nézzünk be csak egy pillanatra az örültek házába. A dühöngő örültek magánzárkáinak falai rendszerint hatalmas terméskövekből épülnek vagy vastag vaslapokkal vannak bevonva. Hiába veri magát az a szegény elmebeteg a falakhoz, azok bizony nem engednek; hiába töri-zúzza e falakat, gyenge kezeivel, törékeny ujjáival nem tud rést ütni keményen ellenálló szobácskája falainak szűk börtönén.

De ennél is nagyobb botorság és örület a bűnös lázadása Isten ellen. Hisz’ nagyon is jól tudja, mily végtelenül komolyan veszi Isten az ő parancsainak megtartását. A vészes, sötét felhőkbe burkolódzott és villámoktól cikázott Sinai-hegy mondja ezt neki. Erre tanítja a vízözön is, mely hullámsírába zárta és temette a megromlott emberiséget Noé és istenfélő családja kivételével. Erre oktatják és figyelmeztetik annak a kénköves esőnek tűzkévéi is, melyeket Isten haragja szórt rá Sodoma és Gomorra városokra és eltörölte azokat a föld színéről. Ezt hirdeti neki a félelmetes golgotái ítélet megrendítő eseménye éppígy, mint az örök pokol állandóan magasba csapó lángjai.

E mellett nem titok előtte a törvényhozó Isten végtelen hatalma sem. Mert aki egyetlen szavával életre hívta a világokat s egy másikkal romba döntheti azokat, aki a próféták írásai szerint csak egyetlen pillantást vet a hegyóriásokra s azok e tekintet erejétől elolvadnak, miként viasz a tűz melegétől, talán ez a hatalmas erejű nagy Istenség nem tudna elbánni egy kis haszontalan ember-féreggel? Hiszen már egy hidegebb szellő leheletszerű fuvallata vagy egy kis agyér-pattanás is ledönti lábáról! Mi lesz akkor, ha a mindenható Isten fogja sújtani?! – A bűnös ember, mikor vétkes tettét elköveti, ezáltal mintegy így szól: „Kicsoda a Mindenható, hogy szolgáljunk neki? Rázzuk le magunkról parancsainak igáját!” (Jób 21,15) De nem határtalan örültség-e az efféle beszéd? Ugyan ki nem tartaná nevetséges, félszeg és örült gondolatnak, ha egy szúnyog azzal a szándékkal venné repülését a Magas-Tátrának, hogy azt felborítsa? Vagy ha egy gyermek a hegycsúcsra feljutva, azt, lábát nekifeszítve,

benyomni, betaposni akarná? Vagy ismét, ha egy csapat őserdei vadember botokkal felfegyverkezve akarna támadást intézni egy modern haditechnika minden vívmányaival felszerelt hadsereg ellen? Nevetséges, örült dolog, – mondja magában mindegyiktek. Csakhogy a bűnös ember még ezeknél is örületesebb dologra ragadtatja magát! Igen! Mert amikor bűnt követ el, tulajdonképpen a végtelen Erő és Hatalom ellen lázad fel. S ugyan mi is lehet a vége egy ilyen próbálkozásnak! Az ember nem is mer rágondolni. Ez a meggondolatlan lázadás az akarat örülete.

Láthatjátok, Kedves Hallgatóim, mennyire igaz Aranyaszájú Szent János hasonlata. Ki ne akarna ily szörnyű örülettől ment maradni? Távolítsátok el tehát elsősorban is a bűnt, főképp minden halálos bűnt, szívetekből egy jól végzett húsvéti szentgyónás által. A jövőben pedig vigyázzatok! Győzzétek le magatokban a gonosz szenvedélyeket s kerüljétek a bűnrevezető közeli alkalmakat!

Virágvasárnapra (Mt 21, 1–9) – Miért nincs tartós hatása a húsvéti szentáldozásnak?

Ünnepélyesen, nagy pompával vonul ma be az Úr Jézus Jeruzsálem városába. De már öt napra rá ugyanez a Jeruzsálem a Kálvária-hegyre vezeti. Ma lelkes Hozsanna-kiáltással üdvözlük Dávid fiát. Öt nap múlva az a jelszó: Feszítsd meg őt!

Nem ugyanez ismétlődik-e meg sok keresztény katolikus húsvéti szentáldozása alkalmával? Mert ünnepélyesen vonul be az Üdvözítő az ő szívükbe is. De csakhamar kikényszerítik onnan, s keresztre vonszolják újabb súlyos bűnökkel. Ma ők is „Hozsannát” kiáltanak Dávid fiának, de már pár nap vagy hét múlva ugyanezen ajkáról az a kiáltás hangzik: „El vele! Add nekünk a bűn Barabbását!” – Honnan ez a gyors fordulat, ez a szomorú változás a zsidóknál, de oly sok keresztény katolikusnál is? Különösen két okra kell ezt visszavezetnünk: 1. felületességre a szentáldozások végzése alkalmával és 2. az önálló gondolkodás hiányára.

I.

Képzeljük el magunknak – pár pillanatra – élénk színekkel azt a jelenetet, mikor Jézus bevonul Jeruzsálembe! Közvetlenül a zsidók húsvétja előtt állunk. A zarándokok nagy számától zsúfolásig megtelt a város. Az utcai élet erősen megelevenedett. Ide-oda ring, dől a hatalmas, kíváncsi embertömeg. Ekkor hirtelen, lelkes, üdvözlő népsereg kíséretében közeledik az édes Üdvözítő – mint már tudjátok – egy jámbor, szelíd állat, a szamár hátán ülve. Vannak, kik diadal-éneket zengenek; mások zöld gallyakat törnek le a fákról s eléje terítik az útra; ismét mások levetik felső ruháikat s mint valami szőnyeget eléje terítik, hogy azokon vonuljon át. Nem csoda, ha ez a páratlan lelkesedés magával ragadja az utcák körülálló, bámészkodó s egyéb elfoglaltság híján azokon ténfergő kíváncsi nagy tömegét! Ez is bekapcsolódott tehát az énekbe és üdvvivalgásba s amazokkal együtt lengette a palmaágakat. De ez náluk nem az isteni Üdvözítő messiási küldetéséről vallott meggyőződés tüntető lelkesedése volt, hanem egy felületes, az emberekben is meglevő utánzási ösztön egyszerű megnyilatkozása. Egy ilyen tömegtől mit várhatunk mást, mint hogy nagypénteken ugyanilyen felületességgel, minden további gondolkodás nélkül csatlakozzék egy másik felvonuló csapathoz s lehangosabban kiabáló elemeken is túltenni akarva lármás, ordító hangon ismételgesse: Feszítsd meg őt!

De a dolgoknak ugyanilyen lefolyását megfigyelhetjük igen sok keresztény katolikusnál. Lássuk csak! Közeledik a húsvéti szent idő; esedékessé válik a húsvéti szentáldozás elvégzése. Mindenki, az egész község, város buzgó előkészületeket tesz méltó megünneplésére; a szívek vágyódnak az édes Üdvözítő bevonulása után. Így hát ők sem akarnak lemaradni. Nem akarják, hogy az emberek ujjal mutassanak rájuk. S ezért ők is elvégzik szentgyónásukat s az Úr asztalához is járulnak; mégis nem annyira az őszinte vallásosság diktálta ezt náluk, hanem inkább – emberi tekintetek. Természetes tehát, hogy olyan is az azután. Nem szabad azon csodálkozni, ha az ilyen embernek nincs kitartása a jóban. Hiszen inkább a háztetők szélkakasához hasonlít – nemde? Mihelyt más irányból kapja a szelet, ő is fordul vele. Oh, ha ezek az emberek a vallásos, szent meggyőződés sugallatától indítva s a megjavulás őszinte, komoly szándékával végezték volna e szent vallási kötelemeket, ha a benső, vallásos meggyőződés ereje fűtötte volna őket, mikor a szentáldozásban az Úr szent testét vették gyenge, beteg lelkük táplálására, bizonyára nem széltől ide-oda hányatott nádszálhoz kellene őket hasonlítanunk, hanem inkább megrendíthetetlen kősziklákhöz s nagypénteki jelenetek megismétlődésétől nem kellene annyira félnünk, miattuk aggódnunk.

II.

Úgy a zsidók, mint a katolikus keresztények között is vannak olyanok, akik keresztre feszítik Krisztust az önálló gondolkodás hiánya folytán. Mit is látunk a zsidóknál? Sokan, nagyon sokan hallották üdvözítő igéit, hallgatták szent tanításait; látták, tanúi voltak csodáinak. Mindkettő alkalmas volt arra, hogy megszilárdítsa őket az Üdvözítő messiási küldetésébe vetett hitükben, meggyőződésükben. Ez a meggyőződés adta ajkaikra a pálmavasárnapon szokatlanul nagy lelkesedés üdvívalgó szavait is. De jött azután a fordulat. A hitetlen farizeusok karmai közé kerültek, s ezek jól átgúrták őket. Nehézségeket támasztottak, kétségeket ébresztettek fel bennük az Üdvözítő személyével kapcsolatban. A további következményt szomorúnak kell mondanunk. Az önálló gondolkodás és ítélőképesség hiányában inkább hittek a farizeusok körmönfont szavaiban, mint az Úr csodáiban. Hitük megingott s nagypéntekre kelve félig-meddig el is tűnt. Gyenge lelkek, jellemtelen emberek! Mert íme, teli tüdővel harsogják ők is: „Feszítsd meg Őt!” De tán azt hiszitek, hogy nem esik manapság is sok gyenge akaratu és jellemu katolikus is áldozatul efféle gonosz befolyásnak! Vegyétek csak történetesen annak a derék ifjúnak esetét, akinek komolyan szívéen feküdt a húsvéti szentidő kötelességének lelkiismeretes teljesítése. A lelkiatya figyelmeztető szava mély nyomokat hagyott hátra lelkében. A szentáldozás nagy kegyelme pedig mintegy koronája volt e példás buzgóságnak. Megérlelte a szilárd eltökélést is: mától kezdve pedig más ember leszek. – De mi történt? Könnyelmű cimborák társaságába keveredett. Igaz, kezdetben nem helyeselt, nem bölintott igenlőleg mindenre. Próbált ellenállni is. Ilyenkor tovább kötekedtek vele, sőt gúnyolták. És mi lett a nóta vége? Megunta a sok zaklatást, s most már ő is velük együtt fújja, ordít az ordítózókkal, harsogja a borzalmas kiáltást: El Krisztussal! Éljen Barabbás! Újból a régi, bűnös életmód útjára lép. Mindennek pedig az oka az önállóság hiánya, a jellembeli gyengeség, a gyávaság és emberi félelem. Ha kissé gerincesebb lett volna s erősebb az akarata, hú maradt volna Krisztus zászlajához s ma nem volna áruló.

Végezetül, Kedves Hallgatóim! azt ajánlom, hogy két kérdést tegyen fel kiki önmagának. Először is kérdezzük meg magunkat, hogy mi is indít bennünket a húsvéti szentgyónás és áldozás elvégzésére. Talán csak az, mert mások elvégzik azt? De hisz' a húsvéti szentáldozás nem tartozik a divat körébe, amelyet büntetlenül lehet majmolni! Éppenséggel nem! Kihat az az örökkévalóságra, s következményeiben belenyúlik az égbe vagy a kárhozatba. Kérdezzük továbbá magunktól, vajon nem forgunk-e mi is abban a veszedelemben, hogy feltett jó

szándékainkhoz, elhatározásainkhoz hűtlenek legyünk. Ha igen, úgy kerülni kell azt minden lehetséges módon és teljes erőnkönkből! Mert, aki megtagadja Krisztust az emberek előtt, az olyat Krisztus is meg fogja tagadni mennyei Atyja előtt.

Fehérvasárnapra (Jn 20,19–31) – Jézus öt szent sebéről

Már a föltámadás után következő első megjelenése alkalmával megmutatja az Üdvözítő tanítványainak átluggatott szent kezeit. Sőt a hitetlenkedő Tamásnak szentséges oldalsebébe kellett illesztenie ujjait. Az isteni Üdvözítő tehát megdicsőült szent testén is megtartotta öt szent sebhelyét, éspedig két okból: 1. a maga dicsőségére és 2. ellenségeinek megfélemlítésére.

I.

Miért tűzi fel mellére az öreg harcos azokat a kitüntető érdemjeleket, melyeket különböző hadjáratokban s csatatereken vívott, érdemelt ki magának? Azért, hogy aki azokra rátekinthet, annak eszébe jussanak a fáradalmak és veszedelmek, melyeknek ő a haza szent szolgálatában kitette magát és elviselt. Éppígy az Üdvözítő szent sebhelyei is mint megannyi érdemjелеk ékesítik szent testét. S joggal! Ő e kitüntetéseit a legborzalmasabb harcban érdemelte ki, mely valaha is a föld színén a nap alatt lefolyt. Mert az Üdvözítő a sátán s annak minden pokolbéli hatalma ellen vette fel a küzdelmet.

S mily pokoli kínokat eszelt ki a gonoszlélek az Üdvözítő számára! Itt van az ostorozási oszlop. Meztíelenül kötözik ehhez, s mint pörölycsapások, hullanak a verések szent testére. Azután tövisből font koszorút illesztenek szentséges fejére s a szúrós tövisek a botütések alatt mélyen fúródnak az eleven fejhúsba. Ezután vállaira teszik a nehéz keresztet, melynek súlyos terhe alatt elerőtlenedve a földre esik. Végezetül rászegezik a keresztfára. De ezt már még az élettelen természet sem bírta nézni, s a Nap behunyta szemét és elfordította tekintetét a szörnyű látványról.

Megremeg, megborzad egész lényünk, bármelyik szenvedés-jelenetre is irányítjuk lelki szemeink tekintetét. S az Üdvözítőnek nem egyiket vagy a másikat, hanem mindazok összességét kellett elviselnie, mert ez mind bele volt kalkulálva életének szenvedés-programjába. Természetszerűen ő is megremegett azok láttára. Emberi természete iszonyodva hátrál, s ellenkezni vélnéd. De éppen most mutatkozik meg, mint bontakozik ki egész hősiessége. Akaratának gránit erejével, acélos rugalmassággal szól oda tanítványainak az Olajfák-hegyén: „Keljetek fel! Menjünk!” S szembeszáll a rá várakozó félelmetes nagy szenvedésekkel. Törik, vagy szakad, de kitart nagycsütörtök estéjétől a nagypéntek délutáni három óráig.

Akkor küzdelme győzelmes véget ért s húsvétvasárnap reggel ünnepelte győzelmi bevonulását. Rászolgált-e, megérdemelte-e ezt a diadalt? Ha valaki valamikor is kiérdemelte azt, úgy bizonyára Ő az. Ezért is tűzte fel maga a mennyei Atya mellére érdemjeleit, meghagyva örök emlékezetül megdicsőült szent testén a fénylő sebhelyeket. Az angyali karok ajkán pedig felharsant a győzelmi ének: „Dicsőség néked, golgotai győztes; dicsőség néked, kinek párja nincsen! Alleluja!” S a szent sebek láttára a keresztények ajkain is mindenkor megelevenedik és felzúg a diadalmi üdvözlés dallamos szava: „Dicsőség néked, Győző!” Ettől az énektől és győzelmi daltól visszhangzanak az egész örökkévalóságon át a mennyei magasságok, így emelik és mozdítják elő Jézus dicsőségét fénylő, szent sebhelyei.

Kedves Hívem! Te reád is felvirrad egyszer a feltámadás hajnala – az utolsó ítélet napján. De vajon az örök Bíró melleddre tűzheti-e diadalmas csatáid érdemjelét? Hogyan is mondta

lelkiatyád húsvéti szentgyónásod végzése alkalmával? Hol is van a te harctered? Mely szenvedélyt is kell magadban legyőznöd? S vajon hozzákezdted már? Megbeszélni megbeszélte veled. – Avagy tán még el sem végezted húsvéti szentgyónásodat? Barátom! Tekints Jézus öt szent sebére! Ott ragyognak azok megdicsőült testén azért is, hogy a megátalkodott bűnös szívét félelemmel töltsék be.

II.

Mert a nagy bűnösök Szent Pál apostol szerint Krisztust ismételten keresztre feszítik és újból gúny tárgyává teszik. (Zsid 6,6) Valódi jó, töredelmes szentgyónás nélkül a halálos bűnnel terhelt ember mint valóságos Isten-gyilkos jelenik meg odaát a másvilágban. De akkor félelmetes módon teljesedik be rajta Szent János evangélistának jóslata: „Meglátják, akit általverték.” (Jn 19,37)

E tekintetben borzalmas tapasztalataink vannak. Nem egyszer megtörténik, hogy a földi bírák teljes bizonyosságot nem nyújtó esetekben odavezetetik a gyilkossággal gyanúsított vádlottat a szerencsétlen áldozat kihült teteméhez. S hányszor előfordult már, hogy a konokul tagadó gyilkos e szörnyű látvány s jobb lelkiismerete vádoló szavának hatása alatt teljesen megtört, ájultan összeesett! Az utolsó ítélet napján Isten is odavezeteti bilincsekbe vert kezekkel a megátalkodott bűnösöket egyetlen Fia holttestéhez. Akkor világosan fogják látni, mit műveltek, ki ellen vétettek. Látják az Isten egyszülött Fiát odakötözve az oszlophoz s hallják, mint suhog oly rémesen a korbács meg az ostorozó vessző. Oh, borzalom és szörnyűség! Mert ki az, aki ostorozza? Ő az, a bűnös ember! Amott töviskoronával fején egy fatuskón ül. S ím, jön valaki, s leköpi szent orcáját. S ki követte el ez undokságot? Ismét csak ő, a bűnös ember! Most ott fekszik már keresztfáján. Átszegezik kezeit és lábait. Halljuk a félelmetes kalapácsütéseket. A szerencsétlen ember egész testében vonaglik. De ki az, aki kalapácsát ütésre emeli? Megint csak ő, a bűnös ember! S mindez, talán csak egy borzalmas álmokép, mely a hajnali derengés érintésére elenyészik, szertefoszlik? Túlfeszített fantázia szüleménye? Nem! Valóság ez mind, éspedig rettenetes, szörnyű valóság! Tanúk erre az öt szent seb s a bűnös ember büntetése is ezekkel áll majd arányban. Ez pedig az örök kárhozat. Könnyen kiszámította ezt az örök Bölcsesség. S az öt szent seb pecsétjét nyomja oda ítélete alá. Kegyelmi kérvényt benyújtani már nem lehet, az ítélet jogerős és örök. S letaszítva ott fetreng a bűnös ember az örökös tűz öln, kifejezhetetlen kínok közt. A pokol fölött pedig az örökkévalóság magasívelésű boltozatjáról levilágít a sötét mélységekbe az öt szent seb, mint valami vérvörös csillagok. Ezekre rátekinteni csak a kínos szenvedések fokozását jelenti. Mert mintha csak mondanák: Te magad vagy oka szenvedéseidnek, joggal bűnhődöl! Szeretné rólok levenni tekintetét, elfordítani fejét, de – nem lehet. Megpróbálja behunyni szemeit, de nem használ semmit, a fényes sugarak áthatolnak, ő így is látja azokat. Életük így egy örökös, végnélküli önkínzás és kínlódás. Csak káromolni, átkozni tudják önmagukat s a saját könnyelműségüket.

Nem lett volna-e sokkal könnyebb, kényelmesebb ennél, Kedves Hallgatóim, itt a földi életben odaállni Krisztus keresztre alá egy jól végzett töredelmes szentgyónásban, hogy rácsorogjon a legszentebb vér a szegény bűnös lélekre s megtisztítsa bűneinek szennyétől? Negyedórai fáradságába került volna csak s ma ott volna a szentek társaságában ő is, égi trónuson, így pedig az örök gyötrelmek helyén kínlódik. „Jeruzsálem, Jeruzsálem, vajha megismerted volna, amik békességedre szolgálnak!”

Húsvét után 2. vasárnapra (Jn 10,11–16) – Jézus a Jó Pásztor

A mai szent evangéliumban az Úr Jézus jó pásztornak nevezi magát. Öndicséret legyen ez vagy valóság? Mert ha az Üdvözítő csakugyan a jó pásztor, ezt be is kell bizonyítania, és pedig kétféleképpen: 1. igazi, bensőséges szeretete által a hűséges juhok iránt és 2. őszinte együttérzés által az eltévedt juhok iránt.

I.

Első pillanatra azt hihetné az ember, hogy az Úr Jézus nem jó pásztora hűséges juhainak, a jó keresztény híveknek. Mert ugyan ki ragaszkodott hozzá jobban földi életében, mint a 72 tanítvány, akik őérette mindent: házat, vagyonkát, feleséget és gyermeket elhagytak? S mégis, mely szavakkal küldi őket a világba? „Íme, – úgymond – én elküldlek titeket, mint bárányokat a farkasok közé.” (Lk 10,3) Igen, farkasok közé! S ezek a farkasok minő rettenetes pusztítást vittek végbe ebben a kisdud nyájban! Hiszen az anyaszentegyház története az első századokban szinte kizárólagosan szent mártírok vérével van megírva! De éppígy bánik az Üdvözítő még manapság is hűséges keresztény híveivel. Nincs katolikus keresztény s te sem vagy kivétel, akinek életében nem fordulnának elő sorscsapások, szerencsétlenségek, kísértések, üldöztetések. Megvalósul Szent Pál szava az idők végezetéig: „És mindnyájan, kik ájtatosan akarnak élni a Krisztus Jézusban, üldözést fognak szenvedni.” (2Tim 3,12)

S mégis, az Üdvözítő jó pásztora az ő híveinek. Ugyanis, ami a „jót” illeti, e tekintetben ég és föld különbség van Isten és az emberek felfogása, ítélete között. Mi emberek sokszor úgy vagyunk, mint a tudatlan gyermekek. Ezek is csak azt tartják jónak, aki mindent rájuk hagy. Hogy sírnak, jajgatnak, ha a gondos édesanya a tetszetős külsejű, de különben mérges bogyót vagy a csillogó, de éles s azért rájuk nézve veszélyes kést elveszi tőlük!

Am reánk, felnőttekre nézve is a sok szerencse és siker olyan, mint a mérges bogyó, az éles kés a gyermekre nézve. Mert az ember már olyan, hogy ha jól megy a dolga s nincs szüksége Istenre, úgy nem is törődik vele sokat. Ezért szokták mondani, hogy az imádság legjobb iskolája: a baj és bánat. Bajban, szenvedésben kitartunk Isten mellett, megmaradunk szent szolgálatában. Ezek mintegy a juhászok szerepét töltik be nálunk, melyek csaholásukkal, ugatásukkal összeterelik vagy tiltott helyektől távol tartják a nyájat. Erre céloz a szentírásban az örök Bölcsesség is e szavakkal: „Akit szeret az Úr, megfenyíti azt.” (Péld 3,12) Tehát éppen kedvencei felett suhogtatja Isten legjobban fenyítő vesszejét. S nem azt fenyítette-e meg legborzalmasabb módra, akit legjobban szeretett, egyszülött Fiát?!

Eljön majd az idő, mikor ezt mi is belátjuk; amikor megértjük, hogy minden ütés, csapás, melyet az Úr ránk mért, tulajdonképpen az ő szeretetének kedves cirógatása volt. Hogy mikor? Akkor, ha majd feltáruznak előttünk az ég kapui s az édes Üdvözítő nyíltan bevallja nekünk: Látod, ha ez vagy az a csapás, kereszt nem jött volna rád, te is letértél volna a helyes útról és elvesztetted volna mind e sok és nagy dicsőséget. Már eddig is nem egy olyan ember, aki itt a földön szitkozódott, átkozódott egy-egy szerencsétlenség, szenvedés miatt, odaát forró csókjaival árasztotta el azt a kezet, mely őt ezekkel földi életében meglátogatta. Igen, Jézus Krisztus még akkor is jó pásztor, ha híveit megpróbáltatásoknak teszi ki, ha őket sanyargatja.

II.

De jó pásztor-e az édes Üdvözítő eltévedt juhainak? Minden bizonnyal! Üssük csak fel Szent Lukács evangélistánál a 15. fejezetet és olvassuk azt el! Látjuk ebben, amint az írástudók és farizeusok összedugják fejüket. Arcuk ég a haragtól és gyűlölettől. Megvetéssel néznek Jézusra. S ha megkérdézzük őket: Ugyan mi rosszat tett, ujjal mutatnak hátra és elégedetlenkedve dörmögik: „Fogadja a bűnösöket és eszik velük.” Nem is állíthattak volna ki szebb bizonyítványt az Úr Jézusról, mint az eltévedt juhok jó pásztoráról, mint éppen ezzel az eljárásukkal! Az Üdvözítő pedig éppen azáltal mutatta ki leginkább szeretetét a vámosok és bűnösök iránt, hogy a megértő és szánakozó szeretet leereszkedésében asztalhoz ült velük.

S főképp mit tett Júdással! Mennyit járt utána! Szeretetének, kegyelmeinek özönével árasztotta el, pazarolta rája. S hálából mit kapott mindezért? Szánalmas és egyben fájdalmas dolog látni ennek az embernek aljas kétszínűségét, égbekiáltó hálátlanságát. Ha egy gyermek viselkedett volna így atyjával szemben, ez bizonyára haragos szidalmak közt taszította volna azt el magától s dobta volna ki az utcára. Nem így az édes Üdvözítő! Meghívja még utolsó vacsorájához is, megmossa lábait s talán még az első szentáldozásban is részesítette. S ezen az estén nem kevesebb, mint hét ízben figyelmezteti előre gonosz tetteire. Ezt látva szinte mi is zúgolódunk a farizeusokkal s úgy gondoljuk, hogy az édes Üdvözítő kissé túlságba viszi már talán a jóságos szeretet előzékenységét. Miért nem nyitja meg inkább a földet a lábai alatt, hogy az elnyelje ezt a szörnyeteget, mint elnyelte hajdan Abiront? Vagy miért nem érintette meg hirtelen a halál hideg kezével s szólította el az élők világából, mint Ananiást? Ezek helyett még egy utolsó mentési kísérletet tesz vele az Olajfák-hegyén, amikor ez az árulás csókját nyomja homlokára, Jézus pedig barátjának nevezi még most is, csakhogy megmentse azt. Valóban, ez eltévedt juhocskája érdekében többet nem tehetett már az Üdvözítő!

Higgyetek nekem, Kedves Hallgatóim! Ha valakinek lelkipásztori működése közben többször volt már dolga mérföldnyire eltévedt juhocskákkal és beletekinthetett az isteni jóság és irgalom szédítő mélységeibe, az álmélkodva csapta össze nem egyszer kezeit ekkora jóság láttára és felkiáltott magában: „Hogy is lehetséges ez?” Jákob 14 esztendeig szolgált Ráchel kezéért; de ez a 14 év valósággal gyerekjáték 20, 30, 50 esztendő sok-sok kegyelméhez, jótéteményeihez hasonlítva, melyet Isten egy-egy bűnösre pazarol, csakhogy ezt megmenthesse. Ha mi lettünk volna ott fenn a jó Isten helyében, már régen kimondtuk volna fölötte elmarasztaló ítéletünket. De hát oly égető szüksége van talán Istennek erre az egy megtévedt juhocskára vagy tán az angyalok és szentek milliányi karának énekében annyira feltűnő volna, ha ennek az egyetlenegy bűnös embernek hangja abból hiányzanék? Oly nagy csorba esnék ezáltal Isten dicsőségén? Dehogy, dehogy! Ha tehát mégis annyira törí magát a bűnös lélek után, ez azért van, hogy bizonyosságot szolgáltasson szavai igazsága mellett: „Én vagyok a jó pásztor és nem akarom a bűnös halálát.”

Az édes Üdvözítő tehát valóban az a jó pásztor, akinek nevezi is magát. Jó pásztor úgy a hűséges, mint az eltévedt juhoknak a szó legigazibb, legnemesebb értelmében. Végezetül azt kérdezem: Meg is marad jó pásztornak az édes Üdvözítő mindvégig? Igen is, meg nem is. Mert az utolsó ítélet napján megtörténik a juhok szétválasztása. A hű, a jó juhokat jobbjára, a végleg eltévedetteket baljára állítják. A hűségesek számára továbbra is, az egész örökkévalóságon át jó pásztor lesz; nem úgy a balján állók számára. Ezeket elüzi magától e szavakkal: „Távozzatok tőlem, átkozottak!” Átadja, kiszolgáltatja őket egy másik „pásztor”, a rossz pásztor, a sátán kezébe. – Ki lesz a ti örök pásztorotok? Krisztus vagy a sátán? Elmélkedjete erről még a mai szentmisében! Kérdezzétek meg erről eddigi életeteket és lelkiismereteket! Bizonyára megkapjátok a megfelelő választ.

Húsvét után. 3. vasárnapra (Jn 16,16–32) – A világi örömekről

A mai szent evangéliumban magasztalja az édes Üdvözítő a tanítványok szomorúságát s örök jutalmat ígér ennek fejében e szavakkal: „A ti szomorúságtok öröme fordul.” Hogyan! Talán bizony az örökös fejlődésgazdák ünnepi szónokának szerepére vállalkozott ezzel az édes Üdvözítő? Hogy ebben a kérdésben az Úr Jézus állásfoglalásával tisztában legyünk, lássuk, mit tart, miként vélekedik az édes Üdvözítő a világi örömekről és élvezetekről.

I.

Egészen bizonyos, hogy megengedi azok élvezetét. Ez teljesen kézenfekvő dolog. Hiszen tegyük csak egy kis sétát erdőn, mezőn keresztül szép tavaszi napon! Felettünk a nap, oly tiszta s tündöklő; körülöttünk a fakadó, pompázó élet; előttünk mindenütt az életnedvtől duzzadó tavasz zöldje; illatos, ezerszínű tarka-barka virágmező; sokszólamú madárének gyönyörködtető dallama üti meg fülünket. Pár pillanat csak s a természet ujjongó öröme, ünnepi hangulata belopódzott szívünkbe, elárasztotta a maga nagy örömeivel. A mi szívünkben is tavasz van. Ének és öröm a mi egész bensőnk, amint azt a külső természetben láthatjuk. De kitől származik végelemzésben mind e sok öröm? Az édes Üdvözítőtől, ő hívta életre mindenható teremtő szavával a nagy természetet ennek minden bájaival, szépségeivel ruházta fel avval a varázserővel, hogy szívünket örömeire hangolhassák. Így hát voltaképpen Isten maga akarta, hogy azokban gyönyörködünk. Máskülönben sötét pincemódra kellett volna berendeznie a világot, hogy ennek rideg komorsága szomorúsággal töltsön el bennünket.

Az édes Üdvözítő tehát megengedi a földi örömeik élvezetét. Sőt, egy lépéssel tovább is mehetünk, ő maga tanít erre bennünket. Az ő drága élete nemcsak a komoly, hanem a derűsebb oldaláról nézve is irányadó és követésre méltó minden tekintetben. Már pedig, ki vonhatja kétségbe, hogy az édes Üdvözítő helyel-közzel vidámabb földi örömeiket is megengedett magának. Egyszer ott látjuk őt a kánai menyegzőn a lakodalmi vidám nép társaságában. Bizonyára illedelmes, tisztességes társaság volt ez, de kétségtelen, hogy az ilyen alkalmakkor szokásos vidám hangulatban folyt a társalgás. Egy más esetben elfogadja Simon farizeus vendéglátó meghívását, ennek asztalához. S hosszú, fáradságos munka után hányszor betért Lázár családi körébe Bethániában, hol mindig úgy fogadták, mint a család örömmel látott, kedves vendégét. Így nem szoktuk várni azt, aki állandóan zord arcot vág, magába zárkózott s a társaságban nem tud felmelegedni. Hogy az édes Üdvözítő nem volt ilyen s hogy legkevésbé sem volt valami örökös szigorúarcú bírása embertársainak, kiténik a farizeusoknak a tanítványokhoz intézett kérdéséből is: „Miért eszik és iszik a ti Mesteretek a vámosokkal és a bűnösökkel?” (Mk 2,16) Az Üdvözítő tehát nem holmi nagy bűnbánó szomorú arcvonásaival vett részt a társaságban, hanem isteni szeretetreméltóságában mindig tudott alkalmazkodni környezetéhez. Nem volt állandóan terhükre folytonos intelmeivel, erkölcsi prédikációival. Máskülönben a vámosok és bűnösök aligha maradtak volna meg hosszabb ideig társaságában. Mert mindennek megvan a maga ideje; van ideje a komolyságnak és van ideje a vígabb szórakozásnak is.

De vajon szabad-e nekünk ebben követnünk az édes Üdvözítőt? Minden bizonnyal! Igaz ugyan, hogy voltak olyanok is a kereszténység életében, akik minden földi örömet száműzni akartak az emberek életéből. Az anyaszentegyház azonban tévtanítóknak nyilvánította ezeket, akik félreismerték az Üdvözítő tanítását. Az egyház, mint Krisztus választott jegyese, jobban ismeri isteni Vőlegényének gondolatait, szívének kívánságait. Ezért az ő jelszava: „A tisztességes örömeiket mindenki választhatja!” Kiténik ez az ünnepnapok elrendeléséből is.

Azt akarja ilyenkor, hogy ne csak a köznapi ruhát, hanem a hétköznapi gondokat is vessük le magunkról s a világi tisztességes örömök és ártatlan, kedves szórakozások poharát is ajkunkhoz emeljük, mellyel a föld s a természet képesek nekünk kedveskedni.

II.

De felmerül ezek után a második kérdés is: Miért dicséri akkor hát az édes Üdvözítő oly nagyon a tanítványok szomorúságát? Azért, mert a földi örömök élvezetét a helyes mederbe, a szükséges határok közé akarja szorítani. Mert mindennek van ám határa s így van határa a földi örömök élvezetének is. A világ persze, a maga szokása szerint, elítéli ezt a korlátozást s nem akar azokban mértéket ismerni. Akik ehhez ragaszkodnak, azok a világ szemében azok a bizonyos fejlőgasztók, egy örömtelen élet áldozatai. De melyik ez a helyes mérték?

Mindenekelőtt Isten szent akarata, amint ez a parancsolatokban megnyilvánul. Hasonló mértéket kellett betartaniuk már őszüleinknek is, ám e miatt a paradicsomi kert nem szűnt meg a gyönyörök helyének lenni. A jó és gonosz tudás fájának kivételével minden fa gyümölcsét élvezhették. Éppígy megengedett élvezetül használhatjuk mi is a földi örömeket, csak ne legyenek tiltva azok Isten tízparancsolatában. De ellentétbe jutna az az ember Isten harmadik parancsolatával, aki a vasárnapi szentmisehallgatás rovására akarná magát jól kialudni vagy világi szórakozásokat hajszolna a helyett, hogy az Isten házában is megjelenne egy rövidke félórára. Bűnös módra keresne világi örömeket az olyan ember is, aki lopás, csalás vagy könnyelmű adósságcsinálás útján akarna hozzájutni az élvezetek szükséges eszközeihez. De leginkább tévedne az, aki Isten szent akaratával ellentétben keresne tisztátalan testi örömeket. Az előbbi a 7., az utóbbi a 6. isteni paranccsal kerülne összeütközésbe. Mind a tízparancsolat nem holmi önkényes, jó vagy rossz kedvben hozott törvényes korlát számunkra, hanem a végtelen Bölcsesség céltudatos előírása, ő ugyanis ismeri természetünket keresztül-kasul. Ő legjobban tudja, mi válik nekünk javunkra. Hogy megóvjon a bajtól, romlástól, felállította életünk országútjának korlátait a tízparancsolatban. Tíz hatalmas oszlop ez, melyen az emberi élet épületének nyugodnia kell. S jaj annak, aki ez oszlopokat kidöntögeti, aki a korlátokon túl teszi magát! Ezért a könnyelműségéért, elbizakodottságáért keservesen kell lakolnia már földi életében is, a másvilágon pedig örök szenvedések várnak reá.

De még a parancsolatok által nem tiltott örömök élvezetében is nem szabad figyelmen kívül hagynunk azt a másik mértéket, melyet állásunk, anyagi helyzetünk, állapotunk ró reánk. Amikor a Szentcsaládnak a húsvéti ünnepekre Jeruzsálembé kellett mennie, bizonyára szívesen tették volna meg az utat a kellemes tavaszi időben kocsin, a gyönyörű kilátásokkal szolgáló Jordán-folyó mentén. Pompás tavaszi kirándulás lett volna így útjuk. Igen ám, de egy ilyen költséges utazást, ilyen drága szórakozást nem engedett meg annak a szegény názáreti ácsnak sem vagyoni helyzete, sem társadalmi állása. Így hát gyalog kellett nekik az utat megtenniük. Ez a példa lebegjen mindazoknak szeme előtt, akiknek kevesebb a jövedelmük vagy nagyobb számú családot kell eltartaniuk. Ilyenkor ugyanis nem marad más hátra, mint az önfeláldozó lemondás még a különben megengedett örömeiről is. Aki ezt megteszi s becsületesen gondoskodik nejről, gyermekeiről, az ezzel a lemondással nem lesz szegényebb s az örömeikben sem fog rövideket szenvedni. A jó Isten gondoskodik arról, hogy az ilyen becsületes, józan gondolkodású ember a családjá körében s annak tagjai részéről kapjon bőséges kárpótlást lemondásaiért. De aki mindenáron több akar lenni, mint ami, s nem akar lemondani a jobbmódúak, magasabb társadalmi állásban levők költségesebb, drágább élvezeteiről, az ezzel a viselkedésével oka lesz a saját maga és egész családjá nyomorának, szükségének. Jól jegyezzük ezt meg magunknak! Mert e körül a pont körül manapság igen sokan tévedésben vannak. Pedig nyilvánvaló, hogy szórakozásaink, világi örömeink édessége nem attól függ, hogy azokra mennyit költekeztünk ki. A gyermek, aki

semmitmondó vesszőparipáját lovagolja s azzal körülnyargal, százszor boldogabbnak érezheti magát, mint az a milliomos gazdag, aki ezüstkantáros lovon nyargalászik.

Íme, ezek a földi örömek élvezetére vonatkozó keresztény alapigazságok. Az édes Üdvözítő megengedi, sőt akarja is, hogy azokból kivegyük részünket, de mindig csak a megfelelő, helyes mérték betartása mellett. Szent Pál mindezeket a következő szavakkal foglalja össze: „Örüljete az Úrban mindenkor; ismét mondom, örüljete!” (Fil 4,4)

Húsvét után 4. vasárnapra (Jn 16,5–14) – A két életútról

Quo vadis? Hová mégy? Fontos, tartalmas kérdés. Amilyen az élet, olyan a halál, szoktuk mondani. Szép nap után kedves, nyugalmat kínáló est szokott következni. De időszerű is ez a kérdés mindenkor. Az anyaszentegyház a húsvét utáni negyedik vasárnapra tűzte ki ennek az evangéliumi szakasznak a felolvasását. Erre az időre körülbelül minden jó katolikus keresztény elvégezte már húsvéti szentgyónását. A felvetett kérdésre pedig ez adja meg mindegyikünknek a legbiztosabb választ. Rajta tehát s lássuk, mit válaszol e kérdésre lelkiismeretünk! Merre vezet a te életutad? Mert csak két út van: 1. a keskeny, a szűk út, mely az üdvösségre és 2. a széles, a kényelmesebb út, mely a kárhozatba vezet.

I.

Vajon az első, a keskeny úton jársz-e? Az édes Üdvözítő azt mondja: „Kevesen vannak azok, akik a keskeny úton járnak.” Vajon ezen kevesek közé tartozol-e te? Ezt legjobban megtudhatod húsvéti szentgyónásodból. Amikor ezt végezted, visszapillantottál múltadra, minden dolgaidra. Mit vettél észre, mit találtál azokban? Ugyebár, bizonyára hibákat, hanyagságokat, az isteni parancsok megszegését. Kissé meg is döbbsz azok láttára, és Szent Péterrel így szóltál magadban: „Menj ki tőlem, Uram! Mert én bűnös ember vagyok.” (Lk 5,8) Mégis, nem szabad mindjárt oly fekete színben látni a dolgokat. Igaz, Isten különleges nagy kegyelme nélkül nem őrizhetjük meg magunkat minden bocsánatos bűntől. Ezért mondja Szent Jakab apostol: „Sokban vétkezünk mindnyájan.” (Jak 3,2) Ha tehát a te húsvéti szentgyónásodból is észreveszel ilyen gyarlósági bűnöket, e miatt nem kell túlságos mértékben aggodalmaskodnod. Még mindig azon kevesek közé tartozhatol, akik a keskeny úton járnak. Sőt tovább megyek egy lépéssel. Lehetséges, hogy egyik vagy másik halálos bűnt is észreveszed húsvéti szentgyónásodból. Vajon most már végleg leszorultál a keskeny útról? Nem! Mi emberek ugyanis mindannyian nagyon gyarló, törekeny, esendő teremtmények vagyunk. A szenvedélyek sokszor egészen félelmetes módra feldűlják belső lelkiállásunkat. A gonoszlélek támadásai néhanapján ijesztő hevességet érnek el. A kísértő alkalmak gyakran nagyon is közelünkbe hatolnak, rendkívül csábítóak és szokatlan erővel vonzanak bennünket magukhoz. Ilyen esetekben a legnagyobb óvatosság mellett is számolnunk kell a tényekkel. Még a legnagyobb szentek életében is találkozunk súlyos botlásokkal! Gondoljunk csak egy Dávidra, egy Szent Péter apostolra! Ez nem akadályozta e szent férfiakat abban, hogy életük útja máskor az evangéliumi keskeny út legyen.

Következőleg nem a gyarlósági bűnök nagy száma s nem is az egyik vagy másik súlyos hibád az, ami téged a keskeny útról kizár, ha bűnődből ismét hamarosan felemelkedel. Ellenben a döntő az, a főhangsúly azon van, hogy el vagy-e szánva telkedben arra, hogy semmiféle halálos bűnt nem követsz el? Ha elmondhatod magadról, hogy Isten parancsainak megtartása komolyan szíveden fekszik; ha lelkiismereted biztosít arról, hogy a szentmishallgatás, a szentségekhez való járulás, imáid elvégzése, állapotbeli kötelességeid teljesítése érdekében áldozatot is kész vagy és tudsz is hozni: úgy légy csak nyugodt, a

keskeny úton jársz. Megtörténhetik veled, hogy járásod néha bocsánatos bűneid következtében tévővázó, meg is inoghatsz ezen a keskeny úton; sőt egy pillanatra utad az útszéli árokba is vezethet, amikor tudniillik halálos bünt követtél el: ezek miatt a te utad még mindig a keskenyebbik ösvényen vezethet. Tehát csak rajta, kedves keresztény barátom, csak bátran előre! Csak vigyázz és légy kitartó! Életed még hátralevő útszakaszán haladj a keskeny úton!

II.

Vagy tán a széles úton jársz? Az édes Üdvözítő azt mondja: „Sokan vannak, akik ezen az úton járnak.” Te is e sokak közé tartozol? Mint említettem, húsvéti szentgyónásod erre biztos feleletet adhat. Csodálatos! Ha erről van szó, az emberek egyszerre nem sötétlátók; lelkiismeretüket hirtelen kitágítják. Hogy állunk tehát e téren? Azt lehet számítani a széles, a tágas ösvény utasai közé, aki úgynevezett szokásos, megrögzött bűnös; azt, aki egyik halálos bűnből a másikba rohan, azt, aki a bűnrevezető közeli alkalmakat tudatosan és szándékosan nem kerüli, aki például veszélyes, tiltott ismeretséget tart fenn, hitetlen emberekkel társalkodik, veszélyes házakat látogat vagy ilyen szolgálatokra vállalkozik. Bizonyos, hogy az ilyenek valamennyien a széles úton járnak. S jaj ezeknek a szegény, szerencsétlen, elvakult embereknek! Mert borzalmas veszedelmek közt élnek állandóan. Isten minden pillanatban elmetszheti életük fonálát. Akkor pedig útjuk az örök kárhozatba vezet.

Mert „hirtelen eljő az ő haragja s a bosszúállásnak idején elveszt téged”. (Sir 5,9) Ők persze Isten irgalmatlanságát vádolják, okolják szerencsétlenségük miatt. De hát tulajdonképpen ki itt a kegyetlen és irgalmatlan? Isten, ki nap-nap után türelmesen várakozott megtérésükre? Hogy’ is mondhatnak ilyet? Nem ők maguk voltak-e inkább a kegyetlenek, akik oly szörnyű s bűnösen merész játékot űztek halhatatlan lelkük örök üdvösségével?

De van az embereknek egy másik csoportja is, amely szintén a széles úton jár, vagy legalább is rohamlépésben közeledik feléje. Azok ezek, akik a szándékos bocsánatos bűnöket semmibe sem veszik. Így szokták magukat mentetetni: Eh, mit, hisz’ ez vagy az csak bocsánatos bűn! S hanyatt-homlok követik el azokat minden további gondolkodás nélkül – szokásból, néha többször is napjában. Már egészen megszokták a hazudozásokat; megszólják, megrágalmazzák felebarátaikat bűnös szokásból kifolyólag; ugyancsak ennek következménye, hogy meggondolatlan játékot űznek tisztátalan gondolatokkal s ilyenekkel kacérkodnak. De előbb-utóbb azon veszik magukat észre, hogy elkövették a halálos bünt. Előbb jött az, mint gondolták volna. Mert csak nem képzelitek be magatoknak, hogy az édes Üdvözítő alapos ok nélkül mondja: „Aki hűtlen a kicsiny dolgokban, az lesz a nagyobbakban is.” Lehetséges, hogy amikor ezeket mondotta, éppen Júdás esete lebegett szeme előtt. Mert Szent János apostol szerint ezt is a rendetlen bírvágy tette tolvajjá. S lám, ez is csekélységekben kezdte! De mire jutott? Harminc ezüstpénzért elárulta isteni Mesterét. Így van ez mindig, ha valaki a lejtőn lefelé jár. Vigyázzon, mert könnyen neki iramodik! Még mint jókedvű gyermekek, bizonyára ti is felhajtottatok egy-egy hógolyócskát a háztetőre. Nem figyeltétek meg, hogy az mennyivel nagyobb lett, mikorra ismét földet ért? S a hegyekről mennydörgésszerű zajjal lezúduló félelmetes lavinák nem ugyanilyen jelentéktelen hógolyók voltak-e kezdetben? De lám, mivé nőttek lefelé való útjukban! A szándékos, szokásszerűen elkövetett bocsánatos bűn is megindulásakor csak kis hógolyó volt, de a szokás hosszú lejtőjén, ezen a meredek hegyoldalon a halálos bűn lavinájává növekedett és fajult el.

Azért, Kedves Hallgatóm! szállj kissé magadba a mai napon s tekints még egyszer vissza életutadra!

Nézd azt jól körül s kérdezd magadtól: Quo vadis? Hogyan is állsz a te életutaddal? A keskeny vagy a széles úton haladsz? Ha a keskeny úton haladsz, úgy csak bátran előre!

Minden lépéssel közelebb jutsz a mennyországhoz. De, ha azt találnád, hogy a széles úton haladsz, fordulj azonnal vissza s térj le arról! Mert különben ennek végén te is így fogsz felkiáltani: „Oh, én balgatag! Mennyire letértem az igazság útjáról!” (Bölcs 5,4)

Húsvét után 5. vasárnapra (Jn 16,23–30) – A Jézus szent nevében való imádságról

A mai szent evangéliumban arról szól az édes Üdvözítő, hogy az ő szent nevében imádkozzunk. Egy ily módon végzett imádságra különös jóindulattal fog tekinteni a mennyei Atya. Éppen azért nagyon fontos reánk nézve, hogy tudjuk, mikor imádkozunk az Úr Jézus szent nevében.

I.

Akkor imádkozunk Jézus szent nevében, ha azokat a kéréseket intézzük Istenhez, amelyekre Jézus a Miatyánkban tanított bennünket. Mert ugyanakkor az Üdvözítő kifejezetten mondta: „*Igy kell* imádkoznotok: Mi Atyánk ...” Más szóval: Ha ti a mennyei Atyának előterjesztitek kéréseiteket, ezt a hét kérést intézzétek hozzá. E szerint tehát imádságaink főtárgya mindig a lelki szükséglet, lelki érdek legyen; minden más kérdés másodrendű, alárendelt jelentőségű lehet csak és sohasem olyan, amely lelki vonatkozásainkat gátlólag befolyásolná. Ilyen feltétel mellett kérhetjük csak Isten segítségét testi, földi bajainkban és szükségünkben; így kérhetjük az egészséget s a mindennapi táplálékot is. Ezt később az édes Üdvözítő még egyszer különös hangsúllyal emeli ki, mikor így szól: „Ne aggódjatok tehát mondván: Mit eszünk vagy mit iszunk, vagy mivel ruházkodunk. Keressétek először az Isten országát s az ő igazságát: és ezek mind hozzáadottnak nektek.” (Mt 6,33)

Az Isten szíve szerint való imádságnak gyönyörű példáját adja már századokkal a krisztusi tanítás előtt Salamon király. „Uram, Istenem! – könyörgött kitért karokkal – én kis gyermek vagyok, adj azért szolgáltnak értelmes szívet, hogy népedet megítélhesse s választást tehessen a jó és gonosz között.” (1Kir 3,7–13) Ha ennek az imádságos könyörgésnek tárgyát tekintjük, olyan imádság volt ez valóban, amely megfelelt az Isten akaratának s az Üdvözítő által is hangoztatott kívánalmaknak. S mily tetszésre talált Salamon király ezen imájával! Isten így szólt hozzá: „Mivelhogy e dolgokat kérted és nem kértél magadnak (elsősorban) sok napokat, sem gazdagságot, sem ellenségeid lelkeit, hadiszerecsét, íme, beszéded szerint cselekedtem veled. De ezeket is, miket nem kértél, megadom neked: gazdagságot és dicsőséget, hogy senki hozzád hasonló nem volt a királyok közül mind az elmúlt napokban.” (1Kir 3,11–13)

Éppen az a nagy hibája a mi imádságainknak, hogy kéréseinket nem szoktuk elég ügyesen és kellő lélektani alapossággal megválasztani. Úgyszólván állandóan földi, anyagi ügyeinkkel, szükségünkkel, tehát Isten szemében kicsinyes, jelentéktelen dolgokkal járulunk eléje és csüggnünk Rajta. Nálunk mindig földi hasznok és sikerek szerepelnek az előtérben; halhatatlan lelkünk ügyei és érdekei a háttérben kénytelenek meghúzódni s messze az előbbiektől kullognak. Ha Jézus szent nevében akarunk imádkozni, kövessük Salamon királyt s az édes Üdvözítő tanácsát: kérjünk elsősorban is lelki javakat Istentől s csak másodsorban a földieket, az anyagiakat!

II.

Mi szükséges még ahhoz, hogy Jézus szent nevében történjék imádságunk? Nem elégséges, hogy kéréseinknek csak a tárgya nyerve meg Isten szent tetszését, hanem figyelemmel kell lennünk a módra is, ahogyan kéréseinket előadjuk a jó Istennek. Mintaszerű e tekintetben az Úr Jézus imádsága az Olajfák-hegyén.

Mindenekelőtt jellemzi azt igazi nagy és rendíthetetlen Istenbe vetett bizalom. Mint sűrű jégeső, zuhogott rá abban az órában a szenvedések özöne. Úgy látszott, mintha Isten teljesen magára hagyta volna. Mi bizonyára remegtünk volna s kishitűen rebegtük volna Ádámnak a paradicsomban ejtett szavait: „Féltem és elrejtőztem.” Az édes Üdvözítő azonban nem tántorodott meg a mennyei Atya iránt való bizalomban. Nem kételkedett abban egy pillanatra sem, hogy Isten szíve abban a nehéz órában is igaz szeretettel dobog érette s bensőséges imádságban folyamodott e jóságos szívhez ezen szóval: „Atyám!” S éppen a bizalom az, ami oly különös varázserőt képes gyakorolni nemcsak az emberek, hanem Isten szívére is. Ezáltal ugyanis Isten legkedvesebb, legszeretettelőbb tulajdonságairól teszünk bizonyosságot: szelídségéről, jóságáról, leereszkedő irgalmáról és szeretetéről. Éppen ezért semmi sem hangolja a jó Istent akkora jóindulatra irántunk, mint a rendíthetetlen bizalom szárnyain hozzá felszálló imádságunk.

Az imádságnak egy másik kiváló tulajdonsága az Isten szent akaratában való alázatos megnyugvás. Az Olajfák-hegyén imádkozó Üdvözítő erre is szép példával tanít minket: „Atyám, úgymond, ha lehetséges.” Mi, ha imádkozunk, – fájdalom – úgy viselkedünk sokszor, mint az önféjű gyermekek. Mindenáron azt akarjuk, hogy a mi kívánságaink teljesüljenek. S ha nem kapjuk meg, amit kértünk, lehorgasztjuk fejünket s elégedetlenkedve állunk tovább. De hogy igazi javunkra szolgált volna-e az, ha kérésünk teljesedik, azzal már nem sokat gondolunk. Tegyük fel, hogy a mennyei Atya elvette volna a keserűség kelyhét az édes Üdvözítőtől! Bizonyos, hogy nem lett volna oly igen szomorú nagypéntekje. De éppígy hiányoznék ez esetben a húsvéti örvendetes alleluja, a dicsőséges mennybemenetel, a világitéletkor történő felmagasztalása az emberiség hódolatának fenségeseen nagyszerű jelenetével. „Minő kár, – mondhatná akkor az édes Üdvözítő – hogy minden erővel ragaszkodtam ahhoz, hogy a kehely elvétezzék tőlem!” De ha a mennyei Atya nem is vette el tőle a szenvedés kelyhét, azért még nem mondhatjuk, hogy imáját éppenséggel nem hallgatta volna meg. Legkevésbé sem! Mert amikor meghagyta neki a kelyhet s ennek minden keserűségét, ugyanakkor oroszláni bátorságot öntött lelkébe, hogy annak kiürítéséhez meglegyen az ereje is. Ily módon tehát tulajdonképpen a legtökéletesebb módon teljesítette kérését. Imádkozzunk azért mi is mindig bizalommal és Isten akaratában való szent megnyugvással! Isten legjobban tudja, mi válik hasznunkra és javunkra. Igen gyakran az epedve kért rézpénzek helyett valódi aranypénzt ad majd nekünk, ha mindjárt mi csak jóval később vesszük is észre, hogy mily drága kinccsel ajándékozott meg bennünket.

Kedves Híveim! Tény az, hogy az emberek manapság sokat imádkoznak. A baj csak ott van, hogy ritkán imádkoznak jól. Mi most tudjuk, miképp kell jól imádkozni. Tartsuk azt mindig szem előtt! Meglátjátok, hogy károtokra soha, ellenben igenis mindenkor nagy hasznokra fog az válni.

Áldozócsütörtök utáni vasárnapra (Jn 16,26–27; 16,1–4) – Jézus Krisztus gyönyörű jelleméről

A mai szent evangélium gyönyörű színekkel festi meg az Üdvözítő remek, elragadó jellemét. Nincs benne semmi nyoma az alakoskodó kétszínűségnek, hamiskodó félrevezetnie-akarásnak. Lássuk csak, miképpen nyilvánul ez meg 1. apostolaival és 2. velünk szemben.

I.

Az Üdvözítő nyílt és becsületes volt apostolaival szemben. Vajon mi ilyenek lettünk volna-e az ő helyzetében? Mert mit is tesznek rendszerint az emberek, ha másokat valamely ügy, vállalkozásuk részére meg akarnak nyerni? Mindig barátságosan mosolyognak, hízelkedve bókolnak s a legszeretreméltóbb oldalukról mutatják be magukat. Ha az ember meghallgatja terveiket, a hozzájuk fűzött kilátásaikat, reményeiket, könnyen azt hihetné, hogy már a legközelebbi jövőben aranyeső fog hullani a nyomukban. Oly biztos, oly ügyes, oly határozott módon tudják azokat beállítani.

De nem volt-e meg az édes Üdvözítőnek is minden oka arra, hogy az efféle emberek módjára ő is csak a szép, a napfényes oldalát tárja fel apostolai előtt vállalkozásának, a sötét árnyoldalát pedig gondosan eltakarja? Mi mindnyájan ismerjük az ő vállalkozását: egy új ország és új vallás alapítását. De mily roppant nagy áldozatokat kellett annak hoznia, aki ebben a vállalkozásban közre akart működni! El kellett hagynia szűkebb hazáját, birtokát, jószágát, sőt meg kellett válnia nejétől, gyermekeitől is. Melyik az az okos ember, aki ennyit tesz és fárad kétesértékű, kilátástalan ügy szolgálatában? Nem volt-e meg tehát az édes Üdvözítőnek minden oka arra, hogy vállalkozását a legkedvezőbb színben tüntesse fel apostolai előtt s nekik nem is tudom, miféle csodás dolgokat helyezzen kilátásba?

De nem! Az édes Üdvözítő becsületes, nyílt jelleme nem ismert hamiskodást, ravaszságot. S mit tesz? Kereszthalálának beható ismertetése révén feltárja előttük egész szomorú életsorát. Sőt még tovább megy! A hozzácsatlakozó apostoloknak is üldöztetést, gyűlöltetést helyez kilátásba. „A zsinagógákból – úgymond – kizárnak titeket; sőt eljön az óra, hogy mindaz, aki megöl titeket, szolgálatot vél tenni az Istennek.” (Jn 16,2) Vajon az Úr Jézus lehetett volna-e még ennél is nyíltabb, becsületesebb apostolaival szemben? Oh, bárcsak minden vállalkozó, üzletember, munkaadó és munkavállaló, mindenegyes házasságra lépni szándékozó ember követné az Üdvözítő szép példáját, az ő nyílt becsületeségét! Nem kellene annyit panaszkodnunk pénzbeli veszteségeink miatt! Mily sok házasság nem jött volna létre! Mennyi gyűlölködés, ellenségeskedés és bosszúállás volna egyszerre tárgytalan! Mennyi bírói pereskedés maradna el! Legyünk tehát, Kedves Híveim, őszinték és becsületesek minden dolgainkban!

II.

Az édes Üdvözítő nyílt és becsületes velünk szemben is. És mégis, hány katolikus keresztény tesz, ha mindjárt elhamarkodott meg gondolatlansággal is, szemrehányást az édes Üdvözítőnek! S ami első pillanatra különösnek tűnhetnék fel, teszik ezt éppen azok, akik szent hitük gyakorlását a legkomolyabban veszik s a leglelküismeretesebb módon szeretnének mindenben megfelelni. De teljesen emberi, alantjáró módon gondolkodnak s így érvelnek magukban: Minden munka jutalmat érdemel. S mi mindent nem teszek én Isten dicsőségéért?! Ha tehetem, még hétköznap is elmegyek a szentmisére; elvégzem pontosan

napi imáimat; többször járulok a szentségekhez; Isten parancsainak hűséges betartása igazán a szívemen fekszik. Hogyan van mégis, hogy annyi üldöztetésben van részem, hogy az előléptetéseknél engem mindig megelőznek mások, hogy annyi baj, szerencsétlenség ér egyszer üzleti dolgaimban, máskor megint családi ügyeimben, hogy a betegségek engem mindig meglátogatnak? Igen, – mondják magukban – én mást érdemelnék az Úristentől! Az Úr Jézus az ő mindenhatósága erejével fáradság nélkül megóvhatna mindezen bajaimtól, megszabadíthatna súlyos gondjaimtól és kellemessé tehetné az életemet!

De Kedves Hallgatóm, hol és mikor ígérte azt neked az édes Üdvözítő és akármelyik hű szolgájának is, hogy folytonos földi jólét és boldogság lesz jutalma a hűséges szolgálatnak? Hol és mikor ígérte meg, hogy a szerencsétlenségeket, viszontagságokat távol tartja jó szolgáitól? Ha ezt megígérte volna és most nem tartaná be adott szavát, bizony ez nem volna egyenes, tisztességes eljárás részéről! Joggal ütköznénk meg viselkedésén! Ám Ő követőit folyton-folyvást a mennyei boldogsággal vigasztalja s erősíti ugyanakkor, mikor tiszteletre, becsülésre méltó nyíltsággal és szívbeli őszinteséggel életüket keresztútnak, siralomvölgynek nevezi. „Aki utánam akar jönni, úgymond, tagadja meg önmagát és vegye fel keresztjét!” (Mt 16,24) S ellentétben a világ fiaival, nem inkább könnyeket, nehéz sóhajtásokat helyez-e nekik kilátásba? „Bizony, bizony mondom nektek, hogy ti majd könnyeztek és sírtok, a világ pedig örülni fog!” (Jn 16,20) Az egész világ színe előtt bevallja: „Ne véljétek, hogy békét jöttem hozni a földre; nem jöttem békét hozni, hanem fegyvert.” (Mt 10,34) Ezzel természetesen még nem azt akarja az édes Üdvözítő mondani, hogy az ő híveinek élete soha nem szünetelő, lehangoló, zivataros esőzés lesz, vagy állandó, pihenést nem ismerő harci zaj és tusakodás. Időről-időre, bölcs elosztásban és okos elrendezésben lesznek abban derűs, békés napok is, ezek lesznek az ő híveinek béke- és vasárnapjai. De hangsúlyozni akarja, hogy általában és nagy egészében véve a keresztény hívek életútja a kereszt útja lesz.

Ne panaszkodjunk tehát, ha buzgóságunk mellett és ennek ellenére is kereszt és szenvedés az osztályrészünk. Mert az édes Üdvözítő mindezt nyíltan és becsületesen jó előre megmondta nekünk. Inkább örüljünk és örvendezzünk! Mert ha valóra vált életünkben Krisztus kijelentése a bekövetkező szenvedéseinkről, beteljesedik rajtunk majd a másik ígérete is: „A ti szomorúságtok örömmre fordul!”

Gyönyörű, elragadó jellem a mi Jézusunk! Tetőtől-talpig megtestesülése a tisztességnek s becsületességnek! S ez nagy fontosságú dolog a hithű katolikus keresztény életében. Mert ami a biztos, szilárd fundamentum egy épületnél, az a vallásra nézve alapítójának feddhetetlen, tiszta, becsületes jelleme. Ha ingadozó, bizonytalan az alap egy épületnél, mindig félnünk kell annak teljes összeomlásától. Épp így ha a vallásalapító jelleméből hiányzik a becsület és tisztesség, sohasem tudhatjuk, vajon a tanítása igazság-e vagy csalás, ámítás. Aki azonban hűséges követője az Úr Jézusnak, az biztos úton halad életében, s nincs kétség benne, hogy elérkezik ahhoz a szűk kis kapuhoz, mely az örök boldogságba vezet.